

Programmabegroting 2014

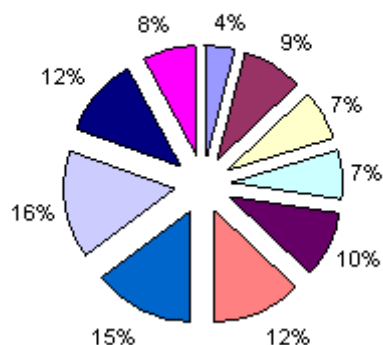
Inhoudsopgave

1	Kerngegevens	5
2	Nota van aanbieding	7
3	Programmabegroting 2014	13
3.1	Programma 1 Bestuur	13
3.2	Programma 2 Openbare orde en veiligheid	21
3.3	Programma 3 Ontwikkeling ruimte	24
3.4	Programma 4 Beheer ruimte	31
3.5	Programma 5 Welzijn	40
3.6	Programma 6 Burgers	48
3.7	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	54
4	Financiële begroting	61
4.1	Overzicht van baten en lasten	61
4.2	Toelichting op de financiële positie	62
4.3	Meerjarenbegroting 2014 - 2017	71
5	Paragrafen	75
5.1	Paragraaf Weerstandsvermogen	75
5.2	Paragraaf Lokale heffingen	81
5.3	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	89
5.4	Paragraaf Financiering	93
5.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	99
5.6	Paragraaf Verbonden partijen	101
5.7	Paragraaf Grondbeleid	103
6	Bijlagen	107
6.1	Bijlage 1: Waarderingsgrondslagen	107
6.2	Bijlage 2: Gehanteerde uitgangspunten bij de begroting 2014	109
6.3	Bijlage 3: Beleidsintensiveringen	110
6.4	Bijlage 4: Samenwerkingsverbanden	114

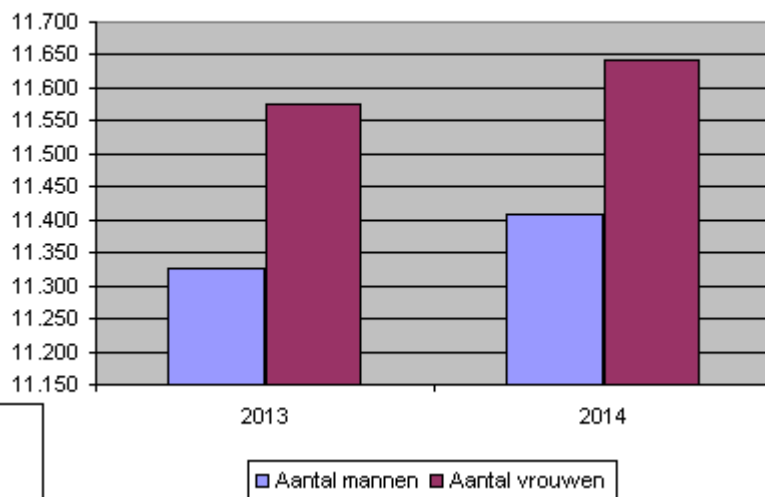
1 Kerngegevens

	2013		2014	
Aantal inwoners	22.900		23.050	
waarvan man	11.325	49,45%	11.409	49,50%
waarvan vrouw	11.575	50,56%	11.641	50,50%
leeftijdopbouw				
0-4 jaar	923	4,03%	1.000	4,34%
4-12 jaar	2.084	9,10%	2.085	9,05%
12-18 jaar	1.644	7,18%	1.645	7,14%
18-25 jaar	1.590	6,94%	1.604	6,96%
25-35 jaar	2.264	9,89%	2.243	9,73%
35-45 jaar	2.916	12,73%	2.860	12,41%
45-55 jaar	3.463	15,12%	3.442	14,93%
55-65 jaar	3.697	16,14%	3.628	15,74%
65-75 jaar	2.622	11,45%	2.765	12,00%
75 jaar en ouder	1.697	7,41%	1.778	7,71%

Verdeling inwoners 2014 naar leeftijd

Overzicht aantal inwoners 2013 en 2014

Sociale Zaken

	2013	2014
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	202	250
Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge de IOAW/IOAZ	9	20

% werkzoekenden van de beroepsbevolking

	01-01-2013	01-06-2013
Nederland	7,7%	8,1%
Regionaal	7,0%	7,2%
Goirle	5,5%	6,0%

2 Nota van aanbieding

Inleiding

Deze programmabegroting geeft aan hoe we in 2014 het voorgenomen beleid uitvoeren, welke maatregelen we nemen en welke middelen we daarvoor inzetten. De begroting is één van de laatste documenten van de cyclus die begint met het Bestuursprogramma 2010-2014 en het daarvan afgeleide collegeprogramma 2010-2014. Immers, in maart 2014 worden weer gemeenteraadsverkiezingen gehouden die uiteindelijk leiden tot een nieuwe cyclus.

Uitgangspunten

Uitgangspunten voor deze begroting zijn de kaders die de raad heeft vastgesteld in de Voorjaarsnota op 14 mei. Binnen deze kaders hebben wij de ramingen voor de producten en de beheerstoelichting samengesteld. Die uitgangspunten hebben betrekking op aantallen inwoners, woningen, leerlingen, loon- en prijsontwikkelingen, rentepercentages, gemeentelijke belastingen en heffingen.

Koers en ambitie

Wij bieden een begroting aan die sluit met een batig saldo van € 639.446,00. Wij verwachten echter oplopende tekorten in onze meerjarenbegroting, gegeven de aangekondigde bezuinigingen op de algemene uitkering van het rijk. Met deze bezuinigingen in het verschieft zijn we al enige jaren zorgvuldig met uitgaven en vormen we reserves waar nodig en mogelijk. Deze zorgvuldigheid heeft het college er niet van weerhouden, om resultaat te boeken in de uitvoering van belangrijke dossiers. Resultaten die passen bij onze ambities van een ontwikkelgemeente: herinrichting Kloosterplein, renovatie sportparken, brede scholen, een energiezuinig gemeentehuis, integrale aanpak van veiligheid en handhaving, integraal beheer van de openbare ruimte, de voorbereiding van de drie transities, intergemeentelijke samenwerking, actualisatie van de toekomstvisie, recreatie en toerisme en stimulering van de economie.

Wat is er anders in deze begroting?

• Speerpunten

Net zoals in Voorjaarsnota besteden we extra aandacht aan speerpunten van beleid in de verschillende programma's. Onder speerpunten verstaan we belangrijke ontwikkelingen die de reguliere of dagelijkse gang van zaken overstijgen. Deze speerpunten komen per programma terug. De reguliere uitvoering van taken ('going concern') bespreken we alleen bij een wijziging van beleid of in geval van nieuwe investeringen. Onze speerpunten:

1. intergemeentelijke samenwerking
2. (nieuwe) dienstverlening
3. afronding centrumplan
4. stimulering economie
5. wonen
6. 'de Kanteling'
7. transities AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet

• Minder pagina's, meer bijlagen

Om de leesbaarheid van de begroting te verbeteren, kiezen we voor kortere teksten, maken we gebruik van speerpunten en verhuizen we een aantal overzichten van de begroting naar het bijlagenboek.

• **Bestaand beleid**

Onze activiteiten - de uitvoering van beleid - zijn voor een groot deel gestoeld op bestaande regels, wetten, besluiten en nota's. We hebben de gemeentelijke verordeningen en beleidsregels uit de begrotingstekst gehaald en gebundeld in een aparte bijlage.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen hebben wij de lopende risico's in kaart gebracht, geduid en gekwantificeerd. We stellen daarbij vast dat de aanwezige weerstandcapaciteit voldoende groot is. Recent zijn ook de grondexploitaties opnieuw tegen het licht gehouden en gewogen. Wij achten het van groot belang lopende risico's tot een minimum te beperken en de raad eventuele keuzes hierover voor te leggen.

Nieuw beleid

Ondanks de krapte van de structureel beschikbare middelen, stellen wij toch voor geld vrij te maken voor nieuw beleid. Wij hebben daarbij als uitgangspunt genomen dat sommige zaken noodzakelijk en onontkoombaar zijn. Op andere terreinen is er juist sprake van terughoudendheid en verlaging van beschikbare budgetten. Het totale overzicht vindt u in bijlage 3, Beleidsintensiveringen.

• De voornaamste investeringen zijn de volgende:

1. wegen: voorbereidingskrediet in 2014	€ 300.000,00
2. riolering	€ 1.196.000,00
3. achterstallig onderhoud openbare verlichting	€ 123.000,00
4. inrichting van de raadszaal	€ 170.000,00
5. voorbereidingskrediet De Haspel	€ 200.000,00

• In de exploitatie wordt onder andere extra geld beschikbaar gesteld voor:

1. stimulering economisch beleid	€ 75.000,00
2. ondersteuning arbeidsmarkt	€ 100.000,00

Lastendruk

Wij bieden u een begroting aan waarin de totale belastingdruk ten opzichte van 2013 nauwelijks wijzigt. Er is sprake van een beperkte verhoging, namelijk 1% van de onroerende zaakbelasting. Als gevolg daarvan stijgt de lastendruk voor woningeigenaren licht. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht blijven echter op het peil van 2013.

Financiële positie

Op basis van de verwerking van de voorstellen uit de Voorjaarsnota werd een voordelig saldo verwacht van € 117.452,00. De begroting 2014 in concept sluit met een voordelig saldo van € 639.446,00 hetgeen ten opzichte van de uitkomst van de Voorjaarsnota een voordeel is van afgerond € 522.000,00. Dat voordeel is een gevolg van diverse voordelige en nadelige mutaties, die u hieronder toegelicht vindt.

• **Voordelige mutaties:**

1. hogere algemene uitkering op basis van de meicirculaire	€ 790.000,00
--	--------------

Dit wordt veroorzaakt door:

- in de meerjarenbegroting was voor 2014 reeds rekening gehouden met een nadeel van € 100.000,00 vanwege de transities. De transities gaan pas vanaf 2015 in zodat dit voor 2014 een voordeel is van € 100.000,00.
- vanaf 2013 ontvangen we een hogere integratie-uitkering Wmo.

De definitieve hoogte van die integratie-uitkering, voorlopig geraamd op € 200.000,00, is in 2013 en 2014 niet nodig voor dekking van alle uitgaven.

Vanaf 2015 zal de integratie-uitkering wel volledig nodig zijn als gevolg van de landelijke bezuiniging op de Wmo.

- het restant heeft te maken met samen de trap op, samen de trap af.

In 2014 leidt dit incidenteel tot een hogere algemene uitkering.

2. lagere rentekosten omdat de rekenrente is verlaagd met 4% naar 3,75%	€	75.000,00
3. lagere lasten voormalig personeel	€	20.000,00
4. lagere afschrijving project andere overheid	€	57.000,00
5. lager budget voor leerlingenvervoer vanwege aanbestedingsvoordeel	€	70.000,00
6. lager budget huur vervoermiddelen in het kader van de Wmo	€	104.000,00
7. lager budget voor advieskosten Wmo	€	36.000,00
8. lager budget voor de invoeringskosten van de AWBZ naar de Wmo	€	77.000,00
9. lagere bijdrage Veiligheidsregio vanwege de afrekening over 2012	€	16.000,00
10. lagere bijdrage Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	€	14.000,00
11. overige verschillen	€	6.000,00
<i>Totaal voordelige mutaties</i>	€	1.265.000,00

• **Nadelige mutaties:**

12. te verwachten nadeel hoogte algemene uitkering vanwege het aandeel in de extra bezuiniging van het rijk	€	400.000,00
13. hogere lasten verontreiniging oppervlakte wateren vanwege verdubbeling van het tarief	€	14.000,00
14. meer budget voor GEO-informatie vanwege de overgang van de GBKN naar BGT	€	16.000,00
15. nadeel WWB-Inkomen	€	100.000,00
16. lagere opbrengst OZB omdat in de MJB was uitgegaan van een stijging van 1,5% en daarnaast is vanwege verdere waardedaling de opbrengst 2013 niet gehaald. Dit werkt structureel door	€	80.000,00
17. minder inkomsten leges voor ID-kaarten, rijbewijzen en huwelijken	€	18.000,00
18. per saldo lagere toerekening van uren aan grexen en kapitaalwerken	€	115.000,00
<i>Totaal nadelige mutaties</i>	€	743.000,00

• **Samengevat:**

Totaal voordelige mutaties	€	1.265.000,00
Totaal nadelige mutaties	€	743.000,00
<i>Per saldo voordelig</i>	€	522.000,00

Lasten nieuw beleid

In bijlage 3 van de Programmabegroting is een overzicht opgenomen van de lasten van het nieuwe beleid:

Lasten van het activiteitenplan investeringen die ineens worden gedekt	€	196.800,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven incidenteel	€	328.000,00
<i>Totaal</i>	€	524.800,00

Het bedrag van € 196.800,00 wordt gedekt door aanwending van de reserve onderhoud gemeentebouwen.

De incidentele lasten in de exploitatie worden eenmalig gedekt door aanwending van de algemene weerstandsreserve voor € 303.000,00 en voor € 25.000,00 uit de reserve groen. Daarnaast is er geld voor nieuw beleid dat ten laste komt van de aanwezige ruimte in de begroting.

Lasten van het activiteitenplan investeringen	€ 81.622,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven, structureel	€ 120.815,00
Lasten incidenteel ten laste van de begrotingsruimte	€ 75.000,00
<i>Totaal lasten activiteitenplan t.l.v. begrotingsruimte</i>	<u>€ 277.437,00</u>

Begroting 2014

De begroting 2014 sluit met een positief resultaat van afgerond € 640.000,00. De verleiding is groot om een gedeelte van dit bedrag in te vullen. Toch adviseren wij om dat niet te doen. We geven u daarvoor de volgende overwegingen:

- de meerjarenbegroting sluit met forse tekorten. Als de huidige ruimte ingevuld wordt met structurele uitgaven, verslechtert het meerjarenperspectief verder;
- we verwachten een drietal ontwikkelingen die structureel geld kosten: een mogelijk hogere korting op basis van de septembercirculaire (u ontvangt zo snel mogelijk informatie hierover), de gevolgen van de drie transities en de doordecentralisatie van het groot onderhoud primair onderwijs;
- tot slot zien wij een aantal dossiers en beslissingen met mogelijke financiële consequenties, waarvoor in de (meerjaren) begroting nog geen lasten zijn gereserveerd. Dit omdat concrete cijfers hierover nog niet bekend zijn. Wij noemen: de nieuwbouw/verbouw van de Haspel, de beperkte uitbreiding/aanpassing van de huidige parkeergarage, de renovatie van de tennisbanen in Riel, de uitvoeringsmaatregelen van het GVVP, de aanpassing van de Leybron, de (mogelijke) aanpassing van het CC vanwege de verhuizing van de gebruikers van het Zorgcentrum. Deze opsomming is overigens niet volledig.

Meerjarenbegroting 2015-2017

De meerjarenbegroting sluit met de volgende saldi:

2015: € 856.331,00 N

2016: € 1.076.513,00 N

2017: € 1.361.529,00 N

Verschil 2014 en 2015

Om de uitkomst 2014 te vergelijken met die van 2015 moet de uitkomst 2014 gecorrigeerd worden met de eenmalige uitgaven ad € 75.000,00 die ten laste van de begrotingsruimte 2014 zijn gebracht.

Het verschil tussen de uitkomst van de gecorrigeerde begroting 2014 en de uitkomst van de begroting 2015 bedraagt circa € 1,570 miljoen en dat wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door de algemene uitkering. Deze is voor 2014 geraamd op € 18.918.000,00 terwijl de algemene uitkering 2015 is geraamd op € 17.617.000,00. Een verschil dus van afgerond € 1,3 miljoen. Rekening houdend met taakmutaties en eenmalige kortingen is het effect op de begroting circa € 1,0 miljoen.

Vanaf 2013 ontvangen we een hogere integratie-uitkering Wmo. De definitieve hoogte van die integratie-uitkering, voorlopig geraamd op € 200.000,00, is in 2013 en 2014 niet nodig voor dekking van alle uitgaven. Vanaf 2015 zal de integratie-uitkering wel volledig nodig zijn als gevolg van de landelijke bezuiniging op de Wmo.

Verder hebben we vanaf 2015 rekening gehouden met een structureel nadeel van € 200.000,00 vanwege de drie transities.

Het overige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door autonome ontwikkelingen zoals o.a. loon- en prijsstijgingen en voorts de lasten van de vervangingsinvesteringen wegen.

Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief is vrij negatief. De tekorten ontstaan vooral door de grote aangekondigde kortingen op de algemene uitkering vanaf 2015. De berekeningen zijn gebaseerd op de meicirculaire en op de aanvullende kortingen van het rijk om het begrotingstekort terug te dringen onder de 3%.

Los van de precieze hoogte en de genoemde onzekerheden: het lijkt onontkoombaar dat we vanaf 2015 opnieuw voor een forse bezuinigingsopgave staan. Gelet op de onzekerheid van de cijfers en de aankomende verkiezingen in maart 2014, zien we ervan af om het bedrag nu concreet in te vullen. De raad en het college dat aantreedt na de verkiezingen zal immers haar eigen koers bepalen. Omdat de bezuinigingsopgave erg groot is, willen wij nu wel richtinggevend bezuinigingsmogelijkheden aangeven.

Bezuinigingsmogelijkheden

Onderstaand vindt u een opsomming (niet-limitatief) van bezuinigingsmogelijkheden. Daarbij gaat het uitdrukkelijk om mogelijkheden, zonder daarbij een voor- of afkeur uit te spreken.

1. slim omgaan met incidentele middelen om structurele ruimte te creëren (bv. extra afschrijvingen in investeringen met een maatschappelijke nut in de openbare ruimte);
2. een lager totaal budget voor subsidies in het kader van Back to Basics gelet op de brede kantelinggedachte;
3. het scherper ramen van budgetten sociale zaken zoals bijzondere bijstand en de Wmo, met nadruk *zonder* het beleid te versoberen. Dit is dan ook niet zozeer een bezuiniging maar op basis van ervaringscijfers kan het begrote budget mogelijk verlaagd worden. In het lopende jaar 2013 zullen we dit nauwlettend volgen;
NB: bestaande regelingen worden hierdoor niet aangetast. Het zijn open-eind regelingen en diegenen die voor een bepaalde voorziening op basis van het bestaande beleid in aanmerking komen, kunnen erop vertrouwen dat dat wordt gehonoreerd;
4. minder investeren in de infrastructuur zoals wegen, groen, riolering en openbare verlichting. Dit betekent wel een lager kwaliteitsniveau. Voorts onderzoeken of samenwerking in de regio tot voordelen kan leiden;
5. inzetten van de terug te ontvangen rente van verstrekte geldleningen van startersleningen als baten in de algemene dienst; de aflossing vloeit terug in het revolving fund;
6. bepaalde niet-wettelijke taken niet meer te doen dan wel wettelijke taken op een minder hoog niveau uitvoeren, waardoor op de formatie kan worden bezuinigd. Dit betekent wel een verhoging van de kwetsbaarheid; Voorts zullen we werkprocessen nog verder proberen aan te scherpen/verbeteren bijvoorbeeld door samenwerking met andere gemeenten;
7. bestaande budgetten nog kritischer bezien en scherper inkopen (verdere onderuitputting budgetten);
8. afstoten van bepaalde voorzieningen/gebouwen zodat de exploitatie minder wordt belast;
9. hogere inkomsten; bijvoorbeeld meer precario rechten, reclame-uitingen op lantaarnpalen, invoeren parkeerbelastingen, leges voor planbeoordelingen;
10. het verhogen van de OZB met meer dan het inflatiepercentage. (overigens beschouwt het college deze suggestie als minst wenselijk, als sluitstuk wanneer andere bezuinigingsmaatregelen onvoldoende soulaas bieden).

Behandeling begroting 2014

De begroting wordt behandeld in de brede commissie van 10 oktober. De raadsbehandeling vindt plaats op dinsdag 5 november 2013.

10 september 2013

Burgemeester en wethouders van Goirle

Mevrouw M.G. Rijdsdorp, burgemeester

Ing. J.M Tromp, secretaris

3 Programmabegroting 2014

3.1 Programma 1 Bestuur

3.1.1 Hoofdkenmerken

Het programma omvat het bestuur, de ondersteuning van het bestuur en de interne en externe dienstverlening van de gemeentelijke organisatie.

3.1.2 Wat willen we bereiken ?

Er is de afgelopen jaren hard gewerkt aan een verdere verbetering van de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak van de raad. Dit is een continu proces. In 2014 stelt de raad na de verkiezingen een nieuw bestuursprogramma op dat de basis vormt van een nieuw collegeprogramma.

Benchmarking

Door periodieke deelname aan de benchmark *Waarstaatjegemeente* krijgen we inzicht de waardering voor de gemeentelijke producten en diensten. Al vanaf 2006 neemt Goirle tweejaarlijks deel aan dit onderzoek. We zijn verheugd met de constatering dat de waardering de laatste jaren op alle fronten toeneemt. De score die burgers aan goed gemeentebestuur geven is in Goirle gestegen van een 4,8 in 2006, een 5,5 in 2008, een 6,0 in 2010, naar een 6,6 in 2012. Dit bij een referentiegemiddelde van 6,2. Ons streven is verdere toename van alle scores, met het referentiegemiddelde als minimaal te behalen score.

3.1.3 Speerpunten

Het huidige programma kent twee speerpunten: intergemeentelijke samenwerking en (nieuwe) dienstverlening.

Speerpunt	Intergemeentelijke samenwerking
Ambitie	Goirle is een zelfstandige gemeente en dat willen we graag zo houden, waarbij onze organisatie mee blijft ontwikkelen en klaar is voor de toekomst. Onze (relatief platte) ambtelijke organisatie werkt integraal en zo efficiënt mogelijk en dat koesteren we. Goirle is dynamisch op veel fronten, heeft zeer goede voorzieningen en is mede daardoor aantrekkelijk voor jong en oud. We willen een gemeente blijven die zich nadrukkelijk naar buiten richt en daarin regisserend is. Om bovengenoemde ontwikkeling(en) in de toekomst het hoofd te kunnen bieden of juist te blijven aanjagen, ligt intergemeentelijke samenwerking voor de hand. Door middel van samenwerking kunnen we immers naar verwachting meer en grotere vraagstukken aan, waarbij de kosten minder oplopen of misschien zelfs kunnen dalen.
Doelstellingen	De uitgangspunten samengevat (kader): <ol style="list-style-type: none"> 1. de dienstverlening van onze gemeente dient zoveel mogelijk op maat en dichtbij de burgers te worden georganiseerd; 2. (verregaande) intergemeentelijke samenwerking richt zich op cultureel min of meer gelijk gestemde en nabijgelegen gemeenten; 3. Goirle wil uitdrukkelijk bestuurlijk zelfstandig blijven. Intergemeentelijke samenwerking heeft niet zozeer ten (hoofd)doel om de bestuurskracht te vergroten;

	<ol style="list-style-type: none"> 4. een samenwerkingsverband dient (ongeacht de vorm) op termijn voldoende 'body' te hebben; 5. de Goirlese <i>beleidsbepaling</i> blijft in Goirle plaatsvinden; door raad/college maar ook fysiek in Goirle gestationeerd. Daar waar beleidssynchronisatie niet treedt in de autonomie van de gemeente Goirle, de invloed van het bestuur op het te voeren beleid niet verkleint en er schaalvoordelen te behalen zijn, kan gezamenlijke opstelling/uitvoering van beleid worden overwogen. De <i>beleidsuitvoering</i> is niet zozeer fysiek gebonden aan Goirle en kan eventueel ook elders plaatsvinden; 6. Goirle blijft in financieel opzicht onafhankelijk van haar samenwerkingspartners; 7. intergemeentelijke samenwerkingsvorm(en) en onze mogelijke samenwerkingspartner(s) dien(t)(en) te passen bij de gedachte van meer op regie sturend c.q. het meer benutten van de kracht van de samenleving; 8. samenwerking dient de positie van Goirle (vanuit eigen kracht) in geografisch opzicht te versterken; daarbij geldt er geen exclusiviteit voor samenwerkingspartners in absolute zin; 9. in de te kiezen samenwerkingsvorm(en) en de daarbij horende afspraken (inclusief controle daarop), dient de controlerende rol te zijn geborgd; 10. bij een te kiezen samenwerkingsvorm dient niet alleen een louter technische of bedrijfsmatige afweging te worden gemaakt; ook politiek-bestuurlijke factoren dienen daarbij te worden betrokken.
Activiteiten	Met de gemeenten Goirle, Oisterwijk en Hilvarenbeek is in 2013 uitvoering gegeven aan een aantal gekozen pilot projecten. Ook zijn samenwerkingsvraagstukken opgepakt tussen sec Goirle en Oisterwijk. Mede naar aanleiding hiervan zal in de tweede helft van 2013 en de eerste helft van 2014 nader worden beschouwd hoe de samenwerking met Hilvarenbeek en Oisterwijk verder gestalte kan krijgen. Bij elke vergadering van de commissie Algemene Zaken en de presentatie van de Burap 2014 zal het college de raad informeren en, wanneer daar vanuit de kaderstellende of controlerende rol van de raad aanleiding toe is, in de raad een vroegtijdig stadium betrekken.
Hoe meten we het effect?	Het effect van samenwerking laat zich lastig en zeker pas op termijn meten. Politiek / bestuurlijk is eerst op lange termijn na te gaan of samenwerking bijdraagt tot bijvoorbeeld het behoud van zelfstandigheid. Bedrijfsmatig en operationeel geven getallen over personeelsformatie, kostenreductie en tevredenheidsmetingen (waarstaatjegemeente.nl) inzicht in het succes van samenwerken.

Speerpunt	(Nieuwe) dienstverlening
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. wij staan dicht bij de burger en wij leveren meer maatwerk als dat nodig is; we zoeken onze inwoners en bedrijven/instellingen vaker op, gaan gesprekken met hen aan en doen dat vaker op momenten waarop het hen uitkomt; 2. wij doen niet alles, maar wij helpen burgers graag (verder) op weg. Burgers kunnen namelijk veel meer zelf, net zo goed of beter. We stimuleren burgers om meer initiatief te nemen; wij katalyseren die initiatieven of ondersteunen deze; 3. we leggen ons toe op betere toegankelijkheid van die kanalen die burgers graag benutten. We optimaliseren onze digitale kanalen en stimuleren inwoners de 24-uurs of digitale kanalen te gebruiken, maar blijven bereikbaar (al dan niet beperkter) op de huidige wijze; 4. we zijn opener en transparanter; we zijn meer aanspreekbaar op resultaten (en

	<p>de monitoring daarvan/controle daarop), we werken meer op basis vertrouwen en doen ons werk integraler; zowel in- als extern. Onze burgers kunnen rekenen op integrale en transparante dienstverlening;</p> <p>5. we luisteren beter naar inwoners, wij hebben een duidelijke visie op de toekomst en maken waar wat we beloven. De burger als kiezer is de burger die politiek wordt gerepresenteerd en die een bepaalde kwaliteit van politiek en bestuur mag verwachten.</p>
Doelstellingen	<p>Op dit moment formuleren we doelstellingen op basis van de ambities. Deze hebben betrekking op onder andere vergroten van deskundigheid, verkorting van de werktijden, betere inrichting van de website, vergroting van de elektronische dienstverlening, huisbezoeken (waar nodig en mogelijk) en heldere en transparante servicenormen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uiteindelijk dient een totaalpakket aan doelstellingen bij te dragen aan een te behalen score bij het onderzoek waarstaatjegemeente.nl van 7,7 voor de burgerrol klant. (In 2006 bedroeg deze score 7,0, in 2008 was de waardering 7,2. In 2010 en 2012 is dit cijfer niet gemeten) 2. de score bij waarstaatjegemeente.nl voor de burgerrol kiezer (in 2008 een 5,4, in 2010 een 5,9 en in 2012 een 6,2) wordt in 2014 tenminste gehandhaafd.
Activiteiten	<p>Bij de invulling en vaststelling van onze doelstellingen maken we gebruik van externe expertise. Concrete formulering is gepland voor het eerste kwartaal van 2014.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. we starten in 2013 en 2014 met het digitaliseren van werkprocessen. De kosten dekken we gedeeltelijk uit bestaande daarvoor bestemde middelen (realisatieplan Andere Overheid); 2. om integraal werken mogelijk te maken starten we met de invoering van 'zaakgericht werken'. Essentie is dat de klant zijn zaak (bijvoorbeeld de aanvraag van een product of dienst) zelf kan volgen. Alles wat daarvoor van belang is, wordt (digitaal) bij elkaar bewaard, onafhankelijk van wie aan deze zaak werkt en waar. De winst is voor de klant: transparante en integrale dienstverlening; 3. invoering van een digitaal afsprakensysteem bij Burgerzaken, waardoor onze dienstverlening beter aansluit bij de wensen en behoeften van inwoners; 4. het sluitstuk van zaakgericht werken is digitale archivering. In het begrotingsjaar 2014 komen wij met concrete plannen voor de invoering en implementatie van zaakgericht werken, ondersteund door een zaakstelsel; 5. het traject om onze dienstverlening te verbeteren en daarin meer focus aan te brengen pakken we met de 'eigen organisatie' op. Daar waar een steuntje in de rug nodig is, bijvoorbeeld vanwege ontbrekende kennis of ervaring, of de noodzakelijke confrontatie met frisse blik van een buitenstaander, kan inzet van derden nodig zijn.
Hoe meten we effect?	<p>Door deel te nemen aan het onderzoek Waarstaatjegemeente.nl in het voorjaar 2014.</p>

3.1.4 Wat gaan we er voor doen?

Waarstaatjegemeente.nl

Onze gemeente neemt tweejaarlijks deel aan deze benchmark. Waarderingscijfers geven inzicht in hoe de burger oordeelt over het voorzieningenniveau en de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan beleid en beheer. In 2014 wordt opnieuw deelgenomen aan deze enquête.

3.1.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	6.634.928	6.803.715	6.541.645
Totaal baten	4.561.003	4.656.165	4.547.783
Saldo programma	2.073.925	2.147.550	1.993.862

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
GRI0101	Bestuursorganen (raad e.d.)	465.106	489.339	478.122	11.525	9.330	10.080
DIRO201	Bestuursorganen (B&W e.d.)	1.119.574	945.483	946.399	0	0	0
CON0301	Gemeentecontrol	114.688	147.268	141.189	114.688	147.268	141.189
BDO0401	Bestuurlijke dienstverlening	194.769	132.076	161.466	0	0	0
BDO0402	Juridische dienstverlening	255.573	272.993	248.148	51.027	47.085	46.694
BDO0403	Klachtrecht	5.075	33.525	34.125	0	0	0
BDO0404	Communicatie en voorlichting	355.833	331.322	311.179	350.504	300.182	299.084
BDO0405	Personeel- en organisatiebelang.	478.305	594.974	549.324	478.305	562.320	546.724
BDO0406	Personeels- en salarisadmin.	78.080	84.980	76.819	78.080	84.980	76.819
BDO0407	Informatisering & automatisering	1.086.843	1.287.907	1.218.579	1.086.843	1.219.777	1.183.856
MDV0801	Receptie	129.134	125.259	128.172	129.134	125.259	128.172
ONDO901	Documentenbeheer	676.293	604.651	565.048	676.293	554.651	565.048
ONDO902	Facilitaire services	233.612	345.434	328.558	233.612	345.434	328.558
ONDO903	Huisvesting gemeentelijk app.	508.832	465.307	399.614	508.832	465.307	399.819
ONDO904	Budgetcyclus	775.027	767.898	802.146	683.976	625.848	673.983
ONDO910	Verzekeringen	150.890	167.291	145.113	150.890	160.716	140.113
ONDO911	Admin. ondersteuning afdeling	7.293	8.008	7.644	7.293	8.008	7.644
Totaal		6.634.927	6.803.715	6.541.645	4.561.002	4.656.165	4.547.783
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 262.070			- 108.382

3.1.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten voor programma 1 zijn € 262.070,00 lager dan 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- lagere toegerekende uren ad € 49.000,00.
Dit komt enerzijds doordat er minder uren zijn geraamd, anderzijds doordat een aantal uurtarieven lager is berekend;
- lagere kapitaalslasten ad € 66.000,00.
Deze worden veroorzaakt door het lagere renteomslagpercentage en door lagere afschrijvingslasten voor het project andere overheid omdat de uitgaven achterblijven bij de planning.

- overgehevelde budgetten van 2012 naar 2013 voor in totaal € 72.000,00.
- de overige budgetten zijn € 75.000,00 lager en dat wordt veroorzaakt door:
 - In 2013 zijn eenmalige budgetten beschikbaar gesteld, die ondermeer het verschil t.o.v. 2014 verklaren. In totaal gaat het om een bedrag van € 107.500,00 voor ondermeer digitalisering archief, meubilair, schades, huldigingen en rechtspositionele ondersteuning;
 - door een nieuwe aanbesteding is de premie voor de opstalverzekering € 10.000,00 lager geworden;
 - een hogere bijdrage aan Hart van Brabant van € 28.000,00 omdat de bijdrage per inwoner is gestegen naar € 2,45;
 - vanaf 2014 wordt een budget geraamd van € 6.000,00 voor licentie kosten voor de Voorziening Officiële Publicaties (GVOP);
 - overige kleine mutaties en de prijsstijging van 1,5% zorgen per saldo voor een stijging van € 10.500,00.

BATEN

De baten zijn € 108.382,00 lager vanwege een lagere doorbelasting aan andere afdelingen.

3.1.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	6.541.645	6.537.662	6.566.099	6.585.692
Totaal baten	4.547.783	4.548.313	4.548.843	4.549.383
Saldo programma	1.993.862	1.989.349	2.017.256	2.036.309

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
CON0301	Gemeentecontrol	L	141.189	141.239	141.279	141.329
		B	141.189	141.189	141.189	141.189
BD00402	Juridische dienstverlening	L	248.148	248.668	249.208	249.748
		B	46.694	46.694	46.694	46.694
BD00404	Communicatie en voorlichting	L	311.179	312.319	313.449	314.609
		B	299.084	299.084	299.084	299.084
BD00405	Personeel- en organisatiebelangen	L	549.324	552.794	556.314	559.864
		B	546.724	546.724	546.724	546.724
BD00406	Personeels- en salarisadministratie	L	76.819	77.169	77.529	77.889
		B	76.819	76.819	76.819	76.819
BD00407	Informatisering en automatisering	L	1.218.579	1.197.437	1.208.494	1.216.601
		B	1.183.856	1.184.236	1.184.616	1.184.996
MDV0801	Receptie	L	128.172	128.172	128.172	128.172
		B	128.172	128.172	128.172	128.172
OND0901	Documentenbeheer	L	565.048	567.090	569.141	571.243
		B	565.048	565.048	565.048	565.048
OND0902	Facilitaire services	L	328.558	329.498	330.468	331.448
		B	328.558	328.558	328.558	328.558
OND0903	Huisvesting gemeentelijk apparaat	L	399.614	403.552	407.580	405.465
		B	399.819	399.819	399.819	399.819
OND0904	Budgetcyclus	L	802.146	802.736	803.346	803.956
		B	673.983	673.983	673.983	673.983

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
OND0910	Verzekeringen	L	145.113	146.873	148.653	150.463
		B	140.113	140.113	140.113	140.113
OND0911	Administratieve ondersteuning afdeling	L	7.644	7.644	7.644	7.644
		B	7.644	7.644	7.644	7.644
GRI0101	Bestuursorganen (raad e.d.)	L	478.122	478.692	479.252	479.842
		B	10.080	10.230	10.380	10.540
DIR0201	Bestuursorganen (B&W e.d.)	L	946.399	946.809	947.189	947.609
		B	0	0	0	0
BD00401	Bestuurlijke dienstverlening	L	161.466	162.796	164.156	165.536
		B	0	0	0	0
BD00403	Klachtrecht	L	34.125	34.175	34.225	34.275
		B	0	0	0	0
Totaal lasten			6.541.645	6.537.663	6.566.099	6.585.693
Totaal baten			4.547.783	4.548.313	4.548.843	4.549.383
Saldo lasten / baten			1.993.862	1.989.350	2.017.256	2.036.310

3.1.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- de vrijval van de kapitaallasten bij de producten BD00407 Informatisering en automatisering en OND0908 Huisvesting gemeentelijk apparaat;
- een stijging van de budgetten met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie).

3.1.9 Beleidsintensiveringen

Investerings – incidentele lasten

Vervangen LIAS

€ 35.000,00

Voor het produceren van de boekwerken voor de budgetcyclus gebruiken wij het software pakket LIAS F&B. Na een periode van ruim 13 jaar wordt dit pakket niet meer doorontwikkeld en vanaf 31 december 2014 stopt ook de ondersteuning. Hierdoor moeten we 2014 de nieuwe versie aanschaffen, LIAS Enterprise. Voorlopig houden we rekening met een investering van € 35.000,00. Voordat we het pakket vervangen, onderzoeken we of dit in samenwerking met andere gemeenten mogelijk is.

Inrichting raadszaal

€ 170.000,00

De laatste jaren is geïnvesteerd in het vervangen van meubilair in representatieve ruimten, een vernieuwde balie en het realiseren van een aantal spreekkamers in de hal. Wij willen de raadszaal een multifunctioneel gebruik geven waarbij deze ruimte naast het houden van de maandelijkse vergader- en commissievergaderingen ook gebruikt kan worden voor presentaties, representatieve ontvangsten en als trouwlocatie. De huidige trouwzaal zal gebruikt gaan worden als vergaderruimte en voor bijzondere bijeenkomsten. De raadszaal wordt zodanig ingericht dat een flexibel en multifunctioneel gebruik van de ruimte mogelijk is. Daarnaast wordt deze ruimte voorzien van een technische vergader- en presentatieinrichting, die past bij het gewenste gebruik.

Exploitatie – structurele lasten

DigiD € 20.000,00

Op de gemeentelijke website wordt DigiD als authenticatiemiddel gebruikt (bij de webformulieren en op het WOZ-portaal). We zijn vanaf 2013 verplicht om jaarlijks een assessment uit te voeren op die DigiD-aansluitingen om de veiligheid daarvan aan te tonen. Verwachte kosten structureel € 20.000,00.

Documentbeheer € 5.150,00

Vanaf 2014 is er een structurele verhoging van nodig voor het statisch archief in verband met de overbrenging van extra bouwvergunningen. Tevens zijn er extra kosten voor het archief van Van Puijenbroek. Verder wordt het budget verhoogd vanwege een verschuiving van het extern archief. Totaal extra nodig € 5.150,00.

Exploitatie – incidentele lasten

Extra budget voor de nieuwe raad € 10.000,00

In 2014 is er incidenteel een extra budget nodig voor de scholing van de nieuwe raadsleden (na de gemeenteraadsverkiezingen) en vanwege het afscheid van de huidige gemeenteraad.

Intergemeentelijke samenwerking € 25.000,00

Uw raad besloot op 30 oktober 2012 om onze verkenning naar samenwerking te richten op de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek en Oisterwijk. Intussen begint de samenwerkingsopties tussen gemeenten zich scherper af te tekenen en zijn de gemeenten Oisterwijk en Hilvarenbeek onze eerst aangewezen samenwerkingspartners. Daarbij staat de deur voor andere aangrenzende gemeenten (bijvoorbeeld Haaren of Baarle-Nassau) om eveneens deel te nemen wat ons betreft uitdrukkelijk open. Alphen-Chaam heeft intussen uitgesproken een ambtelijke fusie door te voeren met de gemeente Gilze en Rijen; niet uitgesloten wordt dat Baarle-Nassau hier aansluiting bij zal zoeken.

De verdere uitwerking van de hiervoor genoemde samenwerking met daarbij de mogelijke keuzes is een speerpunt voor de komende periode. We onderzoeken daarbij op welke dossiers en in welke mate deze samenwerking verder gestalte kan krijgen. Voorafgaand ligt de meer strategische vraag 'waar willen we naar toe met dit samenwerkingsverband?' voor, passend binnen en in het verlengde van de strategische/beleidsmatige samenwerking in onze regio Hart van Brabant. Uiteraard zal ook uw raad daarbij worden betrokken.

Mogelijk zijn er wel, alvorens de samenwerking operationeel kan worden, eerst extra budgetten noodzakelijk vanwege de afstemming tussen processen en de beheersing daarvan. Wij gaan er echter van uit dat het werk dat in dit verband de komende jaren verricht zal worden leidt tot minder meerkosten, gelijkblijvende kosten of zo mogelijk zelfs lagere kosten. Bovendien zal een en ander ook een nadrukkelijke verlaging van de kwetsbaarheid (meer 'body') opleveren, waardoor we ook zwaardere of nieuwe taken gezamenlijk kunnen oppakken. Ook rekenen we op verhoging (of borging) van de (huidige) kwaliteit. Als de 'kosten voor de baten' uitgaan en de grenzen van de begroting van dit programma overschrijdt, komen wij hierop terug bij de raad. Eventuele incidentele uitgaven zullen wij dekken door aanwending van de AWR. Om toch per direct expertise te kunnen inschakelen op kansrijke samenwerkingsdossiers, of om te kunnen ontdekken of samenwerking zinvol kan zijn op

bepaalde dossiers, bestuurlijk overleg te kunnen leiden, om een plan van aanpak te kunnen opstellen, enzovoorts, stellen we voor een incidentele uitgave ("werkbudget") te ramen van € 25.000,00.

Zaakgericht werken

€ p.m.

Zaakgericht werken is een manier van werken die de gemeentelijke organisatie helpt om het proces van intake, behandelen, besluiten en leveren op een digitale en efficiënte wijze uit te voeren. Tevens biedt het de mogelijkheid om aan te sluiten op een digitaal document-management-systeem, zodat digitaal archiveren en brongericht werken mogelijk wordt. De implementatie van zaakgericht werken en digitaal archiveren helpt de gemeente om onze burgers en bedrijven nog beter van dienst te kunnen zijn. De raad heeft al middelen beschikbaar gesteld voor het maken van een plan van aanpak. De, al dan niet gefaseerde, invoering van deze manier van werken brengt kosten met zich mee in 2014 en volgende jaren. De hoogte daarvan is nog niet te becijferen.

Communicatie en voorlichting

€ 15.000,00

Er is behoefte aan een budget voor het vieren van mogelijke feestelijkheden in verband met bijvoorbeeld behaalde (sportieve) prestaties. Het voorstel is om 2014 een eenmalig budget te ramen van € 15.000,00. Als het budget niet nodig is in 2014, kan het in een reserve worden gestort maar daarover vindt dan besluitvorming plaats bij de jaarrekening 2014. Vanaf 2015 wordt structureel € 5.000,00 gereserveerd.

Vorming en opleiding

€ 25.000,00

Met ingang van 2013 is in de CAO afgesproken dat ambtenaren recht hebben op een Individueel Loopbaanbudget (ILB) van € 500,00 per jaar. Deze afspraak is gemaakt voor drie jaren (2013 t/m 2015). Doel is de inzetbaarheid en mobiliteit van de medewerker te vergroten. Om aan de aanvragen te kunnen voldoen is in 2014 en 2015 een extra budget nodig van € 25.000,00 per jaar. Deze extra budgetten worden gedekt door aanwending van de AWR.

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	1.993.862	1.989.350	2.017.256	2.036.310
Lasten nieuw beleid	126.171	80.483	54.795	54.107
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	2.120.033	2.069.833	2.072.051	2.090.417
Mutaties reserves bestaand beleid	44.629	44.629	44.629	44.629
Mutaties reserves nieuw beleid	75.000	25.000	-	-
Saldo	2.000.404	2.000.204	2.027.422	2.045.788

3.2 Programma 2 Openbare orde en veiligheid

3.2.1 Hoofdkenmerken

Het programma omvat het veiligheidsbeleid van de gemeente. In dit programma onderscheiden we onderstaande onderdelen. Deze splitsen we verder uit in veiligheidsbeleid in acute situaties (zoals crisisbeheersing), beleid ter voorbereiding daarop en beleid in andere dan acute situaties. (nb en hoe past dit in onderstaande opsomming?)

- integrale veiligheid
- openbare orde
- brandweer
- crisisbeheersing
- wet bevordering integriteitbeoordeling openbaar bestuur (Wet BIBOB)

3.2.2 Wat willen we bereiken ?

De gemeente spant zich in om de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente te waarborgen. Deze algemene doelstelling wordt uitgewerkt in de verschillende programmaonderdelen hierna. Daarnaast streeft de gemeente de volgende doelstellingen na:

- het bereiken van de doelstellingen in de kadernota Integrale veiligheid;
- via preventief beleid waar mogelijk verstoringen van de openbare orde en veiligheid te voorkomen en het bestrijden van inbreuken op de openbare orde en veiligheid door tijdig en adequaat optreden;
- aandacht schenken aan veiligheidsaspecten binnen gemeentelijke beleidsterreinen;
- te zorgen voor een voorbereide gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie, die op een adequate manier functioneert

3.2.3 Speerpunten

Dit programma kent geen speerpunten.

3.2.4 Wat gaan we er voor doen?

Goirle wil een gemeente zijn waar het veilig wonen, werken en recreëren is en waar ondernemers zich graag willen vestigen. Daar hoort bij dat zo nodig consequent, snel en merkbaar wordt opgetreden tegen overlast, criminaliteit en andere inbreuken op de veiligheid. Veiligheid is een verantwoordelijkheid van iedereen. De gemeente zal, in haar rol als regievoerder in het kader van het integraal veiligheidsbeleid, inwoners, ondernemers en veiligheidspartners stimuleren om, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

Op diverse werkvelden binnen het veiligheidsbeleid geldt dat alléén de gemeente zelfstandig niet in staat is een afdoende veiligheidsniveau te realiseren. Wel pakt de gemeente waar mogelijk haar initiërende, regisserende of randvoorwaarden scheppende rol op.

We werken binnen het veiligheidsbeleid veel samen met partners. Afstemming met deze partners is zodoende van groot belang. Dat gebeurt zowel op lokaal als op bovenlokaal / regionaal niveau, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Wij denken en werken constructief mee aan (regionale) projecten, plannen en procedures als dit de openbare orde en/of veiligheidssituatie in Goirle ten goede komt en voor zover de beschikbare middelen hiervoor toereikend zijn.

Integrale veiligheid

In 2014 voeren we het uitvoeringsprogramma uit, gebaseerd op de in 2012 vastgestelde kadernota Integrale veiligheid. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota heeft de Gemeenteraad unaniem te kennen gegeven geen uitvoering te willen

geven aan het belevingsonderzoek dat resulteert in de veiligheidsmonitor voor Goirle. Om die reden is dit onderwerp niet opgenomen in de begroting.

Openbare orde

Handhaving van de openbare orde vereist regelmatig overleg op bestuurlijk en ambtelijk niveau, onder andere met politie, openbaar ministerie en brandweer. Daarnaast ontplooit de gemeente preventieve activiteiten. Waar nodig en wenselijk wordt preventief en/of reactief opgetreden om de openbare orde in de gemeente Goirle te kunnen waarborgen.

Crisisbeheersing

Met invoering van de Wet op de Veiligheidsregio's en door de vaststelling van het Regionaal Crisisplan is de crisisbeheersingsorganisatie gewijzigd. Voor alle gemeentelijke taakorganisaties ligt in 2014 een actueel en accuraat deelplan en draaiboek klaar. Medewerkers met een rol in de crisisbeheersingsorganisatie worden getraind en geoefend. De gemeente Goirle werkt ambtelijk samen op het gebied van de crisisbeheersing met de gemeenten Hilvarenbeek en Oisterwijk. De gemeente Goirle is trekker van deze pilot.

3.2.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	1.193.257	1.271.169	1.198.068
Totaal baten	12.878	43.630	30.130
Saldo programma	1.180.379	1.227.539	1.167.938

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
VVH0601	Veiligheid	1.152.323	1.241.039	1.167.938	12.878	13.500	0
VVH0605	Admin. ondersteuning afdeling	40.934	30.130	30.130	0	30.130	30.130
Totaal		1.193.257	1.271.169	1.198.068	12.878	43.630	30.130
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 73.101			- 13.500

3.2.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten zijn € 73.101,00 lager dan 2013 en dat wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- overgehevelde budgetten van 2012 naar 2013 voor in totaal € 53.800,00;
- lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio ad € 21.900,00 omdat in 2014 de restitutie 2012 wordt verrekend;
- hogere doorberekening van uren ad € 1.800,00.

BATEN

De baten zijn € 13.500,00 lager ten opzichte van vorig jaar. In 2013 is rekening gehouden met de bijdrage aan de Veiligheidsregio op basis van de begroting 2013. Omdat in de begroting 2013 uitgegaan is van ons inziens te hoge percentages voor de loon- en prijsstijgingen is rekening gehouden met een correctie van de bijdrage voor 2013.

3.2.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	1.198.068	1.271.800	1.282.442	1.303.432
Totaal baten	30.130	30.130	30.130	30.130
Saldo programma	1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
VVH0605	Administratieve ondersteuning afdeling	L	30.130	30.130	30.130	30.130
		B	30.130	30.130	30.130	30.130
VVH0601	Veiligheid	L	1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302
		B	0	0	0	0
Totaal lasten			1.198.068	1.271.800	1.282.442	1.303.432
Totaal baten			30.130	30.130	30.130	30.130
Saldo lasten / baten			1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302

3.2.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- een stijging van de budgetten met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- bij het product VVH0601 is de bijdrage aan de Veiligheidsregio Midden en West Brabant geraamd op basis van de meerjarenbegroting van de Veiligheidsregio.

3.2.9 Beleidsintensiveringen

Exploitatie – incidentele lasten

Veiligheidsmonitor

€ 0,00

Tweejaarlijks onderzoek naar de veiligheid en veiligheidsbeleving binnen de gemeente Goirle. In 2012 is hier voor het eerst aan deelgenomen. Om de situatie te kunnen monitoren is deelname ook in 2014 gewenst. Hiervoor is een budget nodig van € 7.000,00. Gelet op de aangenomen motie bij de Voorjaarsnota zullen we in 2014 geen Veiligheidsmonitor uitvoeren.

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302
Lasten nieuw beleid	-	-	-	-
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302
Mutaties reserves bestaand beleid	-	-	-	-
Mutaties reserves nieuw beleid	-	-	-	-
Saldo	1.167.938	1.241.670	1.252.312	1.273.302

3.3 Programma 3 Ontwikkeling ruimte

3.3.1 Hoofdkenmerken

Het programma omvat beleid voor de ontwikkeling en beheer van het gemeentelijk grondgebied, inclusief de volgende beleidsvelden en activiteiten: ruimtelijke ordening, economie, milieu, natuur en landschap, grondzaken, cultuurhistorie, stedenbouw, recreatie en toerisme, volkshuisvesting, grondaankopen en –verkopen, realisering van in- en uitbreidingslocaties.

3.3.2 Wat willen we bereiken ?

Het programma omvat beleid voor de ontwikkeling en beheer van het gemeentelijk grondgebied. We streven naar een duurzaam evenwicht tussen woongebieden, bedrijventerreinen, landbouwzones, sport, recreatie, toerisme en groengebieden. Ook is het onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor huisvesting en keuzevrijheid in het wonen. Om de werkgelegenheid te behouden, zetten we in op een duurzame economische structuur. Deze is gebaat bij een goed economisch vestigingsklimaat en goede contacten met de plaatselijke ondernemers. In het landelijk gebied ligt onze focus op een goede balans tussen behoud en ontwikkeling van het buitengebied. Tot slot gaan we voor een evenwichtig verkeers- en vervoersbeleid, waarin de behoeftes aan doorstroming en bereikbaarheid in balans zijn met de behoeftes aan verkeersveiligheid en leefbaarheid.

3.3.3 Speerpunten

Thema	Afronding centrumplan
Ambitie	<p>Het project ter verbetering van het centrum van Goirle is in een afrondend stadium. De Hovel is gebouwd, het Kloosterplein ligt er en in 2013 is het Oranjeplein aangepakt. Het enige dat nog rest is de herinrichting van de Tilburgseweg. Voor het hele centrumplan gelden de volgende ambities:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. versterking van de economische structuur; 2. verlevendiging van het centrum van Goirle; 3. een veilige en aangename woon en winkelomgeving.
Wat willen we bereiken?	<p>NB: aangezien het alleen nog gaat om de herinrichting van de Tilburgseweg zijn doelen en acties hierop toegespitst.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een goede samenhang van de Tilburgseweg met overige delen van het centrum zoals de Hovel, Oranjeplein, CC Jan van Besouw zodanig dat deze elkaar versterken zowel technisch als stedenbouwkundig. Toetsing via instemming van de klankbordgroep die ook het ontwerp van het Kloosterplein heeft beoordeeld; 2. een goede bereikbaarheid en verkeersdoorstroming voor alle voorzieningen in het centrum en voldoende parkeergelegenheid conform de CROW-normen; 3. veiligheid, geborgenheid en bruikbaarheid voor iedereen (valide of minder valide). Toets: instemming van platform Gehandicapten.;zo gering mogelijke overlast tijdens de uitvoering: Toets: instemming door meerderheid van de winkeliers aan de Tilburgseweg met de projectaanpak.
Wat gaan we ervoor doen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. onderzoeken of een technische reconstructie van de openbare ruimte volstaat dan wel een upgrading nodig is met een geheel nieuw ontwerp (aansluitend bij het centrumplan) en integrale afweging; 2. de huidige economische structuur analyseren en met brancheorganisaties bespreken in hoeverre een upgrading van de openbare ruimte kan bijdragen aan

	<p>een versterking van de lokale economie;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. analyseren of de levendigheid van de openbare ruimte om verbetering vraagt en welke aanpassingen daarvoor dan noodzakelijk zijn; 4. (aanvullend op punt 3) analyse van mogelijkheden voor een andere invulling van de openbare ruimte, waardoor ook het esthetische beeld daarvan versterkt wordt; 5. enquête onder gebruikers van de openbare ruimte zoals gehandicaptenplatform, omwonenden, winkeliers, horeca naar het functioneren van de openbare ruimte; 6. de huidige en gewenste verkeersstructuur, parkeermogelijkheden, oversteekbaarheid, veilig gebruik, openbaar groen enzovoorts inventariseren en screenen op noodzakelijke of gewenste verbeteringen. Bij deze screening leggen we een duidelijke link met het gehele centrumgebied; 7. nagaan welke financiële mogelijkheden er zijn voor een eventuele upgradering van de openbare ruimte zoals voorgesteld; 8. nagaan na of er nog juridische dan wel procedurele of technische obstakels zijn.
Hoe meten we effect?	<ol style="list-style-type: none"> 1. aan de hand van inhoudelijke rapportage voor de commissie en gemeenteraad voorleggen, daarmee kan een keuze worden gemaakt voor een technische reconstructie dan wel een integrale upgradering; 2. de rapportage beantwoordt de volgende vragen: A. Versterkt een upgradering van de openbare ruimte het esthetische beeld ? B. Verbetert een upgradering van de openbare ruimte de verkeersstructuur, de parkeermogelijkheden de oversteekbaarheid, het veilige gebruik, het openbaar groen? C. Wat zijn de invloeden van een upgradering van de openbare ruimte, gelet op de bovenstaande onderzoeken op het gehele centrumplan? D. Wat kost globaal een upgradering van de openbare ruimte en zijn daarvoor binnen de begroting van de gemeente Goirle gelden voor vrij te maken? E. Welke juridische en technische zaken zijn bij een upgradering van de openbare ruimte van toepassing. F. Heeft een upgradering van de openbare ruimte, gelet op de onderzoeken A tot en met E de voorkeur of heeft een technische reconstructie de voorkeur; 3. door het feit dat alle betrokken instanties en deskundigen hun inbreng hebben gehad en akkoord zijn met de integraal opgestelde rapportage.

Speerpunt	Stimulering economie
Ambitie	<p>Goirle heeft een krachtig economisch klimaat dat borg staat voor voldoende werkgelegenheid en gezonde bedrijven. Het is een bruisend dorp horen ook goede winkels met een divers en aantrekkelijk aanbod voor zowel bewoners als bezoekers. De mogelijkheden van Goirle op het gebied van recreatie worden nog meer benut. Zowel de natuur als ook de culturele voorzieningen en de horeca van Goirle staan garant voor een aantrekkelijke mix voor toeristen. Daardoor ontstaat een wisselwerking: meer toeristen leidt tot meer inkomsten voor ondernemers en draagt dus bij aan een nog krachtiger economisch klimaat.</p>
Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. huidig aantal voorzieningen (winkels, horeca, culturele voorzieningen) binnen de gemeente op peil houden (peildatum 1 januari 2013); 2. versterken aantrekkelijk vestigingsklimaat voor leisure, care en andere economische sectoren zodanig dat per 31-12-2014 vijf ondernemers van buiten Goirle zich in Goirle hebben gevestigd; 3. tevredenheid vergroten onder de ondernemers over dienstverlening en bereikbaarheid gemeente. Nulmeting onderzoek Kamer van Koophandel 2012:

	<p>score 6,31. Doel voor 2014 is een verbetering naar 6,5. Doel voor 2016 is 7;</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. afname van 5 % in de leegstand van het centrumgebied en op het Van Hogendorpplein (peildatum: januari 2013); 5. afname van 5% in de leegstand op bedrijventerrein Tijvoort (peildatum: januari 2013).
Wat gaan we er voor doen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. actief oppakken kansen binnen Midpoint en regio Hart van Brabant (care, leisure, vitaal leisure landschap); 2. opzetten digitaal loket voor economische initiatieven met 24 uur bereikbaarheid; 3. actief op zoek naar kansrijke economische initiatieven; 4. stimuleren initiatieven die bijdragen aan de versterking van de lokale economie; door middel van financiële bijdrage in de vorm van cofinanciering; 5. opzetten (intern) netwerk voor economische en werkgelegenheidszaken en arbeidstoeleiding; 6. actief faciliteren en ondersteunen van en inspelen op kansrijke economische initiatieven, zowel intern als extern gericht; 7. uitbreiden bestaande formatie met aantal uren ondersteuning economische zaken en aantal uren adviseur economische zaken; 8. ontwikkeling flexibel economisch beleid dat inspeelt op veranderende economische situatie; 9. ontwikkelen afwegingskader voor verkrijgen stimuleringsbijdrage; 10. deelname project "Stimuleren financiële zelfredzaamheid MKB-bedrijven"; 11. verbeteren informatievoorziening ondernemers op website www.goirle.nl; 12. onderzoek naar en daar waar mogelijk actief oppakken van Leegstandbestrijding.
Hoe meten we het effect?	<ol style="list-style-type: none"> 1. omvang leegstand centrumgebied - nulmeting doen; 2. omvang leegstand bedrijven Tijvoort - idem; 3. aantal overnachtingsplaatsen binnen Goirle - idem; 4. aantal deelnemers project "Stimuleren financiële zelfredzaamheid MKB-bedrijven"; 5. tevredenheid over leefomgeving en voorzieningen onderzoek in nieuwe woonbehoefte-onderzoek; 6. onderzoek klanttevredenheid ondernemers via onderzoek Kamer van Koophandel; 7. vestiging nieuwe ondernemers.

Speerpunt	Wonen
Ambitie A	<ol style="list-style-type: none"> 1. in stand houden van de leefbaarheid en het huidige voorzieningenniveau in de gemeente Goirle; 2. vestiging van jongeren en gezinnen in de gemeente stimuleren.
Doelstellingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. tekort aan betaalbare woningen, zoals gemeten in Wbo, terugdringen door in het woningbouwprogramma 2014 in de projecten die tussen 2014-2018 worden gerealiseerd tenminste 25% betaalbare woningen op te nemen; 2. tekorten aan diverse woningtypen, zoals geconstateerd is in het Wbo, terugdringen door in het woningbouwprogramma voldoende variatie aan woningtypen op te nemen; 3. in het woningbouwprogramma specifiek woningen opnemen voor jongeren en gezinnen; 4. in het woningbouwprogramma voorzien in het tekort aan seniorenwoningen al dan niet met zorg, in de nabijheid van voorzieningen om doorstroming op de woningmarkt te bevorderen.

Activiteiten	Woningbouwprogramma vaststellen en uitvoeren.
Hoe meten we effect?	Bij de samenstelling van een nieuw Wbo meten in hoeverre de eerder geconstateerde tekorten zijn teruggedrongen.

Speerpunt	Wonen
Ambitie B.	Realiseren en in stand houden van een veilige en aantrekkelijke leefomgeving.
Doelstellingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. komen tot een kwalitatief hoogwaardige en tegelijkertijd (financieel) beheersbare openbare ruimte; 2. de score voor de burgerrol "burger als wijkbewoner" die in 2012 het cijfer 7,1 heeft, blijft tenminste gehandhaafd.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1. de openbare ruimte integraal beheren om het onderhoudsbeeld te verbeteren; 2. binnen het parkeerbeleid de mogelijkheden bezien om daar waar nodig parkeerproblemen aan te pakken.
Hoe meten we effect?	Door deelname aan het onderzoek waarstaatjegemeente.nl .

3.3.4 Wat gaan we er voor doen?

Zie de activiteiten bij de speerpunten onder 3.3.3.

3.3.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	8.452.459	11.699.415	9.676.357
Totaal baten	7.550.267	10.061.467	8.660.347
Saldo programma	902.192	1.637.948	1.016.010

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
ONT0501	Economisch beleid	89.635	184.373	164.631	48.886	0	0
ONT0502	Ruimtelijke beleid	306.460	402.845	176.989	109.076	10.300	11.700
ONT0503	Landelijk gebied	106.495	69.089	48.001	0	0	0
ONT0504	Ruimtelijke plannen	303.134	552.805	349.723	25.574	12.700	13.000
ONT0505	Grondexploitatie	7.523.114	10.354.462	8.870.575	7.329.558	9.984.287	8.581.467
ONT0506	Volkshuisvesting	87.902	81.662	12.258	1.454	0	0
ONT0518	Admin. ondersteuning afdeling	35.719	54.180	54.180	35.719	54.180	54.180
Totaal		8.452.459	11.699.416	9.676.357	7.550.267	10.061.467	8.660.347
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 2.023.059			- 1.401.120

3.3.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten zijn € 2.023.059,00 lager uitgevallen dan 2013 en dat wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- lagere lasten voor de grondexploitatie ad € 1.484.000,00;

- overgehevelde budgetten € 312.000,00;
In 2013 zijn budgetten geraamd voor in totaal € 312.000,00 omdat die zijn overgeheveld van 2012 naar 2013. Het betreft overgehevelde budgetten voor de visie Tijvoort, iDOP-Riel en budget planschadevergoedingen.
- wijziging in de urenrekening ad € 214.000,00 (vervallen uren in de gewone dienst voor onderzoek woningbouwlocaties en lagere toerekening voor monumentenzorg);
- in 2014 is rekening gehouden met een hogere bijdrage van € 23.000,00 voor Midpoint;
- in 2013 is een eenmalig budget van € 25.000,00 geraamd voor de inhuur van personeel vanwege een verschuiving van taken;
- het overige verschil wordt o.a. veroorzaakt door de verhoging van de budgetten vanwege de prijsontwikkeling.

BATEN

De baten zijn € 1.401.120,00 lager ten opzichte van vorig jaar als gevolg van mutaties in de grondexploitaties.

De baten en lasten op grondexploitaties verlopen (budgettair neutraal) via dit programma. Tegenover de geraamde lasten staan in feite dezelfde baten in de vorm van overboeking naar de balans. Het verschil tussen baten en lasten betreft lagere uitgaven, waardoor ook de beschikking over de algemene reserve grondexploitatie voor dit zelfde bedrag lager is.

3.3.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	9.676.357	9.732.010	9.733.933	9.735.906
Totaal baten	8.660.347	8.660.727	8.661.087	8.661.477
Saldo programma	1.016.010	1.071.283	1.072.846	1.074.429

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
ONT0518	Administratieve ondersteuning afdeling	L	54.180	54.180	54.180	54.180
		B	54.180	54.180	54.180	54.180
ONT0501	Economisch beleid	L	164.631	219.161	219.911	220.661
		B	0	0	0	0
ONT0502	Ruimtelijke beleid	L	176.989	177.072	177.155	177.278
		B	11.700	11.880	12.050	12.240
ONT0503	Landelijk gebied	L	48.001	48.301	48.601	48.911
		B	0	0	0	0
ONT0504	Ruimtelijke plannen	L	349.723	350.353	351.023	351.693
		B	13.000	13.200	13.390	13.590
ONT0505	Grondexploitatie	L	8.870.575	8.870.565	8.870.565	8.870.565
		B	8.581.467	8.581.467	8.581.467	8.581.467
ONT0506	Volkshuisvesting	L	12.258	12.378	12.498	12.618
		B	0	0	0	0
Totaal lasten			9.676.357	9.732.010	9.733.933	9.735.906
Totaal baten			8.660.347	8.660.727	8.661.087	8.661.477
Saldo lasten / baten			1.016.010	1.071.283	1.072.846	1.074.429

3.3.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- een stijging van de budgetten met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- de budgetten binnen de grondexploitatie ONTO505 zijn in de meerjarenbegroting constant geraamd omdat stijging/daling van budgetten en inkomsten binnen de grondexploitatie verrekend worden.

3.3.9 Beleidsintensiveringen

Exploitatie – incidentele lasten

Stimulering economie

€ 75.000,00

De ambitie van onze gemeente, zoals ook spreekt uit het ontwikkelscenario, is hoog. Voldoende werkgelegenheid, een bruisend dorp met goede winkels, mogelijkheden voor recreatie en aantrekkelijke woningen: die elementen maken onze gemeente nu en in de toekomst een aantrekkelijke woonplaats. Ook hier is het uitgangspunt van de kanteling van kracht dat in eerste plaats bedrijven en burgers zelf kansen zoeken en problemen oplossen. Daarnaast ligt er echter een belangrijke rol voor de gemeente om met gerichte interventies te ondersteunen en te stimuleren.

Uitbreiding van de financiële en ambtelijke capaciteit op het gebied van economische zaken (inclusief recreatie en toerisme) is noodzakelijk om initiatieven te ondersteunen die de plaatselijke economie en werkgelegenheid aanjagen. Wij willen - voorlopig voor een periode van 3 jaar - budget in te zetten van jaarlijks € 75.000,00 (voor stimuleringsfonds Economische Zaken en ambtelijke uitbreiding van 0,5 fte).

Stimuleringskader Groen-Blauwe Diensten

€ 25.000,00

Het Stimuleringskader Groen-Blauwe Diensten is opgericht om de kwaliteit van natuur en landschap in het buitengebied te behouden en te verhogen. De regeling is bedoeld voor grondeigenaren (in het buitengebied) die willen bijdragen aan natuur- en landschapsbehoud. Het past naadloos in de ontwikkelingen die zich momenteel regionaal afspelen ten aanzien van het vitale leisuurlandschap. Het huidige gebiedscontract Kempenland voor de Stimuleringskader Groen-Blauwe diensten loopt 31-12-2013 af. Door de raad is voor het huidige gebiedscontract een bedrag van € 100.000,00 beschikbaar gesteld (€ 25.000,00 per jaar). De regeling heeft een moeizame start gehad, maar inmiddels weten grondeigenaren en veldcoördinator elkaar te vinden. Er zijn wandelpaden door boerenland, akkerflora- en faunaranden, graslandflora- en faunaranden, bloemrijke randen, struweelhagen en houtsingels aangelegd en landschaps- en knotbomen gepland. Momenteel is men druk bezig met het opstellen van een nieuw gebiedscontract (2014-2017). Het nieuwe gebiedscontract zal ook weer voor 4 jaar worden afgesloten. Benodigd budget: € 100.000,00 (4 jaar à € 25.000,00).

Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van wonen. De economische crisis en de crisis op de woningmarkt hebben in de afgelopen periode gezorgd voor een omslag in het woonbeleid. Ook de afnemende groei van de bevolking maakt dat de opgave op het gebied van wonen totaal anders zal zijn dan in de afgelopen decennia. In februari 2013 heeft het kabinet een integrale visie op de woningmarkt gegeven. In deze visie is een pakket van maatregelen opgenomen gericht op duurzame investeringen op de woningmarkt, een evenwichtige aanpak op de huurmarkt, meer ruimte voor kopers en de zorg voor kwetsbare groepen op de woningmarkt.

Daarnaast spelen de wijzigingen van de Wmo, waarbij zorg steeds meer extramuraal moet worden geleverd. Ook dat heeft effect op de woningmarkt en vraagt niet alleen bij nieuwbouw, maar ook in de bestaande woningvoorraad om maatregelen. Daarnaast wordt binnen het woonbeleid steeds meer gekeken naar woonlasten waarbij de relatie tussen de kosten van energie en duurzaamheid nadrukkelijk een rol spelen. Wat de gevolgen van deze ontwikkelingen en maatregelen zullen zijn voor de gemeente is nog niet geheel duidelijk. Wel duidelijk is dat deze ontwikkelingen een vertaalslag in lokaal beleid moeten hebben.

De gemeente Goirle actualiseert elke 4 jaar haar woonbeleid. In 2010 is een woonbehoefte-onderzoek uitgevoerd op basis waarvan in (begin) 2011 de gemeenteraad een nieuwe Woonvisie heeft vastgesteld. Om te zorgen voor een geactualiseerd woonbeleid, stellen we voor om in 2014 een nieuw woonbehoefte-onderzoek uit te laten voeren. Dit kan na de verkiezingen door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 25.000,00 hiervoor te reserveren.

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	1.016.010	1.071.283	1.072.846	1.074.429
Lasten nieuw beleid	125.000	100.000	100.000	25.000
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	1.141.010	1.171.283	1.172.846	1.099.429
Mutaties reserves bestaand beleid	406.108	396.108	396.108	396.108
Mutaties reserves nieuw beleid	100.000	100.000	100.000	25.000
Saldo	634.902	675.175	676.738	678.321

3.4 Programma 4 Beheer ruimte

3.4.1 Hoofdkenmerken

De algemene doelstelling van het programma Beheer Ruimte is het leveren van een bijdrage aan een veilige en aantrekkelijke leefomgeving door het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu. Het programma omvat de zorg voor de openbare ruimte in de brede zin. Het behelst de realisatie en het beheer van voorzieningen en de uitwerking van beleid op het gebied van: wegen, straten en pleinen; openbare verlichting; milieu; afvalinzameling- en verwerking; riolering en waterbeheer; verkeer en vervoer; gemeentegebouwen; sportaccommodaties; bouw- en woningtoezicht; groen; monumentenzorg; volksfeesten, markten en kermis. De operationele beleidskaders die voor dit programma van kracht zijn, staan vermeld in de paragraaf Kapitaalgoederen.

3.4.2 Wat willen we bereiken ?

Verkeer en vervoer

Het verbeteren van de verkeersleefbaarheid, inclusief de verkeersveiligheid voor de zwakkere verkeersdeelnemer en het bevorderen van het fietsverkeer. Bij de uitvoering van infrastructurele werken worden verbeteringsmaatregelen voor de zwakkere verkeersdeelnemers gelijktijdig meegenomen. De scores bij de enquête Waarstaatjegemeente.nl uit 2012 op het gebied van onderhoud wegen en fietspaden (6,7 in 2010 t.o.v. referentiecijfer: 6,6), verkeersveiligheid in de gemeente (6,8 in 2012 t.o.v. referentiecijfer 6,6) en verkeersveiligheid in de buurt (6,5 in 2012 t.o.v. referentiecijfer 6,4) worden tenminste gehandhaafd en zo mogelijk nog verbeterd.

Riolering

Het riool en waterbeheer wordt uitgevoerd op basis van het in december 2009 vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (V-GRP).

Met het V-GRP wordt onder meer bereikt dat:

- het onderhoud van de riolering op het afgesproken kwaliteitsniveau wordt gehouden;
- aansluiting wordt gezocht bij het landelijk ingezette Waterbeheer 21^e eeuw;
- (zoveel als mogelijk) wordt aangesloten op de Europese Kaderrichtlijn Water;
- de rioolrechten mede kunnen worden afgestemd op de resultaten van de onderzoeken en de ontwikkelingen.

IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte

Het ambitieniveau voor de kwaliteit van het onderhoud in de openbare ruimte in de gehele gemeente Goirle is in de beleidsnota IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) vastgelegd op niveau B. Uitgangspunt hierbij is dat het onderhoud plaats vindt met de huidige beschikbare onderhoudsbudgetten..

Het betrekken van bewoners bij de zorg en medeverantwoordelijkheid voor de openbare ruimte

De gemeente is eerst verantwoordelijke voor het beheren en onderhouden van de openbare ruimte. Tegelijkertijd willen we dat bewoners en andere gebruikers van de openbare ruimte zich medeverantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving. Wij streven naar een actieve invulling van deze medeverantwoordelijkheid door bewoners en gebruikers van de openbare ruimte (schone stoepen en groen, opruimen van vuil, respectvol gebruik van de openbare ruimte).

Wegen

Voor het gehele areaal aan openbare ruimte streven we naar een verantwoord onderhoudsniveau (kwaliteit: B), binnen de beschikbare financiële mogelijkheden. De uitstraling moet uniform zijn binnen een technisch gestandaardiseerde vormgeving en voldoen aan de inrichtingseisen van Duurzaam Veilig.

Met het structureel onderhoud van de openbare ruimte streven we naar meer duurzaamheid, waardoor deze efficiënter en effectiever te beheren is. Zo blijven de jaarlasten in balans, of blijven de exploitatielasten bij kostenstijgingen ten minste gelijk. Tevens wordt de openbare ruimte veiliger, slijtvast en straalt ze kwaliteit uit. De materiaalkeuze draagt bij aan meer leefbaarheid en duurzaamheid van de woonomgeving. We wegen daarbij de investering en levensduur tegen elkaar af. Het ambitieniveau (gewenst kwaliteitsbeeld) stemmen we af op de beschikbare middelen.

Openbare verlichting

Het beleid is gericht op het hebben en onderhouden van een duurzame en veilige verlichtingssituatie in de openbare ruimte. Hiervoor zijn kaders en keuzes nodig om richting te geven aan duurzaam beheer en gewenste ontwikkelingen. In het Beleidsplan Openbare Verlichting (hierna Beleidsplan OV) streven we doelen na die onder meer voortkomen uit de 'Nota Klimaatbeleid gemeente Goirle' en uit de 'Kadernota Integrale Veiligheid 2008-2011'. Belangrijke factoren hierin zijn energiebesparing, duurzaamheid, verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

Groen

We willen het onderhoudsbeeld van de openbare ruimte als geheel ten minste handhaven (bij de hoogte van de huidige budgetten). De tevredenheid van burgers over de directe woonomgeving is toegenomen (cijfer 7,7 bij het onderzoek Waarstaatjegemeente.nl 2012 i.p.v. 7,5 uit 2010). Dit geldt evenzeer voor de waardering voor het onderhoud op wijkniveau: 6,7 t.o.v. de referentiewaarde 6,6. Er bestaat een positief beeld over het groenbezit van de gemeente (Goirle wordt herkend als een 'groene gemeente'). In de beleidsnota IBOR is de ambitie vastgelegd dat we een groei naar tenminste referentiewaarde 6.6 nastreven. In 2012 is dit cijfer al behaald. Het beleid is er op gericht deze waardering tenminste te handhaven. Hiervoor hanteren we bij het onderhoud van het groen kwaliteitsniveau B.

Afvalinzameling

Wij streven ernaar de afvalinzameling zo duurzaam mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten te realiseren. De gemeente voert regie op het gescheiden inzamelen van afvalstoffen van huishoudens en bedrijven om daarmee het hergebruik van grondstoffen te stimuleren. Het doel is om risico's voor mens en milieu te beperken waar het gaat om gezondheid en veiligheid. Beperking van het gebruik van grondstoffen, energie en water kan bijdragen aan het terugdringen van afvalstoffen. Een goede scheiding van de afvalstromen draagt bij aan het hergebruik van grondstoffen.

GEO-informatie

In aansluiting bij de landelijke ontwikkeling (de Andere Overheid) streven wij naar het blijvend verbeteren en digitaliseren van de gemeentelijke administratie en werkprocessen. Het doel is om zowel de interne als externe dienstverlening te ondersteunen met een efficiënte en actuele GEO-informatievoorziening.

Beheer en onderhoud van accommodaties

Het beheer en onderhoud van de gemeentelijke accommodaties (gebouwen en sportvoorzieningen) krijgt een sterker planmatig karakter, gericht op duurzaamheid en multifunctioneel gebruik om op verantwoorde wijze de gebouwen in stand te houden.

Vergunningverlening en handhaving

Enkele jaren geleden zijn zogenaamde kwaliteitscriteria geformuleerd voor vergunningverlening en handhaving. Daarbij is besloten de zwaarste onderwerpen (m.n. milieu, zeker met het oog op gevaarlijke stoffen) als eerste te onderwerpen aan deze criteria. Dit heeft er in geresulteerd dat gemeenten taken niet meer mogen uitvoeren en deze zijn daarom ondergebracht in de opgerichte Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB).

Inmiddels hebben de provincie en het ministerie laten weten de toepassing van de overige kwaliteitscriteria ter hand te zullen gaan nemen. Begonnen wordt met een nulmeting. Vervolgens worden gemeenten in de gelegenheid gesteld een verbeterplan op te stellen dat in 2014 wordt uitgevoerd. Op 1 januari 2015 moeten wij aan de kwaliteitscriteria

voldoen. Hieraan zijn waarschijnlijk kosten verbonden. Omdat het traject onlangs gestart is, is nu nog niet concreet aan te geven welke maatregelen noodzakelijk zijn en welke kosten dit met zich meebrengt.

3.4.3 Speerpunten

Dit programma kent geen speerpunten.

3.4.4 Wat gaan we er voor doen?

De activiteiten staan beschreven in 3.4.2.

3.4.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	14.584.235	13.110.606	12.654.804
Totaal baten	7.056.522	6.172.515	6.319.757
Saldo programma	7.527.713	6.938.091	6.335.047

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
ONT0507	Cultuurhistorie	41.901	55.479	115.543	0	0	0
ONT0508	Milieu	86.456	157.439	124.194	0	0	0
ONT0516	Recreatie	31.895	51.646	66.820	0	0	0
ONT0517	Verkeer en vervoer	166.230	135.539	122.764	-6.121	10.000	10.000
VVH0602	Vergunningverlening	1.061.204	1.183.223	1.137.944	348.554	324.000	357.980
VVH0603	Handhaving	628.506	406.479	422.501	52.165	50.000	50.000
REB0701	Groen	1.353.965	1.494.407	1.519.179	64	0	0
REB0702	Verkeer en vervoer	432.066	197.034	243.943	67.811	6.371	28.227
REB0703	Wegen, straten en pleinen	3.532.622	1.919.015	1.837.334	423.532	454.907	454.034
REB0704	Openbare verlichting	306.945	278.567	285.541	2.574	0	0
REB0705	Riolering	1.987.509	2.479.103	2.319.811	2.229.199	2.349.249	2.311.844
REB0706	Geoinformatie	296.179	300.301	337.504	0	0	0
REB0707	Afvalinzameling	2.312.290	2.181.602	2.203.465	3.404.293	2.383.398	2.510.239
REB0708	Gemeentebouwen	2.212.437	2.129.898	1.791.536	479.485	559.126	543.973
REB0710	Admin. ondersteuning afdeling	134.028	140.874	126.724	54.965	35.464	53.460
Totaal		14.584.233	13.110.606	12.654.803	7.056.521	6.172.515	6.319.757
Vershil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 455.803			147.242

3.4.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten zijn € 455.803,00 lager uitgevallen dan 2013.

De verlaging op dit programma wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- afname van de incidentele budgetten in 2013;
- Het betreft overgehevelde budgetten ad € 155.000,00 voor kosten riolering vanuit het V-GRP, STIKA-gelden, advieskosten groenstructuurplan en transitiekosten van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD);
- lagere kapitaallasten voor in totaal € 641.350,00 vanwege het ineens afschrijven van investeringen in 2013 zoals de investering ad € 105.000,00 van het Molenpark en het cyclisch onderhoud gemeentebouwen ad € 238.350,00. Verder is de renteomslagpercentage in 2014 lager ten opzichte van 2013 omdat de rekenrente is verlaagd van 4,5% naar 3,75% hetgeen lagere rentekosten betekent van € 298.000,00;
- wijziging in de urenrekening (meer uren) ad € 260.000,00 (minder kapitaalwerken/grondexploitaties) ten laste van groenonderhoud, wegen, starten en pleinen, monumentenzorg alsmede verkeer en vervoer;
- een hoger budget voor de waterschapslasten bij wegen ad € 14.000,00 omdat het tarief fors is gestegen;
- een hoger budget voor het bijhouden van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) ad € 16.500,00;
- indexering reguliere budgetten met 1,5% en toename areaal;
- een verlaging van het budget voor uitbestede werkzaamheden van € 50.000,00 voor het beheer en onderhoud van de parkeergarage.

BATEN

De baten zijn € 147.242,00 hoger door de hogere beschikking uit de voorziening afvalinzameling (hogere kosten en lagere opbrengsten doorberekende diensten afval) en een hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen.

3.4.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	12.654.804	12.716.706	12.704.119	12.738.480
Totaal baten	6.319.757	6.306.513	6.322.013	6.337.773
Saldo programma	6.335.047	6.410.193	6.382.106	6.400.707

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
REB0708	Gemeentebouwen	L	1.791.536	1.787.703	1.767.665	1.765.886
		B	543.973	549.873	555.823	561.903
REB0710	Administratieve ondersteuning afdeling	L	126.724	126.724	126.724	126.724
		B	53.460	53.460	53.460	53.460
ONT0507	Cultuurhistorie	L	115.543	115.985	115.294	115.764
		B	0	0	0	0
ONT0508	Milieu	L	124.194	124.286	124.359	124.452
		B	0	0	0	0
ONT0516	Recreatie	L	66.820	67.040	67.260	67.480
		B	0	0	0	0
ONT0517	Verkeer en vervoer	L	122.764	123.284	123.814	124.354
		B	10.000	10.150	10.300	10.460
VVH0602	Vergunningverlening	L	1.137.944	1.154.615	1.154.637	1.156.837
		B	357.980	363.350	368.800	374.330
VVH0603	Handhaving	L	422.501	423.951	425.441	426.941
		B	50.000	50.750	51.510	52.280
REB0701	Groen	L	1.519.179	1.544.147	1.560.615	1.576.190
		B	0	0	0	0
REB0702	Verkeer en vervoer	L	243.943	245.353	246.782	248.251
		B	28.227	28.327	28.427	28.527
REB0703	Wegen, straten en pleinen	L	1.837.334	1.826.666	1.835.930	1.845.324
		B	454.034	457.064	460.154	463.274
REB0704	Openbare verlichting	L	285.541	288.872	292.253	295.694
		B	0	0	0	0
REB0705	Riolering	L	2.319.811	2.345.770	2.345.638	2.345.506
		B	2.311.844	2.283.300	2.283.300	2.283.300
REB0706	Geoinformatie	L	337.504	338.844	340.204	341.574
		B	0	0	0	0
REB0707	Afvalinzameling	L	2.203.465	2.203.465	2.177.503	2.177.503
		B	2.510.239	2.510.239	2.510.239	2.510.239
Totaal lasten			12.654.803	12.716.705	12.704.119	12.738.480
Totaal baten			6.319.757	6.306.513	6.322.013	6.337.773
Saldo lasten / baten			6.335.046	6.410.192	6.382.106	6.400.707

3.4.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- de vrijval van de kapitaallasten;
- een stijging van de budgetten met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- de vrijval van de kapitaallasten voor de onderdelen riolering en afvalinzameling worden bij de algemene dekkingsmiddelen tegen geraamd omdat het voordeel van de lagere kapitaallasten wordt verrekend met de opbrengsten c.q. de reserve/voorziening. Ook de overige uitgaven en inkomsten voor deze producten zijn daarom in de meerjarenbegroting ongewijzigd.

3.4.9 Beleidsintensiveringen

Investerings – incidentele lasten

Vervanging speeltoestellen € 45.000,00

Omdat in 2011 het onderhoudsbudget voor speeltoestellen met 20% is verlaagd, is het nodig om het speeltoestellenareaal opnieuw te bezien. Bovendien staan – als gevolg van demografische ontwikkeling – niet alle speeltoestellen meer op de juiste plaats. Om ook de veiligheid van de speelvoorzieningen te kunnen blijven borgen, zijn maatregelen op speelplaatsen noodzakelijk. Sommige speelplaatsen moeten we opheffen, sommige speeltoestellen moeten worden verplaatst. Voor de jaren 2014 en 2015 is een totaal bedrag van € 90.000,00 aanvullende dekking nodig, zodat eenmalig de 'omvorming' van het speelareaal kan plaats vinden. Voor 2014 is dus extra € 45.000,00 nodig boven het reguliere vervangingsbudget.

Speeltoestellen € 30.000,00

Kosten cyclische vervanging speeltoestellen 2014.

Infraplan wegen (IPWO) 2014-2017 € 300.000,00

Vanaf 2014 wordt gewerkt met een voorbereidingskrediet van € 300.000,00 voor de infrastructurele werken. De uitvoeringskredieten worden structureel een jaar doorgeschoven. Op basis van de Infraplan-methodiek zijn voor de jaarschijf 2013 de volgende projecten gepland: Muldersweg/Molenstraat, Tilburgseweg Centrum (tussen de Dorpsstraat en de Muldersweg), Peppelgaard en de Beukenggaard. Deze projecten starten in 2014.

Voor 2014 worden de volgende projecten in voorbereiding genomen:

1. Van Haestrechtstraat (midden)
2. Gagel (noord)
3. Eikenlaan

2015 (incl. indexering): € 300.000,00 plus € 1.217.000,00

2016 (incl. indexering): € 300.000,00 plus € 1.247.000,00

2017 (incl. indexering): € 300.000,00 plus € 1.278.000,00

Openbare verlichting € 123.068,00

Het beleidsplan Openbare Verlichting 2011 - 2016 is vastgesteld door de gemeenteraad van 15 maart 2012. Daarbij is o.a. uitgegaan van lasten van investeringen voor achterstallige vervanging van de openbare verlichting op basis van afschrijvingstermijnen van variant B.

Infraplan riolering (IPR) 2014 - 2017	€ 400.000,00
<p>Vervanging riolering. Deze investeringspost wordt op basis van een jaarlijks vervangings- c.q. aanlegprogramma ingezet. Koppeling met het Infraplan is mogelijk.</p> <p>Ook hiervoor wordt vanaf 2014 gewerkt met een voorbereidingskrediet.</p> <p>2015: € 400.000,00 plus € 440.000,00</p> <p>2016: € 400.000,00 plus € 1.444.000,00</p> <p>2017: € 400.000,00 plus € 1.444.000,00</p>	
Infraplan riolering (IPR) 2014 - 2017	€ 50.812,00
<p>Vervanging gemalen, drukriolering en randvoorzieningen elektrisch/mechanisch. Deze investeringspost wordt op basis van een jaarlijks vervangings- c.q. aanlegprogramma ingezet. Koppeling met het Infraplan is mogelijk.</p>	
Infraplan riolering (IPR) 2014 - 2017	€ 95.164,00
<p>Vervanging gemalen, drukriolering en randvoorzieningen civiel. Deze investeringspost wordt op basis van een jaarlijks vervangings- c.q. aanlegprogramma ingezet. Koppeling met het Infraplan is mogelijk.</p>	
Infraplan riolering (IPR) 2014	€ 250.000,00
<p>Verbeteringskosten bergbezinkvoorzieningen. Deze investeringspost wordt op basis van een jaarlijks vervangings- c.q. aanlegprogramma ingezet. Koppeling met het Infraplan is mogelijk.</p>	
Infraplan riolering (IPR) 2014	€ 400.000,00
<p>Aanleg afkoppelvoorzieningen. Deze investeringspost wordt op basis van een jaarlijks vervangings- c.q. aanlegprogramma ingezet. Koppeling met het Infraplan is mogelijk.</p>	
Groot onderhoud gebouwen	€ 196.800,00
<p>Onder dit product worden alle investeringen geraamd betreffende groot en cyclisch onderhoud voor alle gemeentelijke gebouwen. Voor een specificatie wordt verwezen naar de bijlage onderhoud gemeentelijke gebouwen.</p>	

Exploitatie – structurele lasten

Kwaliteitscriteria vergunningverlening en handhaving	€ p.m.
<p>Enkele jaren geleden zijn zogenaamde kwaliteitscriteria geformuleerd voor vergunningverlening en handhaving. Daarbij is besloten de zwaarste onderwerpen zoals milieu als eerste te laten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat gemeenten vanwege de kwaliteitscriteria taken niet meer mogen uitvoeren. Deze taken zijn daarom ondergebracht in de opgerichte Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB).</p>	

Inmiddels starten de provincie en het ministerie met de toepassing van de overige kwaliteitscriteria. Dit traject start met een nulmeting, vervolgens kunnen gemeenten een verbeterplan opstellen en uitvoeren (startend in 2014). Naar verwachting zijn daar kosten aan verbonden. Omdat het traject nog niet gestart is, is nu nog niet aan te geven welke maatregelen het betreft en welke kosten dit met zich meebrengt.

Cyclisch onderhoud gemeentegebouwen

€ 50.000,00

In de begroting wordt jaarlijks € 107.000,00 gestort in de reserve onderhoud gemeentegebouwen voor het cyclisch onderhoud. Omdat de prognose voor de uitgaven voor het cyclisch onderhoud jaar gemiddeld aanmerkelijk hoger liggen dan de storting wordt voorgesteld de storting in de reserve met € 50.000,00 structureel te verhogen. Eventuele tekorten in de reserve kunnen incidenteel wordt aangezuiverd.

Applicatiebeheer SquitXO

€ 13.500,00

In juni 2011 is ten behoeve van de vergunningverleningsprocessen het pakket SquitXO geïmplementeerd. Daarna bleek het applicatiebeheer niet te kunnen worden uitgevoerd als verwacht. Dat heeft geleid tot een beperkt applicatiebeheer, waardoor daarin inmiddels achterstanden zijn ontstaan en we een achterstand hebben opgelopen. Omdat dit pakket inmiddels een onmisbare factor in het vergunningverleningsproces is, is het zaak het applicatiebeheer in de toekomst goed te regelen.

Exploitatie – incidentele lasten

Schanskorven Hoge Wal

€ 30.000,00

De oever langs de Oostplas bij de Hoge Wal wordt begrensd door zogenaamde schanskorven van metaal, gevuld met natuursteen. Deze schanskorven zijn indertijd geplaatst vanwege veiligheidsaspecten en uit esthetische overwegingen. Door vandalisme dan wel diefstal zijn de huidige korven beschadigd. Vervanging/(inclusief toepassing van zwaardere staaldraad) vraagt om een budget van € 30.000,00. Het alternatief is het verwijderen van de bestaande schanskorven en het verspreiden van de stenen over de oever. Er ontstaat dan een natuurlijke oever met begroeiing. Deze zal dan wel jaarlijks mee moeten worden gemaaid (extra structurele kosten voor de onderhoudsbegroting: nog niet geraamd). Eenmalig budget € 30.000,00. Deze ingreep geeft wel een behoorlijk (afbreuk)effect op het oorspronkelijke stedenbouwkundige plan.

Onderhoud gemeentegebouwen (legionellabeheersing)

€ 50.000,00

Voor de legionellabeheersing blijken de risico-inventarisaties en evaluaties (RIE's) die in het verleden zijn opgesteld voor onze sportaccommodaties niet meer te voldoen aan de huidige wettelijke vereisten (NEN 1006). De RIE's moeten uitvoeriger, voorzien van tekeningen van de locaties en uitgebreide inspecties van de (mogelijke gebreken aan de) aanwezige waterleidingsystemen. Daarnaast moeten de RIE's van de inmiddels gerenoveerde locaties (VV Riel, en binnenkort Sportpark Van den Wildenberg) geactualiseerd worden. De geconstateerde gebreken tijdens de inspecties moeten direct worden verholpen. De eenmalige extra uitgaven die noodzakelijk zijn om de huidige risico-inventarisaties te actualiseren en te voldoen aan de geldige wet- en regelgeving worden geraamd op circa:

Uitvoeren nieuwe RIE's incl. tekenwerk van ca. 10 locaties	€ 25.000,00
Reservering aanpassingen n.a.v. risico-inventarisaties	€ 25.000,00 +
TOTAAL	€ 50.000,00

Extra BOA-toezicht

€ p.m.

Per 1 januari 2013 is de Drank- en horecawet (nDHW) gewijzigd. Daarmee is onder andere het toezicht naar de gemeente verplaatst. 2013 is een overgangsjaar, waarin gemeenten hun beleid kunnen bepalen en het toezicht regelen. Dat gebeurt ook in Goirle. Vanaf 2014 moeten beleid en toezicht zijn ingevuld. Omdat het gemeentelijk beleid nog niet is bepaald kan het toezicht nu niet anders dan pm worden aangegeven. Van rijkswege komen wel de taken over, maar niet de middelen. Het gaat hierbij om zaken als toezicht op vergunningen, leeftijdscontroles, drankgebruik en -misbruik door jongeren enzovoorts. Naast taken op het gebied van de nDHW is er behoefte om toezicht op de APV-taken uit te breiden. Dit heeft onder andere te maken met het terugtrekken van de politie uit het domein Openbare orde. Een ontwikkeling die al jaren gaande is en steeds sterker merkbaar wordt. Het toezicht komt meer en meer op de schouders van gemeenten terecht. Tot slot werken we aan het gemeenschappelijk uitvoeren van BOA-taken met Oisterwijk en Hilvarenbeek. In dit stadium is nog niet aan te geven wat die samenwerking gaat betekenen voor de kosten voor de (extra) BOA-taken.

Omschakeling GBKN naar BGT

€ 23.000,00

In juli 2013 is de Wet BGT door de Tweede Kamer aangenomen.

Dat betekent dat er een omschakeling moet plaats vinden van de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN) naar de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).

De invoering van de BGT is een wettelijke taak waardoor we verplicht zijn deze te realiseren. Naast meer uitgaven in de exploitatie die in de begroting zijn verwerkt dient rekening gehouden te worden met eenmalige uitgaven ad € 23.000,00 vanwege het omvormen van de data van GBKN naar BGT (transitie).

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	6.335.046	6.410.192	6.382.106	6.400.707
Lasten nieuw beleid	463.489	326.783	534.677	715.654
Baten nieuw beleid	57.088	103.531	194.726	285.921
Exploitatieresultaat	6.741.447	6.633.444	6.722.057	6.830.440
Mutaties reserves bestaand beleid	736.585	736.585	736.585	736.585
Mutaties reserves nieuw beleid	249.800	-	-	-
Saldo	5.755.062	5.896.859	5.985.472	6.093.855

3.5 Programma 5 Welzijn

3.5.1 Hoofdkenmerken

Dit programma omvat ons beleid op het gebied van welzijn (Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), sport en kunst & cultuur) en onderwijs dat is vastgelegd in het beleidsplan *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'*. Het gaat daarbij om het overkoepelende beleid voor de periode 2012 - 2015. Het beleidplan rust op drie hoofddoelen: 1) Bevorderen van de maatschappelijke participatie, 2) Vergroten van de zelfredzaamheid en 3) Versterken van de kracht van de samenleving. Er is een onderverdeling in vijf hoofdstukken die aansluiten bij het gedachtegoed van De Kanteling. Uitgangspunt hierbij is dat de primaire verantwoordelijkheid voor participatie bij mensen zelf ligt en hun sociale omgeving en pas in latere instantie bij de overheid (in de vorm van algemene, collectieve of individuele voorzieningen).

3.5.2 Wat willen we bereiken ?

Dit programma omvat het beleid op het gebied van welzijn (Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), sport en kunst & cultuur) en onderwijs dat is vastgelegd in de nota *Back to Basics: De Nieuwe Koers*. De gemeente Goirle wil de sociale samenhang op buurtniveau vergroten en de onderlinge betrokkenheid versterken. Verder willen wij voorkomen dat er bij inwoners gezondheidsproblemen ontstaan zodat zij op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving. Verder is het streven om zoveel als mogelijk te voorkomen dat er problemen ontstaan bij kinderen en ouders met opgroeien of opvoeden. Ten aanzien van onderwijs is het inhoudelijke onderwijsprogramma en de kwaliteit hiervan is een verantwoordelijkheid van de scholen en hun besturen. Het gemeentelijk beleid is er met name op gericht om (taal)ontwikkelingsachterstanden van kinderen te voorkomen en op het stimuleren van de brede school.

3.5.3 Speerpunten

Speerpunt	'De Kanteling'
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. we willen de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners met een ondersteuningsvraag en hun sociale netwerk vergroten; 2. we willen een krachtigere lokale samenleving (civil society) waarbinnen informele zorg en maatschappelijke burgerinitiatieven vorm krijgen.; 3. De Kanteling heeft op dit moment nog vooral betrekking op het sociale domein. Het is de ambitie van de gemeente om ook binnen ruimtelijke ontwikkelingen de slag naar meer vraaggericht werken te maken en meer de nadruk te leggen op de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger.
Doelstellingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. in 2015 is 60% van de inwoners bekend is met het gedachtegoed van De Kanteling (een terugtrekkende overheid en een toenemend beroep op eigen kracht en het sociale netwerk); 2. een gemiddelde score van een 8 voor de dienstverlening van 't Loket bij een klanttevredenheidsonderzoek in 2015; 3. een gemiddelde score van een 8 voor de behandeling van de aanvragen van individuele Wmo-voorzieningen door de back-office van sociale zaken (afdeling Maatschappelijke Dienstverlening). Te meten bij een klanttevredenheidsonderzoek in 2015; 4. één of twee locaties aanwijzen binnen Boschkens voor de ontwikkeling van een particulier bouwcollectief; 5. realisatie van één collectief particulier opdrachtgeverschapproject op de locatie De Fonkelsteen;

	<p>6. Wij faciliteren per jaar maximaal 4 bewonersinitiatieven voor het onderhoud van gedeelten van de openbare ruimte/groenvoorziening.</p>
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1. investeren in deskundigheidsbevordering (opleiding, coaching, intervisie) van uitvoerende professionals van de gemeente en 't Loket zodat zij het gedachtegoed van De Kanteling op een goede manier kunnen implementeren en toepassen; 2. uitvoering geven aan de resultaten van het project 'Invulling front-office van 't Loket'; 3. nulmeting bij 't Loket over inzet van eigen kracht en het sociale netwerk bij oplossen ondersteuningsvragen van klanten; 4. gemeentebrede communicatiecampagne in 2014 over het gedachtegoed van De kanteling; 5. publieksvoorlichting over de drie transities in 2014 waarbij De Kanteling het centrale thema is; 6. praktijkonderzoek naar mogelijke overtolligheid van algemene voorzieningen; 7. digitale koppeling tot stand brengen tussen 't Loket en de back-office zodat besluiten op individuele Wmo-voorzieningen gevolgd kunnen worden; 8. verder uitvoering geven aan het beleidsplan 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' waarin het gedachtegoed van De Kanteling de rode draad is. In 2014 evalueren we de werkwijze Back to Basics en stellen we een nieuw beleidsplan op met een koppeling naar de drie transities; 9. dialoog met professionals in de 1^e en 2^e lijn over de betekenis van De Kanteling voor hun dienstverlening; 10. afspraken met het particulier bouwcollectief over de wijze van ontwikkeling van de locatie(s) in Boschkens; 11. planologische mogelijk maken van voorgenoemd initiatief.
Hoe meten we effect?	<ol style="list-style-type: none"> 1. aan de hand van de registraties bij 't Loket en de gemeente kunnen we de aantallen aanvragen en toekenningen van individuele Wmo-voorzieningen meten evenals de financiële effecten hiervan; 2. klanttevredenheidsonderzoek over de dienstverlening van 't Loket en de behandeling van aanvragen individuele Wmo-voorzieningen; 3. onderzoek mogelijkheid om evaluatie De kanteling mee te nemen in 'Waarstaatgemeente' focus op: 1) mate van vrijwillige inzet en informele zorg, 2) bekendheid met terugtrekkende overheid en 3) toename eigen verantwoordelijk en verantwoordelijkheid van het sociale netwerk bij ondersteuningvragen; 4. nagaan of realisatie van de particuliere collectieve bouwprojecten daadwerkelijk heeft plaatsgevonden; 5. nagaan of er bewonersinitiatieven voor het onderhoud van gedeelten van de openbare ruimte/groenvoorziening zijn gestart en hoe deze verlopen.

Speerpunt	Transities AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. de nieuwe taken op het gebied van de AWBZ en jeugdhulp implementeren we binnen de budgettaire kaders van het Rijk. Dit betekent dat we taken efficiënter uitgevoerd dan nu het geval is; 2. de zorg en ondersteuning aan inwoners organiseren we meer in samenhang en dichterbij; 3. we komen met onze maatschappelijke partners tot creatievere en innovatievere oplossingen die een alternatief vormen voor duurdere vormen van zorg; 4. meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een betaalde baan of, als dit niet mogelijk is, leveren zij een grotere maatschappelijke bijdrage; 5. we werken aan een krachtigere lokale samenleving (civil society) waarbinnen informele zorg en maatschappelijke burgerinitiatieven vorm krijgen (zie thema Implementatie gedachtegoed van 'De Kanteling').
Doelstellingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. er wordt door het Rijk een efficiencykorting toegepast op het budget voor de nieuwe taken. Op dit moment is dit nog niet te kwantificeren. Het doel is om binnen het krappere budget te blijven; 2. op 1 januari 2015 kunnen we de nieuwe taken uitvoeren. Op lokaal niveau is de toegang tot zorg en ondersteuning georganiseerd. Er is meer samenhang in zorg en ondersteuning volgens het principe van 'één gezin, één plan'. In 2014 vindt de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe taken plaats; 3. bij 't Loket, dat de toegang vormt tot maatschappelijke ondersteuning en waar mogelijk ook tot de jeugdhulp en delen van de participatiewet, vindt integrale vraaganalyse plaats op meerdere leefgebieden. Deze leefgebieden worden eind 2013 vastgesteld; 4. 10% van de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (voor zover bekend bij gemeente) zijn tenminste 1 trede op de participatieladder gestegen; 5. er zijn tenminste 3 creatieve en innovatieve voorstellen uitgewerkt voor alternatieve vormen van ondersteuning.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1. uitvoeren proeftuin Samenkracht; 2. inrichten front-office, proefdraaien de nieuwe werkwijze; 3. programma's van eisen opstellen voor aanbieders zorg en welzijn in kader van nieuwe taken AWBZ en Jeugdzorg; 4. afspraken maken met aanbieders van zorg en welzijn over aanbod diensten; 5. analyse resultaten pilot 'Vernieuwing begeleidingaanbod' met oog op ondersteuning nieuwe activiteiten en arrangementen; 6. uitwerken inzet persoonsgebonden budget; 7. opstellen (nieuwe) verordeningen en beleidsregels voor de Wmo en Participatiewet; 8. uitvoeren beleid 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' (versterken van de eigen kracht, het sociale netwerk en de samenleving). Waar nodig aanvullende projecten opstarten; 9. publieksvoorlichting over drie decentralisaties/transities voor inwoners; 10. opstellen nieuw beleidskader 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' waarin relatie met de drie transitie;duidelijk wordt; 11. uitwerken en uitvoeren plan voor activering; 12. via groepsgewijze benadering de eigen kracht van werkzoekenden bevorderen;

	13. actief contact zoeken met werkgevers(organisaties) om kansen van werkzoekenden te vergroten;
Hoe meten we effect?	<ol style="list-style-type: none"> 1. eind 2014 stelt de raad vast of de gemeente nieuwe taken op een kwalitatief goede manier en binnen de budgettaire kaders van het Rijk kan uitvoeren. Dit op basis van (besluiten over) de begroting, verdeling lokaal/regionaal, organisatie van de toegang, de wijze waarop arrangementen worden vormgegeven en verordeningen; 2. eind 2014 terugkoppeling over extra voorstellen alternatieve vormen van ondersteuning; 3. bijhouden positie en eventuele vordering van cliënt op participatieladder.

3.5.4 Wat gaan we er voor doen?

De activiteiten staan beschreven bij de speerpunten onder 3.5.3.

3.5.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	7.993.832	8.025.729	7.670.252
Totaal baten	785.467	435.307	412.260
Saldo programma	7.208.365	7.590.422	7.257.992

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
ONT0509	Maatschappelijke ondersteuning	1.840.777	1.931.765	1.888.620	2.500	2.500	2.500
ONT0510	Jeugd	831.570	955.107	881.478	23.885	0	0
ONT0511	Onderwijs	2.437.495	2.106.361	2.049.342	171.381	78.217	48.469
ONT0512	Accommodatiebeleid subsidies	493.579	571.925	525.369	0	50.000	50.000
ONT0513	Sport	231.549	270.114	181.194	0	0	0
ONT0514	Gezondheid	637.657	637.524	648.246	0	0	0
ONT0515	Kunst en cultuur	73.867	59.334	60.748	0	0	0
REB0709	Sportterrein en- accommodaties	1.182.818	1.256.049	1.192.505	582.856	301.090	307.791
MDV0803	Leerlingenvervoer	264.521	237.550	242.750	4.845	3.500	3.500
Totaal		7.993.833	8.025.729	7.670.252	785.467	435.307	412.260
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 355.477			- 23.047

3.5.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten voor dit programma zijn € 355.477,00 lager dan in 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- hogere doorberekening van uren € 81.893,00;
- lagere kapitaallasten van € 163.820,00 doordat het rentepercentage 0,75% lager is dan in 2013;
- overgehevelde budgetten € 217.909,00. In 2013 zijn budgetten geraamd voor in totaal € 217.909,00 omdat die zijn overgeheveld van 2012 naar 2013.

- in 2013 is de indexering van subsidies, totaal € 39.889,00, geraamd op de speciale kostenplaats Indexering subsidies. In 2014 is deze indexering meegenomen in de reguliere subsidiebedragen;
- in 2014 is sprake van lagere ramingen voor transitie AWBZ/WMO en Jeugd omdat de budgetten van het Rijk flink verlaagd zijn met € 78.279,00;
- in 2013 is er eenmalig een budget geraamd van € 21.023,00 voor plaatsen en huren van noodlokalen bij Mill Hill
- diverse bijdragen zijn verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer 2012 (2,5%), wat per saldo voor een stijging zorgt van € 14.900,00;
- lagere kosten voor het dagelijks beheer en onderhoud van de sportvelden € 18.475,00.

BATEN

De baten voor dit programma zijn € 23.047,00 lager dan in 2013 vanwege een correctie doorbelasting kapitaallasten in 2013 van € 22.000,00 (zie ook lasten), lagere doorberekende huur aan Kinderopvang Humanitas € 7.832,00 en een indexering huuropbrengsten sport met 2,5% € 7.195,00.

3.5.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	7.670.252	7.658.468	7.699.353	7.747.098
Totaal baten	412.260	424.232	428.462	432.722
Saldo programma	7.257.992	7.234.236	7.270.891	7.314.376

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
ONT0509	Maatschappelijke ondersteuning	L	1.888.620	1.854.258	1.880.688	1.907.508
		B	2.500	2.540	2.580	2.610
ONT0510	Jeugd	L	881.478	878.490	889.050	899.800
		B	0	0	0	0
ONT0511	Onderwijs	L	2.049.342	2.018.695	1.995.496	1.979.383
		B	48.469	56.301	56.301	56.301
ONT0512	Accommodatiebeleid subsidies	L	525.369	559.560	565.371	571.313
		B	50.000	50.000	50.000	50.000
ONT0513	Sport	L	181.194	183.714	186.274	188.864
		B	0	0	0	0
ONT0514	Gezondheid	L	648.246	657.666	667.256	676.966
		B	0	0	0	0
ONT0515	Kunst en cultuur	L	60.748	61.222	61.706	62.211
		B	0	0	0	0
REB0709	Sportterreinen en -accommodaties	L	1.192.505	1.199.362	1.205.231	1.209.944
		B	307.791	311.841	315.971	320.151
MDV0803	Leerlingenvervoer	L	242.750	245.500	248.280	251.110
		B	3.500	3.550	3.610	3.660
Totaal lasten			7.670.252	7.658.467	7.699.352	7.747.099
Totaal baten			412.260	424.232	428.462	432.722
Saldo lasten / baten			7.257.992	7.234.235	7.270.890	7.314.377

3.5.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- de vrijval van de kapitaallasten;
- een stijging van de budgetten en subsidies met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie).

3.5.9 Beleidsintensiveringen

Investerings – incidentele lasten

Verplaatsing van het Zorgcentrum naar het C.C. Jan van Besouw

€ p.m.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2010 heeft de raad een motie aangenomen waarin zij het college opdracht geeft te onderzoeken in hoeverre de activiteiten die nu plaatsvinden in het zorgcentrum aan de Thomas van Diessenstraat 4 te Goirle, ondergebracht kunnen worden in het C.C. Jan van Besouw. Op 28 september 2010 heeft het college de rapportage 'Verkenkend onderzoek huisvesting functies Zorgcentrum in Cultureel Centrum Jan van Besouw' vastgesteld, waarin het vervolgtraject in 4 stappen is beschreven:

1. overleg bestuur stichting Sociaal Culturele Accommodaties Goirle (SCAG);
2. overleg met direct betrokkenen;
3. onderzoek naar de gewenste toegankelijkheid van het C.C. Jan van Besouw;
4. nader verkennend onderzoek naar de mogelijkheden in het C.C. Jan van Besouw waarbij alle varianten in beeld worden gebracht.

Stap 1 t/m 3 zijn inmiddels uitgevoerd. Het college heeft in januari 2013 besloten over te gaan tot stap 4 van het vervolgtraject. Daarbij wordt de architect van het C.C. Jan van Besouw gevraagd een ruimtelijk programma van eisen en wensen op te stellen, in overleg met de gebruikers van het Zorgcentrum en de huidige vaste gebruikers van het C.C. Jan van Besouw. Daarnaast worden de technische (on)mogelijkheden onderzocht (toegankelijkheid, brandveiligheid, consequenties voor de technische installatie etc.) en wordt een kostenraming gemaakt. Op het moment dat duidelijk is wat het betekent in ruimtelijk, technisch en financieel opzicht, kan een definitieve keuze worden gemaakt voor het al dan niet verplaatsen van de functies van het Zorgcentrum naar het C.C. Jan van Besouw. Als tot verplaatsing van het Zorgcentrum in 2014 wordt besloten, moet een krediet gevoteerd worden voor de verbouwing. De kosten daarvan zijn op dit moment nog niet bekend.

Vorbereidingskrediet De Haspel

€ 200.000,00

Op 10 april 2012 heeft de gemeenteraad besloten over het "Raadsvoorstel Back to Basics: denkrichtingen inzet accommodaties". Besloten is om in te stemmen met de denkrichting om sporthal De Haspel te saneren en optie 2 "Realiseren van één centrale sportzaal op of in de nabijheid van locatie De Haspel verder uit te werken. Voor uitvoering van dit raadsbesluit, moet een krediet gevoteerd worden. Ook moeten er in de (meer)jarenbegroting middelen vrijgemaakt worden om de meerkosten te kunnen dekken (bij daadwerkelijke realisatie). In de begroting wordt rekening gehouden met een voorbereidingskrediet van € 200.000,00.

Exploitatie – structurele lasten

Procesregisseur buurtregie

€ 8.000,00

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid op het gebied van openbare orde en veiligheid en de zorg

voor kwetsbare groepen. De aanpak van complexe casussen vraagt om procesregie van de gemeente. Dat betekent dat de gemeente niet zo zeer inhoudelijk betrokken is bij de casus, maar wel via de procesregisseur het verloop van de hulp- en dienstverlening volgt, de afstemming bewaakt en zo nodig bepaalt welke professional hierin het voortouw neemt. Procesregie voorkomt dat mensen 'tussen de wal en het schip vallen', beperkt eventuele overlast, en lost knelpunten op in de ketencoördinatie. Hierbij gaat het om de aanpak van de zwaarste en meest complexe casussen.

De buurtregie heeft geen procesregisseur zoals we deze wel kennen bij de jeugdnetwerken. De gemeente is slechts technisch voorzitter en secretaris van de buurtregie. De buurtregie wordt echter steeds vaker geconfronteerd met complexe casussen die vragen om procesregie. Met het oog op de komende transities die gekenmerkt worden door forse bezuinigingen en een grote toename van het aantal zorgtaken voor de gemeente, zal dit aantal in de nabije toekomst alleen nog maar stijgen. Bij gebrek aan een deskundige procesregisseur wordt deze taak soms opgepakt door de voorzitter of secretaris van de buurtregie. Dit is echter niet wenselijk omdat hiervoor geen uren beschikbaar zijn en specifieke expertise ontbreekt. Voorgesteld wordt om met ingang van 2014 geld beschikbaar te stellen voor het voeren van procesregie voor de buurtregie voor 4 uur per week. In de loop van 2014 volgt evaluatie (op resultaten en ureninzet). Wenselijk is om de procesregie te borgen in het team PGA (persoonsgerichte aanpak) binnen het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). Dit vanuit het oogpunt van kwaliteit en efficiëntie. In het ZVH is de benodigde expertise voorhanden, zijn er korte lijnen tussen (hulpverlenings)organisaties en wordt gewerkt met een systeem waarin alle informatie direct voorhanden is. De personeelskosten voor 4 uur procesregie per week bedragen € 8.000,00 per jaar.

Legionellabeheersing

€ 13.000,00

De wettelijke eisen voor de legionellapreventie in openbare sportaccommodaties zijn aangescherpt. In de begroting is een budget gereserveerd van € 6.817,00 voor legionellabeheersing. Het beschikbare budget is in de praktijk ontoereikend. Dat komt deels door strengere wet- en regelgeving vanuit de overheid voor legionellabeheersing, en ook door meer kennis van de huidige wet- en regelgeving en opgedane praktijkervaring. Het huidige budget is net voldoende voor de tweejaarlijkse uitvoering van legionellabemonstering in alle sportaccommodaties van de gemeente Goirle (wettelijk verplichting). In de praktijk zijn er meer kosten door het preventief spoelen van waterleidingsystemen en het nemen van de noodzakelijke curatieve maatregelen bij optredende legionellabesmettingen. Het benodigde budget voor de reguliere werkzaamheden, uitgaande van het huidige aantal (10) te beheren accommodaties, is jaarlijks minimaal:

Bemonstering (2x per jaar)	€ 7.000,00
Preventief spoelen	€ 3.000,00
Curatieve maatregelen bij optredende legionellabesmetting	€ 10.000,00 +
TOTAAL	€ 20.000,00

Omdat in de begroting 2014 een budget is geraamd van € 7.000,00 is er structureel een aanvullend budget nodig van € 13.000,00.

Onderhoud AED's

€ 2.500,00

Goirle is door de buiten geplaatste AED apparatuur Heartsafe gemaakt. Voor het onderhoud van de AED's zoals batterijen, elektroden en te vervangen accu's en ander onderhoud is structureel een budget nodig van € 2.500,00. (Bij de Voorjaarsnota 2013 is hierover een motie aangenomen).

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	7.257.992	7.234.235	7.270.890	7.314.377
Lasten nieuw beleid	36.000	35.812	35.624	35.436
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	7.293.992	7.270.047	7.306.514	7.349.813
Mutaties reserves bestaand beleid	221.158	221.158	221.158	221.158
Mutaties reserves nieuw beleid	-	-	-	-
Saldo	7.072.834	7.048.889	7.085.356	7.128.655

3.6 Programma 6 Burgers

3.6.1 Hoofdkenmerken

Het programma omvat het beleid inzake de dienstverlening aan individuele burgers en groepen van burgers met betrekking tot persoonsinformatiediensten, inkomen en sociale zorg voor daarvoor geïndiceerden.

3.6.2 Wat willen we bereiken ?

Inkomensvoorziening, maatschappelijke participatie

Een belangrijk uitgangspunt is het voorkomen en wegnemen van drempels die de participatie van burgers belemmeren. Het is uit sociaal oogpunt en economisch niet verantwoord en niet wenselijk dat mensen buiten de samenleving komen te staan. Het investeren in maatregelen die de mogelijkheden tot participatie vergroten is uitgangspunt. Daarbij staat participatie op de arbeidsmarkt voorop.

Een belemmering bij arbeidsparticipatie zijn (problematische) schulden. Daarom is het voorkomen en of oplossen van (problematische) schulden van groot belang. Hiervoor zijn schuldenaren en schuldeisers in de eerste plaats zelf verantwoordelijk. Als mensen toch hulp nodig hebben, kunnen zij (ongeacht hun inkomen) bij de gemeente terecht. Onze insteek is: snel, effectief en het liefst zo vroeg mogelijk te helpen. Wij bepalen het traject voor gemeentelijke schuldhelpverlening. De schuldhelpverlening heeft een integraal karakter waarbij naast oplossingen ook aandacht is voor de oorzaken en omstandigheden. Zo nodig en is er ondersteuning op maat in dit traject, waar nodig werken we samen. Daarbij willen wij blijven bewaken dat iedereen zo volwaardig mogelijk kan deelnemen aan de samenleving. Soms hebben mensen daar ondersteuning bij nodig. Bezuinigingen mogen niet ten koste gaan van die groepen die de minste mogelijkheden hebben om volwaardig in onze samenleving te kunnen participeren.

Burgerzaken en receptie

We bieden de inwoners diensten en producten aan op basis van kwaliteit en snelheid en tegen zo laag mogelijke kosten op openingsuren die zo veel mogelijk aansluiten bij de vraag. Ook zorgen wij voor een kwalitatief goede uitvoering van de Gemeentelijke Basisadministratie.

Leerlingenvervoer

De Raad heeft een nieuwe verordening leerlingenvervoer vastgesteld voor het schooljaar 2012/2013. Binnen de kaders van die verordening streven wij naar verdere verbetering van de kwaliteit van het leerlingenvervoer binnen financiële kaders.

Voor de ontwikkelingen rond De Kanteling en de transities (waaronder de participatiewet) en het voorgenomen beleid daarin verwijzen wij naar het desbetreffende onderdeel in deze begroting.

3.6.3 Speerpunten

Verwezen wordt naar programma 5: de speerpunten " De Kanteling" en Transitie AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet.

3.6.4 Wat gaan we er voor doen?

Inkomensvoorziening en participatie

Bestaande lokale voorzieningen voor personen met een laag inkomen handhaven wij. We zorgen daarbij voor informatievoorziening aan betrokkenen via meerdere kanalen. Behoud van toegankelijkheid van voorzieningen ook voor mensen met een laag inkomen is overigens ook een verantwoordelijkheid van verenigingen en instellingen zelf.

Deelname aan sport- en culturele activiteiten is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. De mogelijkheden van de Solidariteitsregeling op grond van de bijzondere bijstand worden gecontinueerd.

Budgetadvisering (goede voorlichting) en begeleiding en advies als er schulden zijn, kunnen ernstige problemen voorkomen. Wij willen in samenwerking met anderen (o.a. Kredietbank, Instituut Maatschappelijk Werk, Woonstichting Leystromen, de Formulierenbrigade) een sluitend netwerk vormen van budgethulp met duidelijke afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid. Daarnaast participeert Sociale Zaken in het overleg Buurtregie ter bespreking van en het zoeken naar oplossingsrichtingen bij multi-probleemcasussen. Daar waar werken echt geen optie (meer) is, willen we onze aandacht erop richten dat klanten/burgers actief (blijven) meedoen in onze samenleving.

3.6.5 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	13.581.959	13.538.191	13.881.076
Totaal baten	8.699.387	7.855.147	8.104.952
Saldo programma	4.882.572	5.683.044	5.776.124

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
MDV0802	Burgerzaken	897.955	827.487	871.035	394.814	306.711	281.703
MDV0804	WWB - inkomen	3.903.328	4.093.109	4.305.630	3.011.247	2.806.791	3.064.945
MDV0805	Inkomensvoorz. arbeidsongesch.	132.202	223.500	240.500	132.202	223.000	240.000
MDV0806	Minimabeleid	400.359	451.500	469.900	100.879	2.000	2.000
MDV0807	WWB - werk	280.651	371.114	276.114	394.693	338.578	338.578
MDV0808	Kinderopvang	18.226	10.000	10.000	0	0	0
MDV0809	Sociale werkvoorziening	3.867.034	3.624.856	3.624.856	3.867.034	3.624.856	3.624.856
MDV0810	Wet inburgering	112.956	73.091	60.222	300.071	33.638	32.622
MDV0811	Wet maatschappelijke onderst.	3.923.923	3.832.617	3.991.227	498.447	488.656	488.656
MDV0812	Admin. ondersteuning afdeling	45.325	30.917	31.592	0	30.917	31.592
Totaal		13.581.959	13.538.191	13.881.076	8.699.387	7.855.147	8.104.952
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				342.885			249.805

3.6.6 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten voor dit programma zijn € 342.885,00 hoger dan in 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- hogere toerekening uren van € 27.000,00 door een hoger uurtarief;
- in 2014 worden er 2 verkiezingen gehouden, namelijk voor de gemeenteraad en voor het Europees parlement. Hierdoor wordt het budget voor de verkiezingen verhoogd met € 47.000,00;
- hogere periodieke uitkeringen voor het WWB-Inkomensdeel van € 231.847,00 omdat in de begroting 2014 de budgetten zijn aangepast aan de verhoogde rijksuitkering WWB-Inkomensdeel. Het geraamde nadeel 2014 van € 200.000,00 blijft behouden, wat ten opzichte van begroting 2013 (na verwerking burap) € 11.703,00 hoger is;
- hogere raming periodieke uitkeringen BBZ € 55.000,00 (zie ook baten);

- prijsindexering van diverse uitgaven minimabeleid 2014 van € 8.400,00 en het budget schuldhulpverlening is gelijk aan het budget bij de primaire begroting 2013. Bij de Burap 2013 is € 10.000,00 afgeraamd;
- overheveling budget 2012 naar 2013 inzake re-integratietrajecten € 95.000,00;
- in 2013 was extra budget geraamd voor Taalcoaches ad € 8.665,00. Voor 2014 wordt dit via de beleidsintensivering structureel meegenomen;
- verlaging budget uitbestede werkzaamheden gemeente Tilburg inzake Inburgering € 4.404,00;
- hoger budget advieskosten Wmo 2014 van € 25.000,00;
- prijsindexering collectief vervoer € 8.900,00;
- in 2014 wordt de geraamde hogere eigen bijdrage CAK als uitgaven opgenomen bij Huishoudelijke Verzorging € 37.039,00.

BATEN

De baten voor dit programma zijn € 249.805,00 hoger dan in 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- voor 2014 wordt een lagere opbrengst gemeenteleges verwacht door minder aanvragen reisdocumenten en ID kaarten en rijbewijzen € 25.000,00;
- zoals bij de lasten is vermeld, zijn de budgetten WWB-Inkomen in 2014 aangepast naar aanleiding van verhoogde rijksuitkering. Ten opzichte van 2013 betekent dit een hogere bate van € 220.144,00;
- hogere terugontvangst met betrekking tot uitkering BBZ € 55.000,00 (zie ook lasten).

3.6.7 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	13.881.076	14.073.293	14.100.259	14.127.655
Totaal baten	8.104.952	8.108.722	8.112.552	8.116.432
Saldo programma	5.776.124	5.964.571	5.987.707	6.011.223

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
MDV0812	Administratieve ondersteuning afdeling	L	31.592	31.592	31.592	31.592
		B	31.592	31.592	31.592	31.592
MDV0802	Burgerzaken	L	871.035	824.701	825.367	826.023
		B	281.703	285.363	289.093	292.863
MDV0804	WWB - inkomen	L	4.305.630	4.307.140	4.308.650	4.310.210
		B	3.064.945	3.064.945	3.064.945	3.064.945
MDV0805	Inkomensvoorzieningen arbeidsongesch.	L	240.500	240.510	240.520	240.520
		B	240.000	240.000	240.000	240.000
MDV0806	Minimabeleid	L	469.900	472.510	475.150	477.840
		B	2.000	2.000	2.000	2.000
MDV0807	WWB - werk	L	276.114	276.114	276.114	276.114
		B	338.578	338.578	338.578	338.578
MDV0808	Kinderopvang	L	10.000	10.150	10.300	10.460
		B	0	0	0	0
MDV0809	Sociale werkvoorziening	L	3.624.856	3.624.856	3.624.856	3.624.856
		B	3.624.856	3.624.856	3.624.856	3.624.856
MDV0810	Wet inburgering	L	60.222	60.862	61.512	62.172
		B	32.622	32.622	32.622	32.622
MDV0811	Wet maatschappelijke ondersteuning	L	3.991.227	4.224.858	4.246.198	4.267.868
		B	488.656	488.766	488.866	488.976
Totaal lasten			13.881.076	14.073.293	14.100.259	14.127.655
Totaal baten			8.104.952	8.108.722	8.112.552	8.116.432
Saldo lasten / baten			5.776.124	5.964.571	5.987.707	6.011.223

3.6.8 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben betrekking op:

- de vrijval van de kapitaallasten;
- een stijging van de budgetten en subsidies met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging(inflatie);
- de budgetten voor de uitkeringen sociale zaken zijn de meerjarenbegroting ongewijzigd omdat tegenover de uitgaven grotendeels specifieke uitkeringen staan;
- vanaf 2013 ontvangen we een hogere integratie-uitkering Wmo. De definitieve hoogte van die integratie-uitkering, voorlopig geraamd op afgerond € 200.000,00, is in 2013 en 2014 niet nodig voor dekking van alle te verwachte

uitgaven. Vanaf 2015 zal als gevolg van de aangekondigde landelijke bezuiniging op de Wmo de integratie-uitkering wel volledig nodig zijn.

3.6.9 Beleidsintensiveringen

Investerings – incidentele lasten

Modernisering gemeentelijke basisadministratie

€ p.m.

In de periode 2014-2016 wordt de huidige gemeentelijke basisadministraties (GBA) vervangen door de Basisregistratie Personen (BRP). Het doel van deze vervanging is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren. Dit moet leiden tot een efficiënte en betrouwbare manier van invoeren, opslaan, beheren en verstrekken van persoonsgegevens. Het bijhouden en verstrekken van gegevens wordt sneller, eenvoudiger en goedkoper. Ook plaatsonafhankelijke dienstverlening wordt hiermee mogelijk. Elke gemeente moet een implementatieplan maken, de voorbereidingen zijn dan ook in volle gang. In 2014 zijn investeringen nodig om in 2015 met succes over te kunnen stappen op de BRP.

Exploitatie – structurele lasten

Taalcoaches

€ 8.665,00

Sinds de start van het project taalcoaches hebben de taalcoaches zich bewezen. Zij hebben een duidelijke meerwaarde waar het gaat om inburgering en integratie van allochtonen en ondersteuning van de vrijwilligers van de stuurgroep opvang vluchtelingen. Contour-De Twern voert het project taalcoaches voor de gemeente Goirle uit. Tot op heden is het project taalcoaches steeds incidenteel gefinancierd vanuit de middelen voor inburgering. Gemeenten ontvangen vanaf 1 januari 2014 geen middelen meer voor inburgering. Gelet op de resultaten en het belang willen we wel doorgaan met het project taalcoaches. Voorgesteld wordt om voor het project taalcoaches vanaf 2014 jaarlijks een bedrag van € 8.665,00 op te nemen in de begroting.

Exploitatie – incidentele lasten

Ondersteuning arbeidsmarkt

€ 100.000,00

Algemeen wordt aangenomen dat de economische ontwikkeling en de arbeidsmarkt zich na enkele jaren weer zal gaan herstellen. De werkloosheid loopt nu sterk op, het aantal uitkeringsgerechtigden neemt snel toe en jongeren slagen er niet in om een baan te vinden na een afgeronde opleiding. Wij zoeken aansluiting bij de regionale initiatieven die ontwikkeld worden binnen Hart van Brabant, maar we ontwikkelen daarnaast ook lokale initiatieven. Voor ondersteuning van de arbeidsmarkt trekken we gedurende drie jaren vanaf 2014 jaarlijks € 100.000,00 uit. Met deze (extra) middelen ondersteunen we initiatieven om werkgelegenheid te creëren en te behouden. Ook bieden we mogelijkheden voor het opdoen van werkervaring en zetten we middelen in voor co-financiering van regionale projecten op het gebied van jeugdwerkloosheid. Gelet op de aard van de kosten wordt voorgesteld deze kosten te dekken door hiervoor de AWR aan te wenden.

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	5.776.124	5.964.571	5.987.707	6.011.223
Lasten nieuw beleid	108.665	108.665	108.665	8.665
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	5.884.789	6.073.236	6.096.372	6.019.888
Mutaties reserves bestaand beleid	47.000	-	-	-
Mutaties reserves nieuw beleid	100.000	100.000	100.000	-
Saldo	5.737.789	5.973.236	5.996.372	6.019.888

3.7 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

3.7.1 Hoofdkenmerken

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is geen (beleids)programma en heeft daardoor een aparte plaats. De financiële middelen in al hun verschijningsvormen zijn dienstbaar aan het beleid. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen de randvoorwaarde voor het te voeren beleid. In algemene termen kan gesteld worden dat het financiële beleid erop gericht is op korte en lange termijn te voorzien in voldoende financiële middelen om mogelijkheden en ambities met elkaar in evenwicht te houden.

3.7.2 Wat willen we bereiken?

Financiële positie

1. Sluitende (meerjaren)begroting

Elke gemeente is verantwoordelijk voor een reëel en structureel sluitende begroting. Gemeenten moeten in toenemende mate kritisch omgaan met schaarse middelen. Ons streven is om de financiële ontwikkelingen beheersbaar te houden.

2. Gezonde reservepositie

Een gezonde reservepositie is van essentieel belang voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid.

Lokale heffingen

1. Redelijk niveau van belastingdruk

Het belastingniveau dient een reële bijdrage te leveren aan de gestelde ambities. Wij streven naar een belastingdruk per meerpersoonshuishouden, dat zich goed verhoudt tot het gemiddelde van de regiogemeenten. Het uitgangspunt is dat de totale belastingdruk (van OZB, afvalstoffenheffing en riolrechten bij elkaar) jaarlijks ten minste wordt aangepast aan het inflatiepercentage.

2. Heffingen en rechten zijn kostendekkend

Heffingen en rechten moeten kostendekkend zijn. Doelstelling is dat we door efficiency en kostenbeheersing de lasten voor de burger in de hand houden en indien mogelijk verlagen.

3.7.3 Wat gaan we er voor doen?

Financiële positie

1. Sluitende (meerjaren)begroting

Voor het krijgen en houden van een sluitende (meerjaren)begroting ondernemen we in 2014 de volgende acties:

- monitoren van voorgenomen bezuinigingen;
- het realiseren van een goede budgetdiscipline: voor het realiseren van voorgenomen bezuinigingen en voor het nauwkeurig kunnen ramen van budgetten is een goede budgetdiscipline noodzakelijk;
- we houden de financieringskosten zo laag mogelijk;
- via de Treasuryfunctie houden we de renteontwikkelingen op de geldmarkt maandelijks bij, checken we maandelijks of de kasgeldlimiet niet wordt overschreden en maken we jaarlijks (voor intern gebruik) een meerjarige liquiditeitsprognose om de liquiditeitsbehoefte voor de komende jaren te bepalen.

2. Gezonde reservepositie

De gemeente streeft een weerstandsvermogen na dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4. Het aanwezige weerstandsvermogen berekenen we 2 keer per jaar, bij de begroting en de jaarrekening in de paragraaf weerstandsvermogen. Door het beperken en terugdringen van risico's (risicomangement) worden reserves zo min mogelijk aangesproken en kan de reservepositie mogelijk verbeteren.

Lokale heffingen

1. Redelijk niveau van lokale belastingdruk

Daarvoor ondernemen we de volgende activiteiten in 2014:

- Het geraamde percentage waarmee de lokale belastingdruk in 2014 ten opzichte van vorig jaar stijgt, bedraagt 0,38% voor een meerpersoonshuishouden. Dit geldt voor een eigenaar/gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 250.000,00. Dit percentage ligt ruim onder het inflatiepercentage van 2,8% (1 mei 2013 - 1 mei 2012). Zie voor meer informatie de paragraaf lokale heffingen.
- De voorziening afvalstoffenheffing en de reserve egalisatie rioolrechten worden ingezet voor de egalisatie van deze tarieven.

2. Heffingen en rechten zijn kostendekkend

We berekenen de kostendekkingsgraad van de afvalstoffenheffing en de rioolrechten bij de opstelling van de begroting, zie toelichting in de paragraaf lokale heffingen. Van de overige heffingen en rechten beoordelen we steekproefsgewijs de kostendekkendheid.

3.7.4 Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Onder de tabel worden de onderdelen toegelicht.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2014
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	€ 4.156.135,00
Algemene uitkering	€ 18.918.008,00
Dividend	€ 17.500,00
Rente uitzettingen > 1 jaar	€ 10.454,00
Saldo van de financieringsfunctie (betaalde rente - ontvangen rente)	€ 946.957,00
Overige algemene dekkingsmiddelen	€ 312.592,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	€ 24.361.646,00

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Meer informatie over de lokale heffingen, met een uitgebreid beeld van de beleidsuitgangspunten, tarieven, de belastingdruk en het kwijtscheldingsbeleid treft u aan in de paragraaf lokale heffingen. Hoewel de hondenbelasting is aangemerkt als algemene belasting staan de opbrengsten van deze belasting geraamd bij Programma 4 Beheer Ruimte. Dit komt doordat deze belasting in het verleden was gekoppeld aan uitgaven in dat programma.

Opbrengsten

OZB, woningen eigenaren	€ 2.746.000,00
OZB, niet woningen eigenaren	€ 763.400,00
OZB, niet woningen gebruikers	€ 522.600,00
Precariorecht	€ 9.135,00
Hondenbelasting	€ 115.000,00
Totaal	€ 4.156.135,00

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds is een generieke uitkering van het Rijk aan de gemeenten. In deze uitkering stelt het Rijk naast de algemene middelen ook middelen beschikbaar, die geormerkt zijn voor specifieke activiteiten, bijvoorbeeld de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Het Rijk besluit jaarlijks over de bijstellingen van de algemene uitkering. Zij informeert de gemeenten hierover in de mei/juni-, september- en decembercirculaires. Onderstaande ramingen van de algemene uitkering voor de jaren 2014 tot en met 2017 zijn gebaseerd op de meicirculaire 2013. In de berekening van de meerjarenraming is de inflatie meegenomen. Gezien de bezuinigingen en verwachte onderuitputting wordt het accres uit de meicirculaire 2013 niet reëel geacht. Daarom wordt rekening gehouden met een stelpost van € 400.000,00, die jaarlijks met € 40.000,00 toeneemt.

Berekening algemene uitkering	2014	2015	2016	2017
O.b.v. meicirculaire 2013	19.318.008	18.103.557	18.297.305	18.286.615
Verwachte bezuiniging/onderuitputting	-400.000	-440.000	-480.000	-520.000
Totaal algemene uitkering	18.918.008	17.663.557	17.817.305	17.766.615

Dividend

De gemeente Goirle ontvangt jaarlijks een dividenduitkering van haar aandelenbezit in het maatschappelijk kapitaal van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De gemeente heeft ook aandelen in Brabant Water NV en in TWM Holding. Brabant Water NV keert geen dividend uit. Vanaf 2009 is de dividenduitkering van de TWM Holding vervallen. Voor meer informatie: zie de paragraaf financiering en de paragraaf verbonden partijen.

Rente uitzettingen > 1 jaar

Het betreft hier rente die ontvangen wordt voor:

• de gelden in het Svn-fonds	€ 10.000,00
• 4 obligaties Willem II	€ 454,00
• verstrekte geldleningen Sars	€ 5.237,00
• verstrekte geldlening aan GHV	€ 12.547,00
Totaal ontvangen rente:	€ 28.238,00

De rente die wordt ontvangen van Sars en GHV staat geraamd onder programma 5 Welzijn. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen.

De gemeente Goirle heeft ter financiering van haar activiteiten in totaal € 33.449.308,00 aan langlopende leningen aangetrokken (saldo per 01-01-2014). Hier moet in 2014 € 975.195,00 rente voor betaald worden. Zoals in de alinea hierboven uiteen is gezet ontvangt de gemeente in 2014 € 28.238,00 aan rente. Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt dus € 975.195,00 -/ € 28.238,00 = € 946.957,00. Voor meer informatie: zie de paragraaf financiering en bijlagen 5 en 6 in het bijlageboek.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Voor overige algemene dekkingsmiddelen is € 314.161,00 geraamd. Dit bedrag bestaat uit diverse stelposten, namelijk:

• Ingerekende bezuinigingen op basis van de Voorjaarsnota 2011	€	104.200,00
• Te verwachten incidentele boekwinst op gronden/aandelen	€	150.000,00
• Inzet verkoop oude brandweerkazerne Riel	€	7.900,00
• Doorschuif btw GG en GD	€	11.250,00
• Onderuitputting kapitaallasten 2014	€	40.811,00

3.7.5 Onvoorzien

De raming van de post onvoorzien is bedoeld voor de dekking van niet voorzienbare uitgaven. Sinds 2012 wordt voor de raming van de post onvoorziene uitgaven van een normbedrag van € 4,00 per inwoner uitgegaan. Het geraamde bedrag komt daarmee op € 92.200,00.

3.7.6 Wat mag het kosten?

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal lasten	8.636.340	3.411.843	2.527.144
Totaal baten	32.411.485	28.638.631	26.713.563
Saldo programma	-23.775.145	-25.226.788	-24.186.419

Nr.	Omschrijving	Lasten rekening 2012	Lasten begroting 2013	Lasten begroting 2014	Baten rekening 2012	Baten begroting 2013	Baten begroting 2014
VVH0606	Precariorecht	0	0	0	9.406	9.000	9.135
OND0905	Gemeentelijke belasting/rechten	265.612	164.780	198.350	3.783.564	3.992.000	4.032.000
OND0906	Beleggingen en liquiditeiten	6.547.801	3.148.267	1.390.182	9.234.245	6.091.265	3.440.259
OND0907	Gemeentefondsuitkering	1.364	12.900	15.225	18.801.629	18.292.646	18.918.008
OND0908	Algemene dekkingsmiddelen	1.821.563	85.896	923.387	582.642	253.720	314.161
Totaal		8.636.340	3.411.843	2.527.144	32.411.486	28.638.631	26.713.563
Verschil begroting 2014 t.o.v. 2013				- 884.699			- 1.925.068

3.7.7 Toelichting lasten en baten

LASTEN

De lasten zijn € 884.699,00 lager dan 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- het saldo van de begroting 2013 bedraagt na de Burap € 215.636,00 en het saldo van de begroting 2014 is nog niet verwerkt;
- de toevoeging aan de reserves is in 2014 aanmerkelijk lager n.l. € 1.725.500,00. Voor een specificatie van de toevoeging wordt verwezen naar hoofdstuk 4;
- lagere kapitaallasten ad € 26.200,00 voornamelijk vanwege het lagere renteomslagpercentage;
- lagere advieskosten ad € 10.000,00. Voor het beter organiseren van de belastingactiviteiten binnen de afdeling op zowel beleidsniveau als de front-office was in de begroting 2013 een stelpost geraamd van € 10.000,00. Deze stelpost is in 2014 ingevuld via de post salarissen;
- hogere post onvoorziene uitgaven ad € 16.600,00;

- in de begroting 2014 zijn de lasten meegenomen voor het nieuwe beleid ad € 802.300,00 terwijl in 2013 er nog een saldo staat voor nieuw beleid van € 50.000,00;
- hogere toerekening van uren van € 38.700,00 omdat meer uren aan het product belastingen zijn toegeschreven;
- het saldo van de kostenplaats in ten opzichte van de gewijzigde begroting 2013 € 286.300,00 nadeliger.

BATEN

De baten voor dit programma zijn € 1.925.068,00 lager geraamd dan in 2013.

Dit wordt veroorzaakt door:

- de berekende bespaarde rente van de reserves en voorzieningen is in 2014 € 66.600,00 lager voornamelijk vanwege enerzijds de lagere rekenrente en anderzijds vanwege de stand van de reserves en voorzieningen;
- de beschikking over de reserves is aanmerkelijk, n.l. € 2.587.000,00 lager. Voor een specificatie van de beschikking in 2014 wordt verwezen naar hoofdstuk 4;
- in de begroting 2013 is rekening gehouden met een incidenteel voordeel van € 53.700,00. Dat voordeel heeft betrekking op een eenmalige bate ad € 16.400,00 vanwege de liquidatie van de verzekeringsmaatschappij O.V.O. en er is een eenmalig voordeel vanwege het vervallen van verplichtingen ad € 37.300,00 in 2013;
- de hogere algemene uitkering 2014 ad € 625.300,00 ten opzichte van de totale raming in 2013;
- de hogere raming voor de OZB belasting ad € 40.000,00. Voor 2014 is naast een beperkte volumegroei alleen rekening gehouden met een stijging van de OZB met 1%;
- per saldo is de stelpost nog te realiseren inkomsten / te realiseren bezuinigingen in 2014 € 112.500,00 hoger;

3.7.8 Meerjarenbegroting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten	2.527.144	2.271.248	2.394.261	2.367.377
Totaal baten	26.713.563	25.427.517	25.535.587	25.484.051
Saldo programma	-24.186.419	-23.156.269	-23.141.326	-23.116.674

Product nummer	Omschrijving		Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
VVH0606	Precariorecht	L	0	0	0	0
		B	9.135	9.275	9.415	9.555
OND0905	Gemeentelijke belastingen en rechten	L	198.350	200.340	202.370	204.420
		B	4.032.000	4.102.500	4.173.900	4.246.200
OND0906	Beleggingen en liquiditeiten	L	1.390.182	1.349.521	1.349.681	1.349.841
		B	3.440.259	3.255.510	3.058.459	2.883.459
OND0907	Gemeentefondsuitkering	L	15.225	15.225	15.225	15.225
		B	18.918.008	17.463.557	17.617.305	17.566.615
OND0908	Algemene dekkingsmiddelen	L	923.387	706.162	826.985	797.891
		B	314.161	596.675	676.508	778.222
Totaal lasten			2.527.144	2.271.248	2.394.261	2.367.377
Totaal baten			26.713.563	25.427.517	25.535.587	25.484.051
Saldo lasten / baten			-24.186.419	-23.156.269	-23.141.326	-23.116.674

3.7.9 Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in de meerjarenbegroting hebben in het algemeen betrekking op:

- de vrijval van de kapitaallasten;
- een stijging van de budgetten met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging (inflatie);
- een stijging van de inkomsten van derden met 1,5% vanwege de te verwachten prijsstijging(inflatie);

Voorts is rekening gehouden met de volgende mutaties:

- bij het product gemeentelijke belastingen wordt rekening gehouden met een stijging van de OZB-opbrengst met 1,5% jaarlijks vanwege de inflatiecorrectie en voorts wordt rekening gehouden met een jaarlijks hogere opbrengt van € 10.000,00 vanwege de toename van WOZ-objecten;
- bij het product Beleggingen en liquiditeiten wordt de toevoeging aan de reserves in 2015 e.v. lager omdat in 2014 incidenteel bedragen zijn toegevoegd aan de AWR ad € 41.000,00 vanwege de onderuitputting van de kapitaallasten voor nieuw beleid 2014;
- bij het product Beleggingen en liquiditeiten is de beschikking over de reserves vanaf 2013 lager vanwege:
- eenmalige beschikkingen in 2014 tot een totaalbedrag van € 556.800,00:
 - in 2014 is eenmalig beschikt over de AWR voor € 47.000,00 voor de eenmalige kosten van twee verkiezingen in 2014;
 - in 2014 is eenmalig beschikt over de AWR voor het budget van stimulering van economisch beleid van € 10.000,00;
 - in 2014 is eenmalig beschikt over de reserve onderhoud gemeentegebouwen voor € 196.800,00 voor de uitvoering in 2014 van de projecten in het kader van het onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen;
 - in 2014 is eenmalig beschikt over de AWR voor de incidentele uitgaven 2014 nieuw beleid ad € 303.000,00, in 2015 en 2016 wordt dat € 175.000,00 en in 2017 komt deze post te vervallen;
 - in 2015 wordt eenmalig de uitname uit het gemeentefonds voor de i-nup gelden gedekt via de daartoe gevormde reserve i-nup;
- de ramingen voor de algemene uitkering in de meerjarenbegroting zijn gebaseerd op de meicirculaire; Voorts wordt rekening gehouden met een efficiencykorting vanaf 2015 € 200.000,00 vanwege de overheveling van taken naar de gemeenten; de drie transities;
- bij het product algemene dekkingsmiddelen is rekening gehouden met de volgende mutaties:
 - verwerking in de meerjarenbegroting van de beleidsintensiveringen van 2014;
 - stijging van de salarissen in de meerjarenbegroting met 1%;
 - een autonome stijging van de post salarissen van € 20.000,00 jaarlijks vanwege de periodieke verhogingen;
 - een autonome stijging van € 10.000,00 jaarlijks voor beheer van de openbare ruimte vanwege de areaaluitbreiding. Dit is gebaseerd op een norm van € 200,00 per gereed gekomen woning/object;
 - bij de baten is rekening gehouden met de bezuinigingen zoals deze zijn opgenomen in de Voorjaarsnota ten behoeve van de begroting 2015. Voor een specificatie van de bedragen wordt verwezen naar hoofdstuk 6 Financiële positie;
 - vanaf 2015 wordt de gemeente gekort in de algemene uitkering voor diverse taakmutaties. De korting wordt één op één doorgerekend in de corresponderende kostenposten.

Het betreft de volgende taakmutaties:

	2015	2016	2017
- lagere apparaatskosten i.v.m. opschaling gemeenten	€ 62.805,00	€ 127.082,00	€ 190.846,00
- budget voor maatschappelijk stages	€ 31.996,00	€ 32.712,00	€ 33.545,00
- budget voor scootmobielen	€ 20.024,00	€ 34.764,00	€ 71.981,00
- vermindering politieke ambtsdragers	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00

	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
		2015	2016	2017
Saldo bestaand beleid	24.186.419-	23.156.269-	23.141.326-	23.116.674-
Lasten nieuw beleid				
Baten nieuw beleid	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	24.186.419-	23.156.269-	23.141.326-	23.116.674-
Mutaties reserves bestaand beleid	1.355.195-	1.355.195-	1.355.195-	1.355.195-
Mutaties reserves nieuw beleid		-	-	-
Saldo	22.831.224-	21.801.074-	21.786.131-	21.761.479-

4 Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten met toelichting en de uiteenzetting van de financiële positie.

4.1 Overzicht van baten en lasten

De baten en lasten staan in de programma's genoemd en worden daarin ook toegelicht. Onderstaand overzicht geeft de recapitulatie van de baten en lasten per programma. Hierin is zowel bestaand als nieuw beleid opgenomen.

Op onderstaand overzicht treft u de budgetten per programma aan. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop de raad de begrotingsstukken autoriseert. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Dit is dus ook het niveau waarop het college u zal informeren over de voortgang in de uitvoering van het beleid. Alle tot het planning- en control-instrumentarium behorende instrumenten zullen op dit niveau worden afgestemd. Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het dienstjaar worden door middel van tussentijdse rapportages voorgelegd. Het college stelt voorts een productraming vast waarin de programmabegroting wordt uitgewerkt. In de productenraming is het autorisatieniveau opgenomen voor de ambtelijke organisatie.

Recapitulatie baten-lasten 2014			Bedragen in €1.000	
Nr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
1	Bestuur	6.542	4.548	1.994
2	Openbare orde en veiligheid	1.198	30	1.168
3	Ontwikkeling ruimte	9.676	8.660	1.016
4	Beheer ruimte	12.655	6.320	6.335
5	Welzijn	7.670	412	7.258
6	Burgers	13.881	8.105	5.776
	Totaal programma's	51.622	28.075	23.547
	Algemene dekkingsmiddelen	1.170	24.687	-23.517
	Resultaat begroting voor bestemming	52.792	52.762	30
	Stortingen /onttrekkingen reserves	1.357	2.026	-669
	Resultaat begroting na bestemming	54.149	54.788	-639

Voor de toelichting op deze baten en lasten verwijzen wij u naar de afzonderlijke programma's.

4.2 Toelichting op de financiële positie

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

Zie bijlage 2 in deze programmabegroting.

Belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de financiële positie van het vorig begrotingsjaar

Analyse uitkomst begroting 2014

Op basis van de verwerking van de voorstellen uit de Voorjaarsnota werd een voordelig saldo verwacht van € 117.452,00. De begroting 2014 in concept sluit met een voordelig saldo van € 639.446,00 hetgeen ten opzichte van de uitkomst van de Voorjaarsnota een voordeel is van afgerond € 522.000,00. Dat voordeel is een gevolg van diverse voordelige en nadelige mutaties, die u hieronder toegelicht vindt.

• Voordelige mutaties:

1. hogere algemene uitkering op basis van de meicirculaire	€ 790.000,00
Dit wordt veroorzaakt door:	
- in de meerjarenbegroting was voor 2014 reeds rekening gehouden met een nadeel van € 100.000,00 vanwege de transities. De transities gaan pas vanaf 2015 in zodat dit voor 2014 een voordeel is van € 100.000,00.	
- vanaf 2013 ontvangen we een hogere integratie-uitkering Wmo.	
De definitieve hoogte van die integratie-uitkering, voorlopig geraamd op € 200.000,00, is in 2013 en 2014 niet nodig voor dekking van alle uitgaven. Vanaf 2015 zal de integratie-uitkering wel volledig nodig zijn als gevolg van de landelijke bezuiniging op de Wmo.	
- het restant heeft te maken met samen de trap op, samen de trap af.	
In 2014 leidt dit incidenteel tot een hogere algemene uitkering.	
2. lagere rentekosten omdat de rekenrente is verlaagd met 4% naar 3,75%	€ 75.000,00
3. lagere lasten voormalig personeel	€ 20.000,00
4. lagere afschrijving project andere overheid	€ 57.000,00
5. lager budget voor leerlingenvervoer vanwege aanbestedingsvoordeel	€ 70.000,00
6. lager budget huur vervoermiddelen in het kader van de Wmo	€ 104.000,00
7. lager budget voor advieskosten Wmo	€ 36.000,00
8. lager budget voor de invoeringskosten van de AWBZ naar de Wmo	€ 77.000,00
9. lagere bijdrage Veiligheidsregio vanwege de afrekening over 2012	€ 16.000,00
10. lagere bijdrage Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	€ 14.000,00
11. overige verschillen	€ 6.000,00
<i>Totaal voordelige mutaties</i>	<u>€ 1.265.000,00</u>

• Nadelige mutaties:

12. te verwachten nadeel hoogte algemene uitkering vanwege het aandeel in de extra bezuiniging van het rijk	€ 400.000,00
13. hogere lasten verontreiniging oppervlakte wateren vanwege verdubbeling van het tarief	€ 14.000,00
14. meer budget voor GEO-informatie vanwege de overgang van de GBKN naar BGT	€ 16.000,00
15. nadeel WWB-Inkomen.	€ 100.000,00
16. lagere opbrengt OZB omdat in de MJB was uitgegaan van een stijging van 1,5% en daarnaast is vanwege verdere waardedaling de	

opbrengst 2013 niet gehaald. Dit werkt structureel door.	€	80.000,00
17. minder inkomsten leges voor ID-kaarten, rijbewijzen en huwelijken	€	18.000,00
18. per saldo lagere toerekening van uren aan grexen en kapitaalwerken	€	115.000,00
Totaal nadelige mutaties	€	743.000,00

• **Samengevat:**

Totaal voordelige mutaties	€	1.265.000,00
Totaal nadelige mutaties	€	743.000,00
Per saldo voordelig	€	522.000,00

Lasten nieuw beleid

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de lasten van het nieuwe beleid:

Lasten van het activiteitenplan investeringen die ineens worden gedekt	€	196.800,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven incidenteel	€	328.000,00
Totaal	€	524.800,00

Het bedrag van € 196.800,00 wordt gedekt door aanwending van de reserve onderhoud gemeentegebouwen. De incidentele lasten in de exploitatie worden eenmalig gedekt door aanwending van de algemene weerstandsreserve voor € 303.000,00 en voor € 25.000,00 uit de reserve groen.

Daarnaast is er geld voor nieuw beleid dat ten laste komt van de aanwezige ruimte in de begroting.

Lasten van het activiteitenplan investeringen	€	81.622,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven, structureel	€	120.815,00
Lasten incidenteel ten laste van de begrotingsruimte	€	75.000,00
Totaal lasten activiteitenplan	€	277.437,00

Incidentele lasten en baten in de begroting 2014

Omschrijving	Programma	Incidentele lasten	Incidentele baten
Wachtgeld voormalige wethouder	1	44.629,00	44.629,00
Stimulering economische activiteiten	3	10.000,00	10.000,00
Extra budget 2 verkiezingen	6	47.000,00	47.000,00
Post onvoorziene uitgaven	7	46.100,00	46.100,00
Totaal		147.729,00	147.729,00

De incidentele baten zijn verantwoord op functie 980, beschikking over de AWR.

Voor het "nieuwe" beleid wordt voor incidentele uitgaven beschikt over de algemene weerstandsreserve dan wel ten laste van de begrotingsruimte 2014.

Extra incidentele exploitatielasten in de begroting 2014

	Programma	Incidentele lasten	Incidentele baten
• Scholing nieuwe gemeenteraad	1	10.000	10.000
• Intergemeentelijke samenwerking	1	25.000	25.000
• Zaakgericht werken	1	p.m.	p.m.
• Budget festiviteiten n.a.v. geleverde prestaties	1	15.000	15.000
• Verhoging budget vorming en opleiding	1	25.000	25.000
• Stimulering economisch beleid	3	75.000	75.000
• Woonbehoefte-onderzoek	3	25.000	
• Onderhoud schanskorven Hoge Wal	4	30.000	30.000
• Onderhoud gemeentegebouwen	4	50.000	
• GEO-informatie	4	23.000	23.000
• Ondersteuning arbeidsmarkt	5	100.000	100.000
Totaal incidentele uitgaven in exploitatie 2014		378.000	303.000

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Salariskosten bestuur

De salariskosten voor het gemeentebestuur vallen uiteen in de salariskosten van de Gemeenteraad, het College, de lokale rekenkamer en de griffie.

Ten opzichte van vorig jaren wijken de ramingen nauwelijks af.

Salariskostenontwikkeling

De salariskosten stijgen ten opzichte van de begroting 2013 met € 121.000,00 hetgeen een stijging is van 1,69%. In de berekening van de salarissen voor 2014 is rekening gehouden met de periodieke verhoging voor de medewerkers. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de pensioenpremie en de stijging van de premie van de inkomensafhankelijke ziektekosten.

Salariskosten voormalig personeel

Deze zijn in 2014 € 19.800,00 lager omdat een tweetal verplichtingen ten aanzien van voormalig personeel zijn komen te vervallen.

Investeringen, onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Tabel investeringen 2014

Omschrijving activasoort	Boekwaarde per 01-01-2014	Afschrijving 2014	Afflossing 2014	Boekwaarde per 31-12-2014	Rente 2014	Kapitaallasten 2014
Gronden en terreinen economisch nut	1.358.044,79	4.316,84		1.353.727,95	12.201,90	16.518,74
Woonruimten economisch nut	44.839,39	21.635,41		23.203,98	3.250,86	24.886,27
Bedrijfsgebouwen economisch nut	22.423.555,18	737.137,03		21.686.418,15	642.147,01	1.379.284,04
Gronden, wegen en waterbouwkundige werken economisch nut	21.288.105,16	228.753,42		21.059.351,74	1.160.805,10	1.389.558,52
Gronden, wegen en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	10.677.776,19	592.824,47		10.084.951,72	74.744,42	667.568,89
Machines, apparaten en installaties economisch nut	3.616.485,98	228.379,68		3.388.106,30	161.215,00	389.594,68
Machines, apparaten en installaties maatschappelijk nut	4.222,77	703,80		3.518,97	29,56	733,36
Overige materiele vaste activa economisch nut	4.450.890,29	413.294,96		4.037.595,33	86.887,95	500.182,91
Overige materiele vaste activa maatschappelijk nut	50.343,04	8.203,42		42.139,62	352,40	8.555,82
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	244.727,81	0,00		244.727,81	1.713,10	1.713,10
Overige langlopende geldleningen	2.747.342,77	0,00	14.408,16	2.732.934,61	54.676,23	54.676,23
Overige uitzettingen langer dan 1 jaar	9.075,61	0,00		9.075,61	63,53	63,53
Totaal gemeente Goirle	66.915.408,98	2.235.249,03	14.408,16	64.665.751,79	2.198.087,06	4.433.336,09

Voor een nadere specificatie verwijzen wij u naar het bijlagenboek.

Financiering

Tabel lang lopende geldleningen 2014

Nr.	Oorspronkelijk bedrag in €	Geldgever	Lineair of annuitair	Looptijd lening	Laatste aflossing in jaar	Rentepercentage	Restantschuld per 1-1-2014	Te betalen jaarrente 2014	Te betalen aflossing 2014	Restantschuld per 1-1-2015
1	1.815.120,86	BNG	L	25	2018	4,65	363.024,16	16.880,62	72.604,84	290.419,32
2	453.780,22	BNG	A	40	2034	4,35	346.083,54	15.054,63	10.415,89	335.667,65
3	1.200.750,00	BNG	L	15	2017	4,90	320.200,00	15.689,80	80.050,00	240.150,00
4	2.500.000,00	BNG	L	25	2027	4,88	1.400.000,00	86.320,00	100.000,00	1.300.000,00
5	2.000.000,00	BNG	L	25	2028	4,50	1.200.000,00	54.000,00	80.000,00	1.120.000,00
6	5.000.000,00	BNG	L	25	2028	4,895	3.000.000,00	146.850,00	200.000,00	2.800.000,00
7	4.000.000,00	BNG	L	25	2029	4,660	2.560.000,00	119.296,00	160.000,00	2.400.000,00
8	4.000.000,00	BNG	L	25	2029	4,513	2.560.000,00	110.464,00	160.000,00	2.400.000,00
9	11.700.000,00	BNG	F	5,25	2015	2,120	11.700.000,00	248.040,00	0,00	11.700.000,00
10	5.000.000,00	BNG	L	5	2017	0,990	4.000.000,00	39.600,00	1.000.000,00	3.000.000,00
11	6.000.000,00	BNG	L	6	2023	2,050	6.000.000,00	123.000,00	600.000,00	5.400.000,00
Totaal	43.669.651,08						33.449.307,70	975.195,05	2.463.070,73	30.986.236,97

Voor een nadere specificatie verwijzen wij u naar het bijlagenboek.

Stand en verloop van de reserves

Artikel 12 van de financiële verordening ex artikel 212 van de gemeentewet stelt dat het college 1x in de vier jaar een nota van reserves en voorzieningen aan de gemeenteraad aanbiedt. Bij de begroting en de jaarrekening worden de reserves en voorzieningen beoordeeld. In het volgende overzicht wordt de geprognosticeerde stand en verloop van de diverse reserves in 2014 weergegeven.

Omschrijving reserve	Saldo 1-1-2014	Vermeerderingen		Verminderingen			Saldo 31-12-2014
		rente- bijschrijving	toev. t.l.v. exploitatie	andere res./ ontv. derden	t.g.v. exploitatie	aanwending	
A. Algemene reserves							
Algemene (geblokkeerde) reserve	2.875.000	0	0	0	0	0	2.875.000
Totaal A: Algemene reserves	2.875.000	0	0	0	0	0	2.875.000
B: Bestemmingsreserves							
Overige bestemmingsreserves							
Algemene weerstandsreserve	5.094.212	191.033	149.631	0	557.729	0	4.877.147
Reserve iNup	67.516	0	0	0	0	0	67.516
Dekkingsreserve kapitaallasten kapel cc	181.782	6.817	0	0	21.357	0	167.242
Reserve groen	74.293	0	0	0	25.000	0	49.293
Reserve monumenten	41.363	0	0	7.500	11.515	0	37.348
Reserve volkshuisvesting	233.435	0	0	0	0	0	233.435
Reserve parkeergarage	45.799	0	0	0	0	0	45.799
Reserve Turnhoutsebaan	7.986.064	359.373	0	0	111.168	0	8.234.269
Reserve egalisatie tarieven rioolrecht	759.756	0	0	0	109.545	0	650.211
Reserve onderhoud gem.gebouwen	12.859	0	106.600	0	196.800	0	(77.341)
Reserve egalisatie opbr. leges bouwverg.	140.067	0	0	0	35.000	0	105.067
Reserve dekking kapitaallasten sportpark	1.955.729	73.340	0	0	221.158	0	1.807.911
Reserve verfraaiing gemeente	131.065	0	0	30.000	13.000	7.500	140.565
Reserve 1-loket	28.111	0	0	0	0	0	28.111
Reserve huisvesting onderwijs	1.246.406	0	81.681	0	0	0	1.328.087
Reserve cultureel centrum	7.413.964	333.628	0	0	435.000	0	7.312.592
Totaal overige best.reserves	25.412.421	964.191	337.912	37.500	1.737.272	7.500	25.007.252
Reserves grondexploitatie							
Algemene reserve grondexploitatie	3.093.105	115.991	(75.000)		289.108	0	2.844.988
Reserve bovenwijkse voorzieningen	364.525	13.670	0	0	0	0	378.195
Totaal reserves grondexploitatie	3.457.630	129.661	(75.000)	0	289.108	0	3.223.183
Totaal B: bestemmingsreserves	28.870.051	1.093.852	262.912	37.500	2.026.380	7.500	28.230.435
Totaal reserves (A+B)	31.745.051	1.093.852	262.912	37.500	2.026.380	7.500	31.105.435

Overzicht van de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma

Toevoegingen reserves	Bedrag	Programma
Toevoeging van de berekende rente aan de AWR (rechtstreeks)	191.033,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente van reserves en voorzieningen aan de AWR	108.820,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente aan de dekkingsreserve kapitaallasten renovatie sportpark	73.340,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente aan de dekkingsreserve kapitaallasten kapel cultureel centrum	6.817,00	A.d.m.
Toevoeging aan reserve huisvesting onderwijs	81.681,00	A.d.m.
Toevoeging ruimte onderuitputting kapitaallasten aan de AWR	40.811,00	A.d.m.
Toevoeging vanuit de exploitatie aan de reserve onderhoud gemeentebouwen	106.600,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente aan reserve cultureel centrum	333.628,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente aan reserve Turnhoutsebaan	359.373,00	A.d.m.
Toevoeging van de berekende rente aan de reserves grondexploitatie	54.661,00	A.d.m.
Totaal	1.355.195,00	

A.d.m.: Algemene dekkingsmiddelen

Onttrekkingen reserves	Bedrag	Programma
Beschikking over de AWR, wachtgelden voormalige wethouder	44.629,00	1
Beschikking over de AWR, stimulering economische activiteiten	10.000,00	3
Beschikking over de AWR, uren afdeling Ontwikkeling	107.000,00	3
Beschikking over de algemene reserve grondexploitatie	289.108,00	3
Beschikking over de dekkingsreserve kapel CC	21.357,00	4
Beschikking over de reserve monumenten	11.515,00	4
Beschikking over de reserve verfraaiing gemeente	13.000,00	4
Beschikking over de reserve riolering	109.545,00	4
Beschikking over de reserve Turnhoutsebaan	111.168,00	4
Beschikking over de reserve cultureel centrum	435.000,00	4
Beschikking over de egaliseringsreserve opbrengst leges bouwvergunningen	35.000,00	4
Beschikking over de dekkingsreserve renovatie sportpark	221.158,00	5
Beschikking over de AWR, twee verkiezingen	47.000,00	6
Beschikking over de AWR, onvoorzien	46.100,00	A.d.m.
Totaal	1.501.580,00	

A.d.m.: Algemene dekkingsmiddelen

Voor het nieuwe beleid wordt voor incidentele uitgaven beschikt over de algemene weerstandsreserve voor de volgende onderdelen:

• scholing en ontwikkeling nieuwe gemeenteraad	€	10.000,00
• intergemeentelijke samenwerking	€	25.000,00
• eenmalig budget voor "feestelijkheden"	€	15.000,00
• verhoging budget vorming en opleidingen	€	25.000,00
• stimuleringsfonds economisch en recreatief beleid	€	75.000,00
• GEO-informatie	€	23.000,00
• eenmalig onderhoud schanskorven	€	30.000,00
• ondersteuning arbeidsmarkt	€	100.000,00
Totaal	€	303.000,00

Voorts wordt beschikt over de reserve onderhoud gemeentegebouwen voor € 196.800,00 en voor € 25.000,00 over de reserve groen voor Stika-maatregelen.

In de begroting 2014 inclusief nieuw beleid is geraamd over de reserves:

• beschikking reserves conform bestaand beleid	€	1.501.580,00
• beschikking over de AWR voor nieuw beleid	€	303.000,00
• beschikking over de reserve onderhoud gemeentegebouwen	€	196.800,00
• beschikking over de reserve groen	€	25.000,00
Totaal beschikking over de reserves begroting 2014	€	2.026.380,00

Bespaarde rente

In de begroting wordt rekening gehouden met een bedrag aan bespaarde rente van € 258.000,00 (afgerond) dat structureel als dekkingsmiddel in de begroting is meegenomen. Onderstaand overzicht geeft inzicht welke reserves dit betreft en de bespaarde rente die voor die reserve is toegerekend aan de exploitatie.

Tabel reserves en bespaarde rente		bedrag x € 1000
	Raming 1-1-2014	Toerek. aan exploitatie
Algemene (geblokkeerde) reserve	2.875	108
Algemene Weerstandsreserve	5.094	75
Reserves grondexploitatie	3.458	75
Overige reserves	20.318	0
Totaal	31.745	258

Met betrekking tot de algemene reserve grondexploitatie, de reserve bovenwijkse voorzieningen, de reserve cultureel centrum, de reserve Turnhoutsebaan en de dekkingsreserves kapitaallasten sportpark en de kapel van het CC, wordt aangetekend dat de bespaarde rente daarvan wordt gebracht ten gunste van die reserves. De overige bespaarde rente ter zake van de overige reserves en de voorzieningen wordt toegevoegd aan de algemene weerstandsreserve.

Stand en verloop van de voorzieningen

In het volgende overzicht wordt de geprognosticeerde stand en verloop van de diverse voorzieningen in 2014 weergegeven.

Omschrijving reserve	Saldo 1-1-2014	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2014
		toev. t.l.v. exploitatie	andere res./ ontv. derden	t.g.v. exploitatie	aanwending	
Voorziening ver. inventaris gemeentehuis	0	14.800	0	0	0	14.800
Voorziening sociaal fonds personeel	16.019	0	0	0	0	16.019
Voorziening afvalstoffenheffing	348.995	0	0	281.439	0	67.556
Voorziening stimuleringsmaatregel 57+	10.605	0	0	0	10.000	605
Voorziening fpu	18.295	0	0	0	8.500	9.795
Voorziening pensioenen (vm) bestuurders	1.170.764	65.000	0	0	0	1.235.764
Voorziening oninbare geldleningen u/g	275.898	0	0	0	0	275.898
Voorz. energiebesp.maatreg./mil.activiteiten	0	0	0	0	0	0
Voorziening onderwijs	141.539	0	0	0	0	141.539
Voorziening sportmaterialen	41.907	0	0	0	0	41.907
Voorziening brede school	97.171	0	0	0	0	97.171
Totaal voorzieningen	2.121.193	79.800	0	281.439	18.500	1.901.054

Wet Houdbare overheidsfinanciën

In april 2013 heeft de Tweede Kamer de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF) goedgekeurd. Over de wet is veel te doen geweest bij provincies, gemeenten en waterschappen. Gevreesd werd dat deze wet de investeringen van de lagere overheden op slot zou zetten. Dat zou in deze barre economische tijden geen welkome ontwikkeling zijn. De wet is nu ingrijpend aangepast.

De wet HOF regelt in essentie twee zaken die voortvloeien uit Europese verplichtingen. De eerste is dat het nationale systeem van begrotingsvoorbereiding en de toepassing van vaste uitgavenkaders wettelijk worden vastgelegd. Ten tweede worden lagere overheden gebonden aan een maximaal begrotingstekort op kasbasis.

Vooraf dit laatste lag de lagere overheden zwaar op de maag. Nu is echter een groot aantal versoepelingen aangebracht. De macronorm is aanzienlijk opgerekt. Wordt de norm toch overschreden, dan volgen tot 2017 geen sancties of boetes. Er blijft ruimte voor bestuurlijk overleg op basis van gelijkwaardigheid.

De wet HOF is geen belemmering om te investeren. Uit de ramingen van het Centraal Planbureau blijkt dat de totale investeringen van de lagere overheden in 2017 vanzelf al onder het niveau van de afschrijvingen komen. Met andere woorden, de middelen die vrijkomen uit de afschrijvingen zijn al voldoende om de totale investeringen in de komende jaren te financieren. Een tekortnorm van nul zou dus in 2017 al voldoende zijn.

De werkelijke investeringsruimte is echter veel groter dan de afschrijvingen. Volgens het bestuursakkoord mogen de lagere overheden een tekort hebben van 0,5% in de jaren 2013 2014 en 2015, 0,4% in 2016 en 0,3% in 2017. Bij elkaar gaat het om zo'n 12 miljard aan extra investeringsruimte. Het is niet aannemelijk dat die extra ruimte wordt overschreden.

EMU-saldo

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (de EMU) worden voor het tekort (of overschot op de begroting: begrotingssaldo) en de schuld definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt sindsdien alleen nog gesproken over EMU-saldo en EMU-schuld. Nederland moet jaarlijks aan de EU de jaargegevens verstrekken over het voorgaande jaar inzake onder meer het EMU-saldo en de EMU-schuld. Op basis van deze cijfers beslist de EU of er een zogenaamde tekortenprocedure gestart moet worden. Het EMU tekort van een land mag niet boven de 3% van het BBP uitkomen. De EMU-landen met een hoge schuld moeten streven naar een begrotingsevenwicht of – overschot.

Aangezien wij als gemeente werken met het baten-/lastenstelsel en niet met het kasstelsel (waar de berekening van het EMU-saldo op is gebaseerd), sturen wij als gemeente niet op het EMU-saldo. In de volgende tabel wordt de berekening van het EMU-saldo weergegeven voor de jaren 2013 tot en met 2015.

Berekening EMU-saldo gemeente Goirle		2013 volgens de begroting 2013 (* € 1.000)	2014 volgens de begroting 2014 (* € 1.000)	2015 volgens de MJB 2015 (* € 1.000)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.528	30	1.380
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.665	2.235	2.254
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	80	80	80
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.081	2.059	2.503
+5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
+6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
+8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	159	19	19
-10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
-11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo lokale overheid		1.033	267	1.192

4.3 Meerjarenbegroting 2014 - 2017

Meerjarenbegroting				Bedragen in €1.000	
Nr.	Omschrijving programma	2014	2015	2016	2017
1	Bestuur	1.994	1.989	2.017	2.036
2	Openbare orde en veiligheid	1.168	1.242	1.252	1.273
3	Ontwikkeling ruimte	1.016	1.071	1.073	1.074
4	Beheer ruimte	6.335	6.411	6.382	6.401
5	Welzijn	7.258	7.234	7.271	7.314
6	Burgers	5.776	5.965	5.988	6.011
	Totaal programma's	23.547	23.912	23.983	24.109
	Algemene dekkingsmiddelen	-23.517	-22.532	-22.579	-22.595
	Resultaat begroting voor bestemming	30	1.380	1.404	1.514
	Stortingen /onttrekkingen reserves	-669	-524	-327	-152
	Resultaat begroting na bestemming	-639	856	1.077	1.362
		Voordelig	Nadelig	Nadelig	Nadelig

In de meerjarenbegroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In de meerjarenbegroting is meegenomen de vrijval van de kapitaallasten. Omdat de vrijval van de kapitaallasten voor sommige onderdelen van de begroting geen budgettaire consequenties mag hebben, gelet de budgetneutraliteit van de posten riolering en afvalverwijdering, wordt de vrijval voor deze onderdelen gecorrigeerd. Dat geldt ook voor de reserve onderwijs huisvesting onderwijs. In het meerjarenprogramma huisvesting onderwijs is met de vrijval van de kapitaallasten reeds rekening gehouden en wordt derhalve tevens gecorrigeerd.
- Ten aanzien van de salariskostenstijging wordt in de meerjarenbegroting uitgegaan van een jaarlijkse kostenstijging van 1%.
- In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een percentage voor de prijsstijgingen van 1,5% vanaf 2015 en volgende jaren en dat percentage wordt ook gehanteerd voor de inkomsten voor goederen en diensten. Tevens wordt voor de categorie subsidies rekening gehouden met een prijsindex van 1,5%.
- De algemene uitkering wordt in de meerjarenbegroting voor wat betreft de variabele componenten constant meegenomen, wel wordt rekening gehouden met de toename van de accressen die vertaald zijn in een hoger uitkeringspercentage. De uitkeringspercentage voor de jaren in de MJB bedragen:

2014:	1,516
2015:	1,476
2016:	1,475
2017:	1,474

Verder wordt rekening gehouden met een jaarlijkse toename van het aantal woningen met 50 stuks en een stijging van het aantal inwoners van ook jaarlijks 50. Daarnaast wordt rekening gehouden met een korting vanaf 2015 van € 200.000,00 vanwege een efficiencykorting voor de taken die vanaf 2015 naar de gemeente komen.

- e) Een hogere last van jaarlijks € 20.000,00 voor de salarissen voor de periodieke verhogingen;
- f) Een hogere last van jaarlijks € 10.000,00 voor meerkosten voor beheer van de openbare ruimte vanwege areaaluitbreidingen. Dit bedrag van € 10.000,00 is gebaseerd op een bedrag van € 200,00 voor gereed gekomen woningen;
- g) Een hogere opbrengst voor de onroerend zaak belastingen voor de gereed gekomen woningen. Er wordt rekening gehouden met een volumegroei die jaarlijks € 20.000,00 meer inkomsten genereert;
- h) Voorts wordt rekening gehouden met de inrekening van bezuinigingen en meer inkomsten op basis van de besluiten uit de op 31 mei 2011 vastgestelde Voorjaarsnota 2012 voor de jaren 2014 tot en met 2016. Zie voor details de nota van aanbidding in deze begroting.

Mogelijkheden om het tekort weg te werken

De meerjarenbegroting laat forse tekorten zien vanaf 2015. In de inleiding is een niet limitatieve opsomming opgenomen wat o.a. de mogelijkheden zijn om het tekort weg te werken. Deze mogelijkheden zijn in het volgende overzicht gekwantificeerd.

Mogelijkheden, met een bepaalde bandbreedte, om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen

	Onderkant bandbreedte			Bovenkant bandbreedte		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1. slim omgaan met financiële middelen om structurele ruimte te creëren (bv. extra afschrijvingen in investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte)	80.000	80.000	80.000	200.000	200.000	200.000
2. een lager totaal budget voor subsidies in het kader van Back tot Basics gelet op de brede kantelingsgedachte	100.000	100.000	100.000	200.000	200.000	200.000
3. scherper ramen budgetten sociale zaken zoals minimabeleid en de Wmo, met nadruk zonder het beleid te versoberen	100.000	100.000	100.000	250.000	250.000	250.000
Bestaande regelingen worden niet aangepast.	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
vervallen stelpost transitie van de AWBZ naar de Wmo	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
vervallen stelpost transitie van de participatiewet	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
4. minder investeringen in de infrastructuur als wegen, groen, ov. 4 jaar lang € 200.000,00 minder 4 jaar lang € 300.000,00 minder	15.500	31.000	46.500	23.250	46.500	69.750
5. inzetten terug te ontvangen rente van verstrekte startersleningen als bate in de algemene dienst	60.000	60.000	60.000	75.000	75.000	75.000
6. bepaalde niet-wettelijke niet meer doen dan wel wettelijke taken op een minder hoog niveau waardoor op de formatie kan worden bezuinigd	75.000	75.000	75.000	150.000	150.000	150.000
7. bestaande budgetten nog kritischer bezien en scherper inkopen (verdere onderuitputting budgetten)	50.000	50.000	50.000	100.000	100.000	100.000
8. afstoten van bepaalde voorzieningen/gebouwen zodat de exploitatie minder wordt belast	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
9. hogere inkomsten b.v. meer precario rechten, reclameuitingen op lantaarnpalen, invoeren parkeerbelasting, leges voor planbeoordelingen	50.000	50.000	50.000	100.000	100.000	100.000
10. verhogen van de ozb, 1% is € 40.000,00. 3 jaar lang extra 1% 3 jaar lang extra 2,5%	40.000	80.000	120.000	100.000	200.000	300.000
Totaal	820.500	876.000	931.500	1.448.250	1.571.500	1.694.750
Saldo MJB	-825.831	-1.046.013	-1.331.029	-825.831	-1.046.013	-1.331.029
Gewijzigde uitkomst MJB	-5.331	-170.013	-399.529	622.419	525.487	363.721
	Nadelig	Nadelig	Nadelig	Voordelig	Voordelig	Voordelig

5 Paragrafen

5.1 Paragraaf Weerstandsvermogen

5.1.1 Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit, dit is de financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is en de aanwezige risico's.

5.1.2 Kaders

Op 15 maart 2011 is door de raad een Nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld.

De volgende kaders liggen na vaststelling van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vast:

- De definities van weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit, risico's en risicomanagement;
- De wijze van dekking van de financiële gevolgen van risico's. Dit gebeurt altijd eerst met de incidentele weerstandscapaciteit. De gevolgen van structurele risico's worden gedekt binnen de exploitatie van de eerstvolgende begroting en waar dit niet mogelijk is via de structurele weerstandscapaciteit;
- De opzet van de verplichte paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting. Deze zal qua opzet conform deze nota worden samengesteld.

5.1.3 Inventarisatie van de feitelijke weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals bijvoorbeeld de algemene (weerstand)reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om rekeningtekorten, calamiteiten en incidentele tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

In het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. Over het algemeen worden echter de bestanddelen gebruikt die in onderstaande tabel zijn genoemd. Deze bestanddelen zijn ontleend aan de 'Handreiking duale begroting' (Ministerie van Binnenlandse Zaken, 2002). Op basis hiervan is voor de gemeente Goirle de volgende tabel gemaakt:

Tabel 1: Onderdelen weerstandscapaciteit.

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene weerstandsreserve	X	
Overige bestemmingsreserves	X	
Onvoorzien	X	X
Begrotingsruimte		X

Stille en geheime reserves	X	
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Kostenreductie (bezuinigingen)		X

Berekening incidentele weerstandscapaciteit

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement zijn de bestanddelen van de incidentele weerstandscapaciteit bepaald. In dit hoofdstuk wordt het theoretisch kader ingevuld voor de specifieke situatie van de gemeente Goirle. Daarbij wordt uitgegaan van standen per 31 december 2012 en rekening gehouden met mutaties uit 2013.

Vrij aanwendbare deel van de Algemene Weerstandsreserve (AWR) en de algemene reserve grondexploitatie

De actuele stand van de algemene weerstandsreserve bedraagt per 31 december 2012:

€ 3.479.445,00 (conform de jaarrekening 2012). Op basis van de doorrekening van de AWR op basis van de toevoegingen en de claims uit de begroting 2013 stijgt de AWR naar € 5.094.212,00 eind 2013 en daalt vervolgens naar € 4.877.147,00 per eind 2014. Omdat (conform de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement) een minimale omvang van deze reserve nodig is van € 2 miljoen, is de vrije ruimte in deze reserve € 2.877.147,00.

De actuele stand van de algemene reserve grondexploitatie bedraagt per 31 december 2012:

€ 3.650.716,00 (conform de jaarrekening 2012). Op basis van de doorrekening van deze reserve naar eind 2013 daalt deze naar € 3.093.105,00 en verder naar € 2.844.988,00 eind 2014. Omdat, conform de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, een minimale omvang van deze reserve nodig is van € 2 miljoen, is de vrije ruimte in deze reserve € 844.988,00.

Algemene weerstandsreserve	€ 2.877.147,00
Algemene reserve grondexploitatie	€ 844.988,00
Totaal Algemene reserves	€ 3.722.135,00

Onvoorzien incidenteel

De stand van de post onvoorzien incidenteel is per 1 januari 2014 € 46.100,00. Dit bedrag is beschikbaar voor de incidentele weerstandscapaciteit.

Stille en geheime reserves

Als activa onder de opbrengstwaarde zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Als activa niet zichtbaar op de balans staan, maar wel een opbrengstwaarde hebben, is sprake van een geheime reserve. Deze bezittingen staan niet op de balans, vandaar de term 'geheim'. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is van belang dat de activa waarin een stille of geheime reserve besloten ligt direct verkoopbaar zijn. Gemeenten kennen twee soorten stille/geheime reserves. Dit zijn stille/geheime reserves in financiële vaste activa (deelnemingen, aandelen) en stille/geheime reserves in de materiële vaste activa (bijv. gronden niet ingebracht in de grondexploitatie, panden etc.).

De reserve wordt in dit geval gevormd tussen het verschil in de boekwaarde en de geschatte opbrengstwaarde, voorop gesteld dat de gronden en gebouwen in kwestie 'verhandelbaar' is. In een groot aantal gevallen is dat niet het geval voor de gronden omdat de verhandelbaarheid wordt beperkt door de bestemming van de grond in kwestie, de ongunstige ligging. Toch heeft de gemeente percelen die thans als weilje in gebruik worden gegeven en een opbrengstwaarde hebben.

Omschrijving	Boekwaarde	Opbrengstwaarde
Overige gronden	€ 354.630,00	€ 354.630,00
Gronden van de algemene dienst	€ 0,00	€ 680.000,00
Panden, verhuurde woningen	€ nihil	€ 795.000,00
Overige panden	€ 554.000,00	€ 6.491.500,00
Totaal	€ 908.630,00	€ 8.321.130,00

Ten opzichte van vorig jaar is de te verwachten opbrengst 5% lager ingeschat. De overwaarde bedraagt dus € 7.412.500,00 en wordt voor 40% (conform de nota weerstandsvermogen en risicomanagement) meegerekend en is beschikbaar voor incidentele weerstandscapaciteit. Dat is een bedrag van € 2.965.000,00.

Financiële bezittingen

Onder de financiële bezittingen worden de deelnemingen in bedrijven verstaan. Bij de gemeente Goirle gaat het, zoals bij vrijwel alle gemeenten, om deelnemingen in bedrijven die het publiek belang dienen. Deze deelnemingen zijn doorgaans niet, dan wel nog niet, verhandelbaar.

In het licht van deze nota wordt thans van een voorzichtige prognose uitgegaan met betrekking tot de opbrengstwaarde.

Omschrijving	Boekwaarde	Opbrengstwaarde
Aandelen TWM	€ 204.201,00	€ 3.000.000,00
Aandelen BNG	€ 31.590,00	€ 31.590,00
Aandeel Brabant Water	€ 8.936,00	€ 8.936,00
Totaal	€ 244.727,00	€ 3.040.526,00

De overwaarde bedraagt derhalve € 2.795.799,00. Die waarde wordt voor 40% meegerekend en is beschikbaar voor incidentele weerstandscapaciteit. Dat is een bedrag van € 1.118.320,00. Dividenden uit aandelenbezit zijn structureel als opbrengst geraamd in de gemeentebegroting en kunnen in het bestek van deze nota dus niet worden meegeteld. Het betreft alleen een dividend van de aandelen bij de BNG.

Conclusie

De verwachte totale incidentele weerstandscapaciteit bedraagt thans:

Algemene weerstandsreserve	€ 2.877.147,00
Algemene reserve grondexploitatie	€ 844.988,00
Onvoorzien incidenteel	€ 46.100,00
Stille en geheime reserves	€ 2.965.000,00
Financiële bezittingen	€ 1.118.320,00
Totaal:	€ 7.851.555,00

Berekening structurele weerstandscapaciteit

In dit hoofdstuk worden de bestanddelen van de structurele weerstandscapaciteit bepaald. Het theoretisch kader als geschetst wordt ingevuld voor de specifieke situatie in Goirle. Ook daarbij wordt uitgegaan van de situatie per 1 januari 2014 dan wel de meest actuele gegevens.

Onvoorzien structureel

De stand van onvoorzien structureel is per 1 januari 2014: € 46.100,00. Dit bedrag is beschikbaar voor de structurele weerstandscapaciteit.

Begrotingsruimte

De gemeente Goirle verkeert niet in een dusdanige positie dat er structureel veel ruimte bestaat binnen de begroting. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit telt alleen de ruimte in het huidige begrotingsjaar mee. Die bedraagt per 1 januari 2013: € 0,00 en wordt derhalve in de berekeningen niet meegenomen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt per 1 januari 2014 op basis van de meest actuele cijfers: € 1.925.036,00. Dit bedrag is beschikbaar voor de weerstandscapaciteit indien zich structurele risico's voordoen. De dekking van deze risico's zal in eerste instantie gebeuren door middel van het aanspreken van de incidentele weerstandscapaciteit, maar bij de opstelling van de volgende begroting moet de dekking binnen de exploitatie worden gevonden. Lukt dit niet dan kan eventueel een beroep worden gedaan op de onbenutte belastingcapaciteit. Deze wordt bepaald door de ruimte die bestaat binnen de drie belangrijkste eigen inkomsten van de gemeente, te weten de onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de riolrechten. De laatste twee voor zover deze niet reeds kostendekkend zijn. In onderstaande tabel is een berekening van de belastingcapaciteit gemaakt.

Product	soort belasting	opbrengsten begroting 2014	maximum opbrengst 2014	onbenutte capaciteit 2014
REB0705	Riolrechten	2.273.300		
	Inzet reserve	<u>109.545</u>		
	Totaal	2.382.845	2.416.704	33.859
REB0707	Afvalstoffenheffing	1.886.700		
	Inzet voorziening	<u>252.039</u>		
	Totaal	2.138.739	2.240.998	102.259
OND0905	Onroerende-zaakbelastingen van woonruimten en overige panden	<u>4.032.000</u>	<u>5.227.567</u>	<u>1.195.567</u>
Totaal		<u>8.553.584</u>	<u>9.885.269</u>	<u>1.331.685</u>

De capaciteit is berekend op basis van de norm die uitgebreid is toegelicht in de mei-circulaire.

Kostenreductie

In het kader van het terugdringen op de begroting is al op vele fronten aan kostenreductie gedaan. Het is evident dat op dit onderdeel niet mag worden verwacht dat nog substantiële bedragen kunnen worden ingeboekt, zonder dat dit invloed zal hebben op bestaand beleid.

Conclusie

De verwachte totale structurele weerstandscapaciteit per 1 januari 2014 bedraagt:

Onvoorzien structureel:	€	46.100,00
Onbenutte belastingcapaciteit	€	1.331.685,00
Totaal	€	1.970.836,00

Overzicht van de totale weerstandscapaciteit (incidenteel en structureel)

berekening weerstandscapaciteit (basis begroting 2014)		
algemene weerstandsreserve		2.877.147,00
algemene bestemmingsreserve grondexploitatie		844.988,00
Totaal reserves		3.722.135,00
Bij :	factor	
onvoorzien incidenteel en structureel		92.200,00
stille reserves gronden en panden:		
gronden algemene dienst	0,40	272.000,00
twee woningen die verhuurd worden	0,40	318.000,00
andere panden	0,40	2.375.000,00
stille reserves financiële bezittingen		
aandeel TWM en verwachte opbrengst	0,40	1.118.320,00
onbenutte belastingcapaciteit		1.331.685,00
Weerstandscapaciteit, afgerond		9.229.340,00

5.1.4 Inventarisatie van de risico's

Bij de samenstelling van de beleidsnota Nota weerstandsvermogen en risicomangement, die vastgesteld is in de gemeenteraad van 15 maart 2011, heeft een inventarisatie plaats gevonden van de mogelijke risico's die de gemeenten in het algemeen kan lopen. Deze cijfers zijn geactualiseerd voor de begroting 2014.

De risicokaart (zie het bijlageboek) is als volgt samengesteld:

- de kans dat zich een risico voordoet;
- de mate van inschatting van een risico. De inschatting gaat van goed, via redelijk, slecht naar niet in te schatten;
- betreft het een reguliere post of een niet reguliere post;
- het geschat financieel gevolg bij het voordoen;
- welke beheersingsmaatregelen van toepassing zijn en
- het reëel financieel gevolg.

Op basis van die uitgangspunten komen we tot de volgende financiële risico's per programma en de paragrafen (voor een specificatie van deze bedragen wordt verwezen naar de risicokaart in het bijlagenboek):

Omschrijving	Bedrag
Programma 1 Bestuur	199.750,00
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	12.000,00
Programma 3 Ontwikkeling ruimte	120.000,00
Programma 4 Beheer ruimte	449.717,00
Programma 5 Welzijn	437.223,00
Programma 6 Burgers	535.000,00
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	137.600,00
Paragraaf Bedrijfsvoering	279.500,00
Paragraaf Treasury	0,00
Paragraaf Verbonden partijen	301.482,00
Paragraaf Grondexploitatie	2.863.000,00
Totaal	5.335.272,00

De totale risico's zijn berekend op € 5,336 miljoen. Ervan uitgaand dat de risico's zich niet tegelijkertijd zullen voordoen is rekening gehouden met 60% van de gekwantificeerde risico's en dat komt dan neer op 60% van € 5,336 miljoen is € 3.201.600,00.

Algemene conclusies

Als gemeente streven we na om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we een weerstandsvermogen beogen dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit 9,229}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit 3,202}} = 2,88$$

Op basis van deze berekening is de conclusie dat de weerstandscapaciteit ruimschoots voldoende is om de gekwantificeerde risico's op te vangen en hoger dan het gehanteerde uitgangspunt.

5.2 Paragraaf Lokale heffingen

5.2.1 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Voor 2014 voert de gemeente het volgende beleid ten aanzien van de lokale heffingen:

- de opbrengst van de OZB wordt verhoogd met 1% ter dekking van een deel van de inflatie;
- met ingang van 2012 is de kostendekkendheid van de hondenbelasting losgelaten omdat het voordeel van de lagere inningskosten is ingezet als algemeen dekkingsmiddel;
- tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden kostendekkend berekend, waarbij de kwijtschelding en drie kwart van de BTW-component als kostenfactor zijn aangemerkt;
- de tarieven voor rioolheffing blijven gelijk aan die van 2013. Het aansluitrecht bedraagt € 176,12. Het tarief voor het afvoerrecht bij 1-250 m³ water blijft € 35,52;
- het tarief voor de afvalstoffenheffing voor eenpersoonshuishoudens blijft gelijk aan dat van 2013, te weten € 110,28. Het tarief van een meerpersoonshuishouden blijft ook gelijk, op € 218,64.

5.2.2 Geraamde inkomsten

Belastingen en overige heffingen vormen in 2014 circa 18,14% van de gemeentelijke baten. In onderstaande tabel is een weergave van de opbrengsten van de lokale heffingen opgenomen:

Omschrijving lokale heffing	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Algemene heffingen			
OZB	€ 3.783.367	€ 3.992.000	€ 4.032.000
Hondenbelasting	€ 117.052	€ 110.500	€ 115.000
Totaal algemene heffingen	€ 3.900.419	€ 4.102.500	€ 4.147.000
Bestemmingsheffingen			
Afvalstoffenheffing	€ 1.966.295	€ 1.894.400	€ 1.886.300
Rioolheffing	€ 2.223.298	€ 2.270.800	€ 2.273.300
Burgerzaken	€ 267.868	€ 208.400	€ 186.176
Leges omgevingsvergunning bouwen	€ 324.836	€ 300.000	€ 335.000
Overige heffingen	€ 217.205	€ 200.818	€ 213.291
Totaal bestemmingsheffingen	€ 5.029.502	€ 4.874.418	€ 4.894.467
Totaal generaal lokale heffingen	€ 8.929.921	€ 8.976.918	€ 9.041.467

Aanvullende informatie over bovenstaande tabel:

- de heffingen zijn vermeld exclusief kwijtschelding en inclusief verminderingen op basis van bezwaarprocedures;
- de overige heffingen bestaan uit precariorechten, marktgelden, staangelden voor de kermis, parkeergelden en overige leges (o.a. omgevingsvergunningen kap/uitrit en vergunningen APV).

5.2.3 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Opbrengst	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
OZB	€ 3.783.367	€ 3.992.000	€ 4.032.000

De grondslag voor de OZB is de waarde van de onroerende zaken in de gemeente, de zogenaamde WOZ-waarde. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. In het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) worden de onroerende zaken jaarlijks getaxeerd. Voor het belastingjaar 2014 geldt de waarde per peildatum 1 januari 2013.

Voor 2014 worden de opbrengsten van de OZB verhoogd met het percentage van 1,0%. De opbrengst OZB eigenaren bedraagt circa € 3.509.400,00 en de opbrengst OZB gebruikers circa € 522.600,00.

Als uitgangspunt voor de begroting 2014 wordt gewerkt met de belastingcapaciteit 2013 (taxaties met waardepeildatum 1 januari 2012). Daarop vindt een correctie plaats voor de verwachte waardeontwikkeling. Aangezien deze nog niet bekend is, kan de berekening voor de tarieven nog niet worden afgerond. De tarieven OZB 2014 zijn dus nog niet bekend. De waardeontwikkeling zal in oktober 2013 bekend worden, zodat de deze verwerkt kan worden. Uitgangspunt is dat de netto lasten OZB voor de burger niet meer stijgen dan 1,0% (uitgaande van een gemiddelde waardeontwikkeling). Wanneer deze hoger is dan gemiddeld zullen de netto lasten in verhouding meer toenemen dan het uitgangspunt van 1,0%.

Hondenbelasting

Opbrengst	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Hondenbelasting	€ 117.052	€ 110.500	€ 115.000

De verwachte kosten in 2014 bedragen circa € 77.200,00. Dit is inclusief € 3.500,00 voor te verlenen kwijtschelding. In het verleden werd het tarief kostendekkend berekend. Met ingang van 2012 is dat niet langer uitgangspunt. Het tarief van 2014 blijft gelijk aan het tarief 2013.

Tarieven hondenbelasting	2012	2013	2014
Per hond	€ 55,80	€ 55,80	€ 55,80
Voor een kennel	€ 279,00	€ 279,00	€ 279,00

Afvalstoffenheffing

Opbrengst	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Afvalstoffenheffing	€ 1.966.295	€ 1.894.400	€ 1.886.700

Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is om de kosten van de afvalinzameling voor 100% te dekken door de opbrengst van de afvalstoffenheffing en reinigingsrecht. De gemeente heeft een wettelijke taak tot inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. De tarieven zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2013, om de burger te ontlasten.

Tarieven afvalstoffenheffing		2012		2013		2014
Eenpersoonshuishouden	€	125,40	€	110,28	€	110,28
Meerpersoonshuishouden	€	229,80	€	218,64	€	218,64

Het tarief voor een bedrijfscontainer (reinigingsrecht) is gekoppeld aan het tarief voor een meerpersoonshuishouden, en blijft voor 2014 € 218,64, exclusief btw.

Kostendekking en voorziening afvalstoffenheffing

De tarieven afvalstoffenheffing worden kostendekkend berekend. In de berekening is 75% van de BTW-component ad € 306.800,00 meegenomen. Om lastenstijging voor de burger te voorkomen, worden de tarieven voor de burger gelijk gehouden aan die van 2013 en wordt de voorziening afvalstoffenheffing ingezet voor € 252.039,00.

De volgende cijfers zijn in de begroting 2014 opgenomen:

Kosten	€ 2.163.400,00
Kwijtschelding	€ 40.000,00
75% BTW-component	€ 306.800,00 +
Totaal kosten	€ 2.510.200,00

Opbrengst afvalstoffenheffing	€ 1.886.700,00
Overige opbrengsten	€ 371.500,00 +
Totaal opbrengsten	€ 2.258.200,00

Kostendekkingsgraad:

Totaal opbrengsten	x 100% =	€ 2.258.200,00	x 100% = 89,96%
Totaal kosten		€ 2.510.200,00	

Saldo kosten vs. opbrengsten	€ 252.000,00
Inzet voorziening afvalstoffenheffing	€ 252.000,00 -/-
Verschil	€ 0,00

De stand van de voorziening afvalstoffenheffing bedraagt op 1 januari 2014 € 348.895,00. Na onttrekking van € 252.039,00 zal de stand van de voorziening op 31 december 2014 naar verwachting € 96.856,00 bedragen.

Rioolheffing

Opbrengst lokale heffing	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Rioolheffing	€ 2.223.298	€ 2.270.800	€ 2.273.300

Om de kosten van aanleg en onderhoud van de riolering te financieren, mag de gemeente rioolheffing opleggen. De opbrengst van het rioolheffing mag alleen worden benut voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel. Rioolheffing kan zowel van de eigenaar (aansluitrecht) als van de gebruiker (afvoerrecht) worden geheven.

Volgens het V-GRP (vastgesteld in december 2009) stijgen de tarieven rioolheffing jaarlijks met 8,5%, tot dat kostendekkendheid bereikt wordt. Voor 2014 is besloten om de tarieven gelijk te houden aan die van 2013, om lastenverzwaring voor de burger te beperken. Kostendekkendheid wordt daarom niet bereikt. Het tekort wordt gedekt vanuit de reserve egalisatie tarieven riolering.

Tarief aansluitrecht

Het tarief voor de eigenaren (riool aansluitrecht) blijft € 176,12.

Tarieven afvoerrecht

Het tarief voor de gebruikers (riool afvoerrecht) is afhankelijk van het waterverbruik. De tarieven van het riool afvoerrecht blijven gelijk aan die van 2013.

Kostendekking en reserve egalisatie tarieven riolering

De tarieven riolering zijn niet kostendekkend, omdat de tarieven voor 2014 gelijk blijven aan die van 2013. De BTW-component is voor 75% meegenomen in de berekening. Om lastenverzwaring voor de burger te voorkomen, wordt de reserve egalisatie tarieven riolering ingezet.

De volgende cijfers zijn in de begroting 2014 opgenomen:

Kosten	€ 2.284.000,00
Kwijtschelding	€ 7.000,00
75% van BTW-component	€ 102.000,00 +
Totaal kosten	€ 2.393.000,00

Opbrengsten rioolheffing	€ 2.273.000,00
Overige opbrengsten	€ 10.000,00 +
Totaal opbrengsten	€ 2.283.000,00

Kostendekkingsgraad:

<u>Totaal opbrengsten</u>	x 100% =	€ 2.283.000,00	x 100% = 95,40%
Totaal kosten		€ 2.393.000,00	

Saldo kosten vs. opbrengsten	€ 110.000,00
Inzet reserve riool	€ 110.000,00 -/-
Verschil door afrondingen	€ 0,00

De stand van de reserve egalisatie tarieven riolering bedraagt op 1 januari 2014 € 759.756,00. Na onttrekking van € 109.965,00 zal de stand van de reserve op 31 december 2014 naar verwachting € 649.791,00 bedragen.

Doorrekening reserve t/m 2017

Uitgaande van gelijkblijvende tarieven en rekening houdend met de vervangingsinvesteringen tot en met 2017 zal deze reserve naar verwachting in 2017 negatief worden. Zie onderstaande berekening:

Stand per 1 januari 2013	791.869,00
Geraamde onttrekking 2013	-32.113,00
Stand per 1 januari 2014	759.756,00
Onttrekking 2014	-109.965,00
Stand per 1 januari 2015	649.791,00

Op basis van de onttrekking van € 109.965,00 die ook de komende jaren structureel nodig is en voorts rekening houdend met de lasten van de investeringen in riolering in 2015 tot en met 2017 daalt de reserve naar afgerond € 140.000,00 per 1 januari 2017 en wordt daarna zelfs negatief.

Leges burgerzaken

Opbrengst leges burgerzaken	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Leges administratieve persoonsgegevens	€ 15.200	€ 19.645	€ 19.816
Reisdocumenten	€ 157.283	€ 112.779	€ 97.838
Rijbewijzen	€ 65.002	€ 51.253	€ 43.539
Burgerlijke stand	€ 30.383	€ 24.723	€ 24.983
Totaal	€ 267.868	€ 208.400	€ 186.176

De opbrengst van de leges burgerzaken daalt ten opzichte voorgaande jaren. In 2011 en 2012 zijn er veel extra reisdocumenten afgegeven omdat kinderen sinds 26 juni 2012 over een eigen reisdocument moeten beschikken. Dit heeft tot veel extra opbrengsten geleid in 2011 en 2012. Vanaf 2013 normaliseert de afgifte weer. Ook is er een stagnatie in de opbrengsten van de rijbewijzen te zien. Dit komt doordat de geldigheidsduur van het rijbewijs op gegeven moment van 5 naar 10 jaar is gegaan.

In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn de tarieven opgenomen voor de door de gemeente verleende diensten, zoals het uitgeven van een paspoort of het afgeven van een bouwvergunning. Het beleid is erop gericht om de tarieven kostendekkend vast te stellen. De tarieven zullen ten opzichte van 2013 stijgen met het inflatiepercentage van 1,50% van de gezinsconsumptie van de huishoudens.

Er zijn ook leges waaraan een wettelijk maximum gekoppeld is, zoals de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen.

Leges omgevingsvergunning bouwen

Opbrengst	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Omgevingsvergunning bouwen	€ 324.836	€ 300.000	€ 335.000

Door de economische crisis en de stagnerende woningmarkt geven de opbrengsten van de omgevingsvergunning bouwen al enkele jaren een dalende lijn te zien. Om schommelingen in de begroting te voorkomen wordt er gewerkt met een egalisereserve bouwvergunningen.

De tarieven van de omgevingsvergunning bouwen zijn opgenomen in de legesverordening en zullen ook in principe stijgen met het inflatiepercentage van 1,50%. De tarieven worden maximaal kostendekkend vastgesteld.

Reserve egalisatie leges bouwvergunningen

Om grote schommelingen in de opbrengsten te voorkomen worden alle opbrengsten boven € 450.000,00 gestort in de reserve egalisatie leges bouwvergunningen. Wanneer de geraamde opbrengsten onder € 450.000,00 uitkomen wordt een onttrekking uit de egalisereserve gedaan.

De stand van de reserve egalisatie leges bouwvergunningen bedraagt op 1 januari 2013 circa € 215.067,00.

In 2013 is € 75.000,00 aan deze reserve onttrokken. Omdat de opbrengst 2014 ten opzichte van de begroting 2013 met € 35.000,00 is verhoogd wordt de onttrekking aan de reserve € 35.000,00 lager.

Na de onttrekking in 2014 bedraagt de reserve nog € 104.067,00 die wordt ingezet om de komende drie jaren de lagere opbrengst deels op te vangen.

Overige heffingen

Opbrengst overige heffingen	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Marktgeden	€ 9.290	€ 10.175	€ 10.330
Parkeergelden	€ 5.393	€ 15.646	€ 15.881
Staangelden kermis	€ 99.915	€ 104.310	€ 101.412
Precario	€ 9.406	€ 9.000	€ 9.135
Overige leges	€ 93.201	€ 61.687	€ 76.533
Totaal	€ 217.205	€ 200.818	€ 213.291

Marktgeden

Onder marktgeden wordt verstaan de rechten welke geheven worden voor het hebben van een standplaats op het marktterrein tijdens de markt. Het tarief bedraagt per meter € 1,25 per dag.

Parkeergelden

Het gaat hier om de parkeergelden van parkeergarage De Hovel.

Staangelden kermis

De prijzen worden bepaald op basis van inschrijving.

Precariorechten

Precariorechten zijn directe belastingen die op basis van artikel 228 van de Gemeentewet geheven worden voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond die voor de openbare dienst is bestemd. De rechten worden geheven per m² in gebruik genomen gemeentegrond. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen de terrassen die in het centrumgebied liggen en terrassen die buiten het centrum zijn gelegen. De tarieven zijn met 1,50% inflatiecorrectie verhoogd ten opzichte van 2013.

Precariorecht (per m ² per jaar)	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Terras op openbare gemeentegrond in centrumgebied van kern Goirle	€ 23,70	€ 24,10	€ 24,45
Terras op openbare gemeentegrond buiten centrumgebied van de kern Goirle	€ 15,80	€ 16,05	€ 16,30

Overige leges

Onder andere de opbrengsten omgevingsvergunningen kap/uitrit en vergunningen APV worden verantwoord onder overige leges. In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn hiervoor de tarieven opgenomen. Het beleid met betrekking tot de leges is er op gericht om de tarieven maximaal kostendekkend vast te stellen. De tarieven stijgen ten opzichte van 2013 met het inflatiepercentage van 1,50% van de gezinsconsumptie.

Kwijtscheldingsbeleid

Aanvragen voor kwijtschelding worden alleen toegekend aan personen die binnen de daarvoor geldende regels vallen. De beoordeling van de aanvragen hebben wij met ingang van 1 januari 2012 onder gebracht bij Cannock Chase, waarbij de gemeente zelf het beleid bepaalt.

In de begroting 2014 is in totaal een bedrag van € 50.605,00 aan kwijtschelding geraamd. In de volgende tabel staat de kwijtschelding per belastingsoort weergegeven.

Kwijtschelding per belastingsoort	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Onroerende zaakbelasting	€ -	€ -	€ -
Rioolheffing gebruik	€ 8.081	€ 7.000	€ 7.105
Hondenbelasting	€ 3.046	€ 3.500	€ 3.500
Afvalstoffenheffing	€ 33.700	€ 40.000	€ 40.000
Totaal kwijtschelding	€ 44.827	€ 50.500	€ 50.605

5.2.3.1 Overzicht lokale lastendruk

Rekening houdend met de stijging van de OZB-opbrengsten van 1,00% en een waterverbruik in de eerste categorie, zijn de woonlasten in euro's bij diverse WOZ-waarden volgens onderstaand schema berekend. Bij een huurwoning valt het bedrag lager uit, aangezien het eigenaarsdeel OZB en het rioolaansluitrecht voor rekening van de verhuurder zijn. Alle bedragen zijn in euro's.

WOZ-waarde	OZB eigenaar		RIO- eigenaar		RIO-gebruik		Afvalstoffenheffing eenpers.huishouden		Afvalstoffenheffing meerpers.huishouden	
	2013	voorlopig 2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
150.000	158,40	159,98	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
200.000	211,20	213,31	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
250.000	264,00	266,64	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
300.000	316,80	319,97	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
350.000	369,60	373,30	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
400.000	422,40	426,62	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
450.000	475,20	479,95	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64
500.000	528,00	533,28	176,12	176,12	35,52	35,52	110,28	110,28	218,64	218,64

WOZ-waarde	Belastingdruk eigenaar én gebruiker (1PH)		Verschil		WOZ-waarde	Belastingdruk eigenaar én gebruiker (MPH)		Verschil	
	2013	voorlopig 2014	in €	in %		2013	voorlopig 2014	in €	in %
150.000	480,32	481,90	1,58	0,33%	150.000	588,68	590,26	1,58	0,27%
200.000	533,12	535,23	2,11	0,40%	200.000	641,48	643,59	2,11	0,33%
250.000	585,92	588,56	2,64	0,45%	250.000	694,28	696,92	2,64	0,38%
300.000	638,72	641,89	3,17	0,50%	300.000	747,08	750,25	3,17	0,42%
350.000	691,52	695,22	3,70	0,53%	350.000	799,88	803,58	3,70	0,46%
400.000	744,32	748,54	4,22	0,57%	400.000	852,68	856,90	4,22	0,50%
450.000	797,12	801,87	4,75	0,60%	450.000	905,48	910,23	4,75	0,52%
500.000	849,92	855,20	5,28	0,62%	500.000	958,28	963,56	5,28	0,55%

WOZ-waarde	Belastingdruk gebruiker (huurder) (1PH)		Verschil		WOZ-waarde	Belastingdruk gebruiker (huurder)		Verschil	
	2013	2014	in €	in %		2013	2014	in €	in %
n.v.t.	145,80	145,80	0	0,00%	n.v.t.	254,16	254,16	0,00	0,00%

5.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Goirle heeft ongeveer 395 ha. aan openbare ruimte in beheer. Goirle is een groene gemeente en is trots op haar buitengebied. De plannen voor de nieuwe aanleg van woonwijken, de recreatieve poort en de reconstructies van woonbuurten bevestigen dat. Om veilig te kunnen wonen, werken en recreëren zijn kapitaalgoederen nodig. De gewenste kwaliteit van die goederen is vastgelegd in beleidsplannen. Daarin is aangegeven op welk niveau dit kapitaal in stand is te houden, en wat daarvan de lasten zijn.

De gemeente Goirle werkt op basis van Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). De werkprocessen van de afdeling Realisatie & Beheer zijn gericht op een beheerbewuste planvorming van de openbare ruimte. De kwaliteit van de openbare ruimte wordt standaard gezien vanuit vier invalshoeken: Technische Waarde, Gebruikswaarde, Belevingswaarde en de Milieuwaarde. Beheren van de openbare ruimte is zowel het onderhouden, het (her)inrichten en het reguleren van het gebruik ervan. Het beheer is niet objectgebonden (verharding, straatmeubilair e.d.), maar van gevel tot gevel en zowel ondergronds, als bovengronds. Vraagstukken in de openbare ruimte worden benaderd vanuit het vertrekpunt: 'van-ontwerp-tot-sloop' (levenscyclus).

Het Beheer en Onderhoud van kapitaalgoederen staat beschreven in de volgende plannen:

- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan raadsbesluit 15 december 2009
- Wegen Beleids Plan raadsbesluit 15 juli 2003 (herziening in 2013)
- Beleidsplan Openbare Verlichting raadsbesluit 31 januari 2012
- Groenstructuurplan raadsbesluit 15 juli 2003 (herziening in 2013)
- Beleidsnota IBOR raadsbesluit 6 juli 2011
- Nota Speelruimte raadsbesluit 17 september 2013 (planning)

Met het vaststellen van de beleidsnota IBOR is het kwaliteitsniveau voor het dagelijks onderhoud in alle woonwijken, het centrum en de bedrijventerreinen bepaald op niveau B. Tevens is bepaald dat er voortaan areaalaccres van € 200,00 per opgeleverde woning (prijsspeil 2011) wordt toegevoegd aan de budgetten voor het dagelijks- en structurele onderhoud (Groen, Wegen-Straten-Pleinen, Openbare Verlichting en Riolering). Hiermee voorkomen we dat met de uitbreiding van de nieuwe woonlocaties (Boschkens, Vier Kwartieren, Heisteeg e.d.) wordt ingeteerd op de onderhoudskwaliteit van de bestaande wijken en bedrijventerreinen. In deze paragraaf staat beschreven hoe voor 2014 de keuze voor de onderhoudsprogramma's van de kapitaalgoederen is vormgegeven.

5.3.1 Riolering

Een keer per vijf jaar wordt het nieuwe Verbreed-Gemeentelijk RioleringsPlan (V-GRP) vastgesteld. Aan de hand van dit plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald. Uitgangspunt daarbij is dat de wettelijke beheerstaken die de gemeente op het waterbeheer kent (afvoer van hemelwater, afvalwater en beheer van grondwater) kostendekkend via de rioolheffing gefinancierd worden.

Jaarlijks bepalen we op basis van rioolinspecties welke rioleringstrengen in aanmerking komen voor vervanging. De concrete uitvoeringsplanning van rioolstrengen wordt (zoveel als mogelijk) gecombineerd met die van wegen, groen en openbare verlichting. Hiermee geeft de gemeente invulling aan een gebiedsgerichte aanpak. Deze werkwijze wordt sinds 2007 toegepast. De herinrichting van de De Brem is voorbereid om in 2013 en 2014 tot uitvoering te komen. De omvang en complexiteit van dit soort werken vereiste meer voorbereidingstijd. Via een de intensieve wijze van de bewonersparticipatie ('Beginspraak') sluiten we zoveel als mogelijk aan bij de wensen van de bewoners. De reconstructie van de Tilburgseweg en de Molenstraat/Muldersweg is in 2013 gestart en loopt door tot in 2014.

5.3.2 Infrastructuur

Wegen

Het kader voor het grootonderhoud aan en vervanging van de wegen wordt nog gevormd door het Wegenbeleidsplan uit 2003. Hierin is door de raad gekozen voor scenario 1. Zoals bekend zijn de middelen die jaarlijks ter beschikking worden gesteld onvoldoende om het bij dit scenario behorende kwaliteitsniveau te bereiken. Met ingang van de begroting 2012 wordt voor de areaaluitbreiding een budgetverhoging ingevoerd (groeimodel). Voor de grootschalige onderhoudsreconstructies werd uitgegaan van het jaarlijks beschikbare krediet € 1.400.000,00 (niveau 2010). In verband met de noodzakelijke bezuinigingen werd voor de jaarschijf 2011 eenmalig gekozen voor een korting van € 300.000,00. Voor 2012 is voor het Infraplan Wegen weer een budget van € 1.458.000,00 beschikbaar. Voor 2013 is opnieuw gekozen voor een eenmalige korting op het investeringsbudget. Dit maal voor € 400.000,00. Met ingang van 2014 wordt onderscheid gemaakt in voorbereidings- en uitvoeringskredieten. In 2014 is een voorbereidingskrediet van € 300.000,00 beschikbaar gesteld. Het uitvoeringskrediet (€ 1.100.000,00) zal in 2015 beschikbaar komen. Daarmee is de lastendruk op de kapitaalwerken in 2014 eenmalig verminderd.

De afkoopsom van € 7.000.000,00, die de gemeente in 2009 heeft ontvangen voor de overdracht van de Turnhoutsebaan (N630), wordt gebruikt om een fonds te vormen waaruit het toekomstige beheer en onderhoud van de weg met bijbehorende bermen, sloten en kunstwerken kan worden gefinancierd. Verder worden voor dit geormerkte bedrag een viertal rotondes, parallelvoorzieningen en een faunapassage aangelegd.

Projecten voor groot onderhoud en vervanging van wegen en riolering worden gedefinieerd en geprioriteerd op basis van de in 2011 vastgestelde Infraplanmethodiek. Hiermee maken we op basis van objectieve (metingen) en subjectieve (klachten en visuele inspecties) inspectiegegevens een inventarisatie gemaakt van knelpunten voor wegen, riolering, groen, openbare verlichting en verkeersveiligheid. Op basis van omvang en ernst worden gebiedsgewijs projecten gedefinieerd, die van een prioriteit en een grove kostenraming worden voorzien.

Openbare Verlichting

In het Beleidsplan Openbare Verlichting 2012-2020 is de omvang van de noodzakelijke vervangingsinvesteringen van de openbare verlichting bepaald. Voor het beheer van openbare verlichting is het onderhoudsniveau volgens 'Goirles Model' vastgesteld. Met het beleidsplan zijn de kosten voor zowel het beheer en de beoogde vervanging van openbare verlichting voor de komende jaren inzichtelijk geworden. In 2013 is voor het vastgestelde onderhoud en de vervanging een totaalbedrag van € 351.268,00 exclusief kapitaallasten nodig. Dit bedrag is in deze begroting voorzien.

5.3.3 Groen

Het areaal openbaar groen binnen de bebouwde kom (111 ha. en 11.330 bomen) wordt beheerd volgens het onderhoudsniveau B, zoals dat is vastgesteld in de beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Met de integrale werkwijze gericht op resultaatverplichting wordt dit onderhoudsniveau gehaald binnen een bevroren onderhoudsbudget. De lagere onderhoudskosten van de groenomvormingen zijn hierin tot uiting gekomen. Vanaf 1 januari 2012 is één integraal onderhoudsbestek voor de openbare ruimte inbesteed aan de Diamantgroep. Voor geheel Goirle en Riel is nu één hoofdaannemer belast met het dagelijks onderhoud van de groenvoorzieningen, wegen, straatmeubilair, verkeersborden e.d. Het onderhoudsniveau is bepaald op kwaliteitsniveau B (conform de CROW-richtlijn) en dit wordt maandelijks door een onafhankelijke instantie objectief en 'at random', dus op willekeurige wijze gemeten. Met de invoering van de nieuwe Aanbestedingswet per 1 april 2013 is deze werkwijze onzeker geworden. Voor 2014 is tijdig duidelijkheid vereist om tot eventuele voortzetting van deze effectieve werkwijze te besluiten. De inkoopadviseur heeft hierin een leidende rol.

Voor areaaluitbreiding worden de onderhoudsbudgetten verhoogd met € 200,00 per opgeleverde woning. Daarentegen is er voor de vervanging van versleten en afgeschreven groen geen budget beschikbaar. Dat maakt het lastig om structureel benodigde vervangingen van groen uit te voeren.

5.3.4 GEO-informatie

GEO-informatie wordt vanuit de afdeling REB via het GEO-loket aan de organisatie aangeboden. Bij het GEO-loket kunnen geografische vraagstukken worden opgelost en cartografische kaarten worden gemaakt. Op basis van de visie op de GEO-Architectuur worden de volgende basisregistraties verzorgd:

- de BAG (Basisadministratie voor Adressen en Gebouwen);
- de WKP (Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Kenmerken);
- de WION (Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netwerken);
- de BRO (BasisRegistratie Ondergrond);
- de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie).

De GEO-architectuur draagt bij aan het stroomlijnen van de dataverwerking en opslag. De data wordt op één plek opgeslagen en voor verschillende applicaties beschikbaar gesteld. Hierdoor kunnen actuele data worden gegarandeerd. De basisregistraties voor de WKP, BAG en de WION zijn operationeel. De gemeente loopt daarmee in de pas met de landelijke ontwikkelingen. Al in juni 2012 heeft een quickscan voor de BGT aangetoond dat de geometrie voor 99,9 % nauwkeurig is. Dit houdt in dat geometrie in de beheerdata gebruikt kan worden om de BGT-kaart op te bouwen. In 2013 is de beheerdata op attribuutniveau aangepast aan de landelijk gebruikte terminologie van de BGT. Daardoor kan in 2014 het transitieplan voor de BGT worden uitgevoerd. Dit vergt structureel meer inzet van formatieve uren, dan aanvankelijk was voorzien.

De beheergegevens van het gehele areaal aan openbare ruimte worden in ArcGIS vastgelegd en bijgehouden. Binnen de afdeling REB zijn in totaal 6 medewerkers opgeleid voor het invoeren en bijhouden van de beheergegevens. Dit is essentieel, omdat voor het kosten-bewust en duurzaam beheer van de openbare ruimte de areaalgegevens betrouwbaar en actueel moeten zijn. De actualiteit van de beheergegevens wordt structureel op een hoog kwaliteitsniveau gehandhaafd, wat de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid voor de plan- en besteksvoorbereiding vergroot.

De landelijke invoering van de BGT is gepland voor 1 januari 2016. Deze basisregistratie wordt de vervanger van de GBKN (Grootchalige Basiskaart Nederland). Op dit moment is de gemeente voor het bijhouden van de GBKN aangesloten bij de Stichting GBKN-Zuid. Alle inmetingen van de openbare ruimte worden door deze stichting verzorgd en gecoördineerd. Goirle is één van de koplopers wat betreft de omschakeling van de GBKN naar de BGT. Omdat de beheerdata zo goed op orde is, wordt er naar gestreefd om de BGT met ingang van 1 januari 2014 gerealiseerd te hebben.

Naast de BGT worden de basisregistraties van alle wettelijke verplichtingen op elkaar afgestemd. De basisregistraties zijn namelijk geen van elkaar losstaande registraties, maar er zijn wel degelijk raakvlakken. Gegevens worden volgens de landelijke standaard (het RSGB-model: Referentiemodel voor het Stelsel van Gemeentelijke Basisgegevens) opgeslagen. Daarmee wordt het mogelijk om gegevens van de ene basisregistratie op te vragen via een andere basisregistratie. Dit levert in de totale informatievoorziening een aanzienlijke meerwaarde op.

5.3.5 Gemeentebouwen, sportterreinen -accommodaties

Bij het onderhoud van gebouwen wordt onderscheid gemaakt in enerzijds klein/dagelijks onderhoud en anderzijds het groot onderhoud. Het groot onderhoud wordt uitgevoerd op basis van de jaarlijks geactualiseerde meerjaren onderhoudsplanning gemeentelijke accommodaties. Investerings zijn slechts aan de orde bij nieuwbouw of uitbreidingen van bestaande gebouwen, waarbij een gewijzigde functionaliteit wordt toegevoegd c.q. gerealiseerd.

De reserve onderhoud gemeentebouwen staat per 1 januari 2014 op € 13.000,00. Omdat de jaarlijkse storting slechts € 107.000,00 bedraagt en de het cyclisch onderhoud voor 2014 geraamd wordt op € 196.800,00 is een extra storting in deze reserve noodzakelijk. Bij de beleidsintensivering is rekening gehouden met een structurele hogere storting van € 50.000,00.

Sporthal De Haspel

Op basis van het accommodatieonderzoek is geconcludeerd dat de er geen behoefte zou zijn aan een sporthal van deze omvang. Echter, het gebruik van sporthal de Haspel is in 2012 ca. met 30% toegenomen als gevolg van een intensiever en meer klantgericht beheer van de sporthal. Dit heeft zich ook vertaald in de omzetcijfers (huurinkomsten). Vanwege de leeftijd van de sporthal en de noodzaak tot grote onderhoudsinvesteringen moet de gemeente eerst besluiten wat zij met deze accommodatie wil.

5.3.6 Speeltoestellen

Het speelareaal in de gemeente Goirle omvat 178 speeltoestellen verdeeld over 65 speellocaties. In 2011 is het onderhoudsbudget voor speeltoestellen met ca. 20% verlaagd. Dit heeft als direct gevolg dat het areaal met circa 20 % moet afnemen om de veiligheid van de voorzieningen te kunnen waarborgen.

Op grond van de jaarlijkse inspectie van de speelruimtes door ABOS is gebleken dat de komende vijf jaar fors moet worden geïnvesteerd in vervanging van speeltoestellen. Voor de noodzakelijke vervanging van afgeschreven speelvoorzieningen is de komende 5 jaar jaarlijks een gemiddeld bedrag van ruim € 73.000,00 nodig. In het kader van de bezuinigingsopgave waar de gemeente zich voor gesteld ziet is vanaf 2010 het vervangingsbudget gehalveerd en is slecht een jaarlijks vervangingsbudget van € 30.000,00 beschikbaar. Hierin wordt een duidelijk knelpunt waargenomen, waardoor vanuit dit oogpunt het noodzakelijk is het areaal aan speeltoestellen in te krimpen.

In de nieuwe Nota Speelruimte 2013 zijn kaders en normen opgenomen om de kwaliteit en de spreiding van speelplaatsen af te stemmen op de financiële mogelijkheden en de doelgroep. Aan de hand van deze kaders en normen is beoordeeld welke speelvoorzieningen in Goirle en Riel kunnen vervallen. In totaal neemt het areaal af met 12 speelplaatsen en ca 27 speeltoestellen, wat een daling is van circa 15% tot 18%.

In 2013 en 2014 worden, conform de Nota Speelruimte 2013, noodzakelijke vervangingen van toestellen uitgevoerd. Bij de beoordeling van welke toestellen daadwerkelijk worden vervangen, zijn de voorstellen voor beleidsuitvoering uit de Nota meegenomen. Tevens is hierbij uitgegaan van de hoogste urgentie. Vervanging gebeurt veelal met een gelijkwaardig toestel of ander toestel dat beter aansluit bij de aanwezig doelgroep.

In totaal is voor het verplaatsen, uitbreiden en vervangen is conform voorstel 2 een budget nodig van € 153.250,00. Deze kosten worden gedekt uit het beschikbare budget van € 90.000,00, aangevuld met de in de Voorjaarsnota 2013 voorgestelde budgetten van € 30.000,00 en een extra krediet van € 45.000,00 voor 2014.

Het opheffen van de 15 speelplaatsen kost € 16.200,00 en wordt bekostigd uit het budget voor dagelijks onderhoud voor 2013 en 2014.

5.4 Paragraaf Financiering

5.4.1 Inleiding

Algemeen

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

De treasuryfunctie bestaat uit vier deelfuncties:

1. risicobeheer;
2. gemeentefinanciering;
3. kasbeheer;
4. debiteuren - en crediteurenbeheer.

Kaders

Wet Fido

Bij de realisering van het belangrijkste uitgangspunt van de Wet fido, zijnde het beheersen van de risico's, hebben de gemeenten te maken met de volgende kwalitatieve en kwantitatieve randvoorwaarden:

- alleen voor het uitoefenen van de publieke taak worden leningen aangegaan, worden middelen uitgezet (uitlenen en beleggen) en worden garanties verstrekt;
- het is toegestaan om derivaten te hanteren en (overtollige) middelen te beleggen anders dan ten behoeve van de publieke taak als deze beleggingen of derivaten een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- de kasgeldlimiet voor de netto-vlottende schuld;
- de renterisiconorm voor de vaste schuld.

Financiële verordening

Verder is nog van belang te vermelden hetgeen ter zake is neergelegd in artikel 3.6 van de Financiële verordening gemeente Goirle. Ingevolge dat artikel draagt ons college bij de uitoefening van de financieringsfunctie (treasury) zorg voor:

- het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren;
- het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's;
- het zoveel mogelijk beperken van kosten van leningen en het bereiken van een voldoende rendement op uitzettingen;
- het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Treasurystatuut

De gemeente heeft in 2012 een Treasurystatuut vastgesteld.

5.4.2 Risicobeheer

Dit onderdeel van de treasuryparagraaf geeft een samenvatting van het gemeentelijk risicoprofiel met betrekking tot de treasuryfunctie. De risico's die de gemeente loopt zijn renterisico's op vaste schuld en vlottende schuld, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en debiteurenrisico's.

Omschrijving	Risico (Laag / Gemiddeld / Hoog)
Renterisico vlottende schuld	Laag
Renterisico vaste schulden	Gemiddeld
Koersrisico	Laag
Kredietrisico	Gemiddeld
Liquiditeitsrisico	Laag
Debiteurenrisico	Laag

Hierna wordt nader ingegaan op de diverse risico's.

5.4.2.1 Renterisico vlottende schuld c.q. kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de norm voor het maximum bedrag waarbinnen de gemeente haar bedrijfsvoering met kortlopende gelden (met een rentetypische looptijd van 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De berekening van de kasgeldlimiet is uiteengezet in bijlage 6 van het bijlagenboek.

Doelstelling

Conform artikel 9 van het treasurystatuut is de doelstelling om het beleid erop te richten om de ruimte van de kasgeldlimiet zo volledig mogelijk te benutten alvorens over te gaan tot consolidatie van de netto vlottende schuld via het aantrekken van nieuwe vaste leningen.

Planning

Het berekende kasgeldlimiet voor 2014 bedraagt € 4,589 miljoen. Het per 1-1-2014 berekende financieringstekort van € 14,027 miljoen wordt tot het toegestane kasgeldlimiet van € 4,589 miljoen gedekt door het aantrekken van kort geld. Voor de dekking van het dan nog resterende financieringstekort zal onze gemeente consolidatieleningen dienen af te sluiten in het komende jaar om aan de eisen van de Wet fido te kunnen blijven voldoen.

5.4.2.2 Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld

Renterisiconorm

De renterisiconorm wordt voor de komende vier jaren berekend aan de hand van een percentage (momenteel 20%) van het begrotingstotaal van de gemeente. Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de leningenportefeuille in enig jaar geherfinancierd moet worden door nieuw aan te trekken vaste geldleningen en voor welk deel van de vaste schuld de gemeente een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden niet kan beïnvloeden. De berekening van de renterisico's en de toets aan de renterisiconorm zijn uiteengezet in bijlage 6 van het bijlagenboek.

Doelstelling

De renterisiconorm heeft tot doel het beheersen van renterisico's op vaste schuld door o.a. het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningenportefeuille en daardoor een stabiele rentelast te bewerkstelligen.

Planning

Zoals u in bijlage 6 van het bijlagenboek kunt zien voldoet de gemeente voor de jaren 2014 tot en met 2017 aan de renterisico-norm; deze norm wordt niet overschreden. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat in 2015 een aflossingsvrije lening ter hoogte van € 11.700.000,00 in één keer moet worden afgelost. Het is op dit moment niet bekend tot welk bedrag er geherfinancierd moet worden. Omdat de begrotingsomvang in 2015 nog kan fluctueren, en daarmee dus ook de renterisico-norm, is het nu te vroeg om hiervoor actie te ondernemen. Indien de rente-risiconorm in 2015 wordt overschreden kan er indien noodzakelijk ontheffing in het kader van de wet Fido aangevraagd worden bij de provincie. Kwalificatie in de eerder opgenomen samenvatting op grond van bovenstaande: gemiddeld.

5.4.2.3 Koersrisicobeheer

Koersrisicobeheer

Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële vaste activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Doelstelling

- De gemeente heeft de koersrisico's op uitzettingen beperkt door in het Treasurystatuut de producten aan te geven waarin overtollig geld mag worden uitgezet. Overtollig geld dat niet in het kader van de publieke taak nodig is dient vanaf 2014 verplicht afgestort te worden in de schatkist (schatkistbankieren).
- Bij de kiezen beleggingsvorm dient minimaal de hoofdsom te zijn gegarandeerd. Beleggingen in aandelen, opties en vreemde valuta zijn derhalve niet toegestaan, met uitzondering van de aankoop van aandelen in het kader van de publieke taak.
- De aandelen en obligaties worden gewaardeerd tegen nominale waarde zodat er (nagenoeg) geen koersrisico wordt gelopen. De nominale waarde is de waarde die vermeld staat op een verhandelbaar waardepapier zoals een aandeel of obligatie. Dit is hetzelfde als de waarde van de aandelen die in de statuten van een NV staat vermeld. Deze waarde wijkt gewoonlijk af van de handelswaarde of koers.

Planning

De gemeente is in het bezit van aandelen en obligaties die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde tot een totaalbedrag van € 254.000,00. De waardering van deze aandelen en obligaties verandert niet. Zie bijlage 6 in het bijlagenboek.

5.4.2.4 Kredietrisicobeheer

Kredietwaardigheid

Bij het kredietrisicobeheer gaat het om de kredietwaardigheid van de partij waarbij (tijdelijk) overtollige middelen worden uitgezet of met wie derivaten (leningen, obligaties) transacties wordt aangegaan.

Doelstelling

Verstreckte leningen

Het kredietrisico op verstreckte leningen wordt beheerst door alleen leningen te verstrekken aan toegestane instellingen die het (maatschappelijk) belang van Goirle dienen. Het verstrekken van geldleningen aan toegestane instellingen gebeurt rechtstreeks door de gemeente op basis van begrotingen en jaarrekeningen waaruit blijkt dat de leningsverplichtingen kunnen worden opgebracht.

Overige uitzettingen

Het uitzetten van overtollige gelden gebeurt conform de financiële verordening gemeente Goirle alleen bij financiële instellingen die beschikken over een AAA-rating. In het kader van het verplichte schatkistbankieren mogen overtollige gelden die niet in het kader van de publieke taak nodig zijn echter alleen nog maar uitgezet worden bij het Rijk.

Schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het afkomen van het saldo op de bankrekeningen van de BNG ten gunste van de rekening-courant die de gemeente Goirle heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die de gemeente Goirle heeft bij de schatkist. Zero-balancing leidt ertoe dat het saldo op de bankrekening aan het einde van de dag altijd nul is. Over het dagelijkse rekening-courant saldo wordt de daggeldrente (Eonia) vergoed aan de gemeente Goirle.

Planning

Verstreckte leningen

In bijlage 6 van het bijlagenboek is weergegeven dat ten tijde van het opstellen van deze begroting een totaalbedrag van € 2,747 miljoen aan leningen is verstrekt aan instellingen. De afdekking van de risico's is als volgt:

- Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: € 1,813 miljoen. De stichting is in het leven geroepen om middels 'revolving funding' - beschikbaar gesteld door deelnemende partijen waaronder onze gemeente - onder meer hypotheek te verstrekken aan starters (met de woning als zekerheidsstelling).
- Instellingen die het maatschappelijk belang van Goirle dienen: totaalbedrag € 0,934 miljoen. Voor een tweetal leningen binnen dit totaalbedrag geldt een kwijtschelding na de looptijd van 40 jaar. Hiervoor is een voorziening gevormd tot hetzelfde bedrag van die leningen te weten € 275.898,00. Voor de overige leningen voorzien de exploitaties van een drietal instellingen in de leningsverplichtingen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het risico van een tweetal leningen aan een instelling tot een bedrag van € 246.801,00, gekwalificeerd dient te worden als bovengemiddeld, ondanks dat de huidige exploitatiecijfers ruimte laten voor de leningsverplichtingen. Zie hiervoor overigens ook de paragraaf "Weerstandsvermogen". Als geheel is de risicokwalificatie gemiddeld benoemd.

Overige uitzettingen

De gemeente heeft 4 obligaties Willem II. Deze zijn in 1994 voor € 2.268,90 per stuk aangeschaft. Er werden toen nog geen rating-eisen gesteld aan de overige uitzettingen. Deze obligaties zijn in 1994 uitgeschreven ter financiering van de nieuwe hoofdtribune in het Willem II stadion. Willem II betaalt jaarlijks een rente van 5%. De verstrekte obligatielening van Willem II wordt met ingang van 1-7-2000 jaarlijks voor 4% afgelost, door middel van loting door de notaris. Naast deze obligaties beschikt de gemeente over de volgende aandelen:

- 12.636 aandelen BNG met een totale nominale waarde van € 31.590,00;
- 40 aandelen Brabant Water met een totale nominale waarde van € 8.936,71;
- 450 aandelen TWM Holding met een totale nominale waarde van € 204.201,10.

In bijlage 6 van het bijlagenboek wordt inzicht gegeven in de mutaties van de gemeentelijke uitzettingenportefeuille.

5.4.3 Gemeentefinanciering

De ruimte binnen de kasgeldlimiet wordt gebruikt voor de financiering van een deel van de kapitaaluitgaven, waarna nog een financieringstekort resteert waarvoor vaste geldleningen dienen te worden afgesloten. Omdat de lasten vaak voor de baten gaan (met name bij de grondexploitatie) zal bij het aantrekken van leningen ook rekening gehouden worden met de te verwachten opbrengsten. De looptijd van de vaste geldleningen (> 1 jaar) zal hierop aangepast worden. Lopende en nieuwe projecten worden continu gevolgd zodat tijdig ingesprongen kan worden op wijzigingen. De mutaties en de stand van de leningenportefeuille in 2014 staan in bijlage 6 van het bijlagenboek uiteengezet.

5.4.3.1 Renteontwikkelingen

Doelstelling

Om bij de inzet van financierings- en beleggingsinstrumenten binnen beheersbare risico's de opbrengsten verder te kunnen optimaliseren c.q. de rentekosten te kunnen verlagen worden de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt continue gevolgd. Bij het opstellen van de begroting voor 2014 is rekening gehouden met een rentepercentage van 3,75 % voor het aantrekken van nieuwe geldleningen met een looptijd van 25 jaar, niet vervroegd aflosbaar en rentevast gedurende de hele looptijd. Dit resulteerde in een geprognosticeerde renteomslag van 0,7%.

Planning

Ten tijde van het opstellen van de begroting wordt zoals gebruikelijk mede gekeken naar de dan geldende situatie op de kapitaalmarkt. Dat percentage wordt vervolgens naar boven afgerond met een marge om geringe renteverhogingen zonder budgettaire gevolgen in de begroting op te kunnen vangen. De renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden vervolgens continu gevolgd. Bij de eerste Burap voor 2014 zal worden bezien wat dan het effect van de eventuele renteontwikkelingen is op de gemeentebegroting mede in samenhang met het dan opnieuw te berekenen werkelijke financieringstekort c.q. eventuele financieringsoverschot per 1 januari 2014.

5.4.4 Kasbeheer

Geldstromen-, saldo- en liquiditeitenbeheer

- De gemeente heeft een rekening-courantverhouding met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Via de hoofdrekening bij de BNG vinden alle verrekeningen met het rijk plaats. In het kader van een met de BNG afgesloten Overeenkomst Financiële Dienstverlening wordt het elektronische betalingsverkeer zoveel mogelijk geconcentreerd via deze bank. Door koppeling van de gemeentelijke hoofdrekening met enkele nevenrekeningen wordt bereikt dat een eventuele roodstand op de hoofdrekening automatisch gecompenseerd wordt met tegoeden op de nevenrekeningen waardoor rentekosten worden beperkt. Aan het eind van elke maand vindt automatische overboeking plaats van de saldi van de nevenrekeningen naar de hoofdrekening van de gemeente.
- Met ingang van 2013 heeft de gemeente Goirle een rekening-courant rekening bij de schatkist. Deze rekening wordt beheert door de BNG. Dagelijks wordt automatisch het tegoed op de bankrekeningen van de BNG ten gunste van de rekening-courant die de gemeente Goirle heeft bij de schatkist gestort dan wel wordt het tekort van de bankrekeningen van de BNG ten laste van de rekening-courant die de gemeente Goirle heeft bij de schatkist aangevuld.
- Ter uitvoering van de in het gemeentelijk treasury statuut opgenomen bepalingen ter zake van saldogeregulatie heeft de gemeente sinds medio 2003 nog maar één gewone rekening bij een plaatselijke bank (Rabobank) voor opname van contant geld c.q. afstorting van overtollige contante kasmiddelen en voor het doen van contante betalingen.

5.4.5 Debiteurenbeheer

Het invorderingsbeleid is erop gericht tijdig onderscheid te kunnen maken tussen courante debiteuren en dubieuze debiteuren. Conform de beleidsregel dubieuze debiteuren wordt een vordering als dubieus aangeduid en gemuteerd in de voorziening indien de vordering:

- in handen van de deurwaarder wordt gegeven, of;
- twee maal de betalingstermijn open staat zonder dat deze in handen van de deurwaarder is, of;
- in een faillissement is opgenomen, of;
- in aanmerking komt voor de regeling schuldsanering.

Met deze uitgangspunten wordt bereikt dat de lasten van oninbaarheid gelijkmatig over de jaren wordt gespreid. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren afgestemd met de werkelijke omvang van de dubieuze debiteuren.

5.4.6 Door de gemeente gewaarborgde geldleningen

De door de Woonstichting Leystromen aangegane leningen worden door de gemeente gewaarborgd alsmede bestaat de mogelijkheid aanvragen daartoe te honoreren van instellingen die het (maatschappelijk) belang van Goirle dienen. Het waarborgen van geldleningen voor instellingen gebeurt op basis van begrotingen en jaarrekeningen waaruit blijkt dat de leningsverplichtingen kunnen worden opgebracht. Voor de leningen van de Woonstichting Leystromen is de volgorde van aansprakelijkheid de volgende:

- Woonstichting Leystromen;
- Centraal volkshuisvestingsfonds;
- Gemeente en rijk gelijkelijk.

In bijlage 6 van het bijlagenboek wordt inzicht gegeven in het verloop van de de door de gemeente gewaarborgde geldleningen.

5.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

5.5.1 Visie op de bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is geen doel op zich, het is een belangrijk *middel* om de resultaten die het bestuur wil bereiken ook daadwerkelijk te realiseren. Een beleidsinhoudelijke visie en een visie op de organisatie vormen een samenhangend geheel. Oftewel: de organisatie moet passen bij en afgestemd zijn op de ambities en de daaraan gekoppelde doelstellingen die het bestuur voor ogen heeft.

De organisatie wil denken en werken vanuit een heldere, integrale visie: weten waar je voor staat, met beleidsinhoudelijke samenhang en communicatief vanuit het perspectief van de Goirlese burger. Motto daarbij is: "Wij zijn er voor de burger en om het publiek belang te dienen". Daarbij is het van belang te onderkennen dat de zogenaamde 'kantelinggedachte' (Wmo, Back to Basics, IBOR, etc.) ook van medewerkers andere competenties vraagt. Zo nodig zullen in 2014 daartoe specifieke scholingstrajecten (ten laste van het reguliere opleidingsbudget) worden ingezet. Het aanpassen van de wijze waarop de bedrijfsvoering vorm wordt gegeven is een afgeleide van de wijze waarop de dienstverlening aan de burger het beste kan worden georganiseerd. Het kiezen voor vormen als 'het nieuwe werken' en 'zaakgericht werken' hoort daarbij. In 2014 zal de organisatie, binnen de daartoe beschikbaar gestelde middelen, verder worden aangepast.

5.5.2 Organisatie en het personeelsbeleid

Goirle werkt op diverse punten samen met andere gemeenten of besteedt haar taken uit, doch blijft kritisch op deze samenwerking of uitbestedingvormen. Uiteindelijk moet de samenwerking resultaat hebben. De samenwerking met de gemeenten Hilvarenbeek en Oisterwijk zal in 2014 verder gestalte krijgen. De lopende pilots zullen worden geëvalueerd en zo mogelijk worden uitgebreid.

Voor 2014 nemen we een aantal maatregelen die de interne bedrijfsvoering direct raken. De (rest)formatie (die bijvoorbeeld ontstaan is wanneer medewerkers op eigen verzoek minder zijn gaan werken, of door andere taakcombinaties te maken) is al in 2012 wegbezuinigd. Het opleidingsbudget is in 2014 verhoogd met € 25.000,00 voor het Individueel Loopbaanbudget (ILB). Daarnaast geldt ook in 2014 dat vacaturevoordeel niet meer ingezet wordt om werkzaamheden op te vangen door bijvoorbeeld een inhuurkracht. Er wordt (blijvend) terughoudend omgegaan met (tijdelijke) inhuur van personeel. Directe collega's nemen het werk zoveel als mogelijk over.

In 2014 zal de formatie opnieuw worden aangepast als gevolg van het reguliere vertrek (beëindiging dienstverband) van enkele medewerkers. Begrotingstechnisch is hiermede reeds rekening gehouden.

In 2014 voltooien we de invoering van de werkkostenregeling wanneer de invoering van de werkkostenregeling op aanwijzing van het Rijk doorgaat. Deze regeling vervangt het huidige systeem van vrije vergoedingen en verstrekkingen en gaat uiterlijk op 1 januari 2015 in. De invoering van de werkkostenregeling vraagt om keuzes in het arbeidsvoorwaardenpakket. Deze keuzes maken we in nauw overleg met de Ondernemingsraad.

5.5.3 Planning en control

Het proces van monitoring van het instrumentarium, waarin het audit-comité een belangrijke rol speelt, heeft geleid tot een gewijzigde opzet van deze begroting voor 2014. De speerpuntgedachte is (opnieuw) ingevoerd en gewerkt is aan het leveren van beknoptere, heldere teksten. Leidend daarbij blijft de vraag of de geleverde producten (begroting, bestuursrapportages en jaarrekening) op een juiste wijze voorzien in de (wijzigende) informatiebehoefte.

De combinatiefunctie van adjunct-secretaris met gemeentecontroller komt in de loop 2014 te vervallen. Wij beraden ons op de wijze waarop de controlfunctie het beste kan worden ingebed in de organisatie.

5.5.4 Informatisering en automatisering

In 2014 wordt verder vorm gegeven aan 'het stelsel van basisregistraties'. Het beheer van de basisregistraties wordt verder op elkaar afgestemd. Diverse onderdelen uit het i-NUP (Nationaal Uitvoeringsplan) worden geïmplementeerd, in vervolg op het Realisatieplan Andere Overheid.

5.5.5 Onderzoeken naar rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Op grond van artikel 213a Gemeentewet zal ook in het jaar 2014 onderzoek worden gedaan naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van werkprocessen. Bij de keuze van de onderwerpen wordt afstemming gezocht, binnen het audit comité, met de onderwerpen van onderzoek van de Rekenkamercommissie en de zaken die door de accountnat eventueel als extra onderzoekspunt binnen de jaarrekeningcontrole worden meegenomen. Begin 2014 informeren wij de raad worden over de uitkomsten van de in 2013 gehouden 213a GW onderzoeken.

5.6 Paragraaf Verbonden partijen

De gemeente Goirle heeft bestuurlijke en/of financiële belangen bij een aantal verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente Goirle zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangen die met de diverse verbonden partijen zijn gediend en de relatie met de in de begroting opgenomen doelstellingen.

Onder verbonden partijen worden verstaan: *"Alle partijen waarmee de gemeente verbonden is vanwege de aanwezigheid van zowel een bestuurlijk als een financieel belang"*.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: *"Een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht"*.

Met een financieel belang wordt verstaan: *"De gemeente heeft middelen ter beschikking gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente"*.

5.6.1 Gemeentelijke beleid

Conform het BBV, artikel 15, bevat de paragraaf verbonden partijen tenminste:

- a) de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b) de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. De meeste verbonden partijen hebben een historische bestaansgrond. Bij nieuwe deelnemingen komt bij besluitvorming door de raad de publieke taak expliciet aan de orde op grond van de visie en/of de doelstellingen van de deelneming. Bij de in deze paragraaf genoemde verbonden partijen wordt aangegeven met welke programma er een relatie is.

Beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

De kaders omtrent de wijze waarop met verbonden wordt omgegaan en samengewerkt zijn vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen, die op 16 mei 2006 door de gemeenteraad is vastgesteld. In deze nota staan de bestuurlijke, organisatorische en financiële uitgangspunten (kaders) voor de verbonden partijen.

In deze paragraaf neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval van elke verbonden partij op:

- a) de naam en vestigingsplaats;
- b) het financieel belang van de gemeente;
- c) de zeggenschap van de gemeente;
- d) het publiek belang dat wordt gediend met de deelname.

5.6.2 Onze verbonden partijen

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen van alle samenwerkingsverbanden. Daarvan maken de Verbonden Partijen deel uit.

Bij de Verbonden Partijen worden de volgende onderdelen vermeld: de aard van de verbonden partij, de bestuurlijke vertegenwoordiger, zeggenschap, het openbaar belang, de relatie met welk programma, het financieel belang, de bijdrage 2014, de ontwikkeling van het eigen vermogen, het gemeentelijk risico en tenslotte de toekomstige verwachting.

5.6.2.1 Nieuwe verbonden partijen

In 2013 zijn geen nieuwe verbonden partijen ontstaan.

5.6.2.2 Beëindiging, wijzigingen of problemen bij bestaande verbonden partijen

Voor de meeste van de hiervoor genoemde verbonden partijen geldt nagenoeg voor alle dat er geen ontwikkelingen te melden zijn die van dien aard zijn dat er sprake zou kunnen zijn van noodzakelijke heroverweging van deelname of wijziging van beleidsinhoudelijke standpunten.

Voor wat betreft de deelname in de TWM Holding geldt dat er wordt gewacht op een gerechtelijke uitspraak omtrent de waarde van de aandelen die in eigendom zijn overgaan naar Brabant Water. Deze uitspraak is voor onze gemeente van groot belang. Zodra de overname door Brabant Water, op basis van gewijzigde wettelijke regelgeving een feit wordt, is onze gemeente geen (mede)eigenaar meer van de TWM.

In deze begroting wordt niet geanticipeerd op een ontvangst van welk bedrag dan ook, dit in afwachting van een gerechtelijk vonnis.

5.7 Paragraaf Grondbeleid

Het grondbeleid heeft invloed op en een relatie met de realisatie van de vastgestelde programma's voor ruimtelijke ontwikkeling, wonen, verkeer, cultuur, sport en recreatie en economische structuur.

Het beleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid.

Het grondbeleid heeft een grote financiële impact. De relatie tussen de investeringen en de grondopbrengsten, maar vooral de financiële risico's (vooral externe invloeden als marktomstandigheden en vertragingen bij ontwikkelingen) zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. In deze paragraaf wordt daar nader op ingegaan.

5.7.1 Meerjarenprognose Algemene reserve grondexploitatie

Meerjarenprognose algemene reserve grondexploitatie

Als alle verwachte winst- en verliesnemingen in de tijd uitgezet worden, levert dat het volgende beeld op voor de ontwikkeling van de algemene reserve grondexploitatie. In de hieronder genoemde bedragen is de financiële vertaling van de risico's niet opgenomen.

Stand per 1-1-2013:	€ 3.651.000,00
Verwachte stand per 1-1-2014:	€ 3.069.000,00
Verwachte stand per 1-1-2015:	€ 3.030.000,00
Verwachte stand per 1-1-2016:	€ 2.989.000,00
Verwachte stand per 1-1-2017:	€ 2.887.000,00
Verwachte stand per 1-1-2017:	€ 2.840.000,00

De daadwerkelijke ontwikkeling van de algemene reserve grondexploitatie is afhankelijk van de resultaten van de grondexploitaties, planaanpassingen en optimalisaties en de hoogte van de verliesnemingen. Bij de verliesnemingen is er in bovenstaand schema vanuit gegaan dat alle exploitaties uitgevoerd worden zoals nu geprognosticeerd. Gedurende het jaar wordt regelmatig gecontroleerd in hoeverre sprake is van afwijkingen.

5.7.2 Actuele prognose van de te verwachten resultaten

Begrippen:

Complexen in exploitatie:	Exploitatie-opzet is aanwezig.
Complexen niet in exploitatie:	Exploitatie-opzet is niet aanwezig.
Boekwaarde:	Waarde waarvoor de activa in de boeken staat en waarvoor ze vervolgens op de balans wordt gezet.
Netto contante waarde	De huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt (rente en tijdsfactor uitgeschakeld).
Eindwaarde:	Waarde bij het afsluiten van een exploitatie.

Prognose te verwachten resultaten

Project	Startdatum	Einddatum	Boekwaarde 01-01-2014	Prognose resultaten	
				Netto contante waarde	Eindwaarde
Complexen in exploitatie:					
De Boschkens	1-1-2001	31-12-2021	-7.173.087	1.137.206	1.618.382
Frankische Driehoek/Fonkelsteen	1-1-2010	31-12-2016	-1.599.535	18.236	20.513
De Vierkwartieren III	1-1-2010	31-12-2014	-1.644.237	-521.063	-647.147
Heisteeg (Ruimte voor Ruimte Riel)	1-1-2011	31-12-2018	-1.979.499	7.130	8.891
Deelgebieden Centrum		31-12-2013	-139.103		0
			-12.535.461		
Complexen niet in exploitatie:					
Strategische Aankopen			-602.658		
Venneweg e.o.			-1.528.889		
			-2.131.547		
		Totaal	-14.667.008	(schuld)	

5.7.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit, dit is de financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is en de aanwezige risico's.

Het weerstandsvermogen van de hele gemeente wordt uiteengezet in de paragraaf weerstandsvermogen. Vanwege de risico's die samenhangen met de grondexploitaties heeft gemeente Goirle in de Nota grondbeleid vastgelegd dat voor het grondbedrijf ook afzonderlijk het weerstandsvermogen berekend moet worden. Deze berekening wordt hieronder uiteengezet.

Berekening weerstandsvermogen	Stand algemene reserve grondexploitatie per 1-1-2014	3.069.000
2	Geprognosticeerd resultaat complexen grondexploitatie (pas ná 90% realisatie)	0
3	50% van de boekwaarde van strategische aankopen	1.066.000
4	Beschikbare weerstandscapaciteit (1+2 - 3)	2.003.000
5	Geschatte risico's voor de komende jaren (claims) zijnde benodigde weerstandscapaciteit	1.261.000
6	Ratio weerstandsvermogen (4/5)	1,59

De gemeente streeft een weerstandsvermogen na dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4. De berekende ratio van 1,59 ligt hoger dan deze beoogde ratio.

Conclusie

De conclusie is dat de weerstandscapaciteit van de grondexploitatie ruim voldoende is om de gekwantificeerde risico's op te vangen.

1.1.4 Art. 16 BBV

Conform artikel 16 van het BBV dient in deze paragraaf grondbeleid nog te worden stilgestaan bij de volgende punten:

- a. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
 - b. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
 - c. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
 - d. de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken,
-
- ad a. De visie staat in de nota Grondbeleid die in 2013 door de raad is geactualiseerd;
 - ad b. In de nota Grondbeleid is opgenomen dat de gemeente per locatie bepaald of er een actieve dan wel faciliterende grondpolitiek zal worden gevoerd;
 - ad c. In 2014 zal geen winst genomen worden;
 - ad d. de beleidsuitgangspunten zijn opgenomen in de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage 1: Waarderingsgrondslagen

De begroting 2014 is opgesteld conform de geldende voorschriften voor gemeenten, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten ingaande het begrotingsjaar 2004 (BBV 2004). Daarnaast is gehandeld overeenkomstig de verordening ex artikel 212 van de gemeentewet waarin de kaders voor de samenstelling van de begroting zijn aangegeven.

6.1.1 Inleiding

Onderstaand zijn de grondslagen aangegeven waarop de begroting 2014 is gebaseerd, zowel voor de financiële positie (financiële vaste activa en passiva) als ook voor de geraamde lasten en baten (exploitatie / programma's). de uiteenzetting hiervan is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten.

6.1.2 Vaste activa

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa worden begrepen die vaste activa die niet stoffelijk van aard zijn, niet onder de financiële vaste activa worden gerekend en niet kunnen worden aangemerkt als ongedekte tekorten. De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbedragen en eventuele beschikkingen over reserves. De afschrijvingstermijnen zijn overeenkomstig de bovengenoemde verordening. Voor investeringen tot en met 2003 gelden de oorspronkelijke termijnen.

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa zijn opgenomen investeringen in terreinen, gebouwen, water en wegebouwkundige werken zoals de duurzame bedrijfsmiddelen. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de aanschaffingswaarde of vervaardigingsprijs en voor zover van toepassing verminderd met investeringsbijdragen van derden en aanwending van reserves en voorzieningen. Op de activa wordt lineair afgeschreven overeenkomstig bovengenoemde verordening. Deze afschrijving is gebaseerd op de economische levensduur dan wel de verwachte nuttigheidsduur. Voor de hieronder genoemde investeringen gelden de volgende termijnen:

• Gronden en terreinen	0 jaar
• Gebouwen	40 jaar
• Scholen(gebouwen)	40 jaar
• Wegen	25 jaar
• Verkeersmaatregelen	10 jaar
• Verlichting	25 jaar
• Groenvoorzieningen	20 jaar
• Riolering (elektrisch/mechanisch)	15 jaar
• Riolering	50 jaar
• Machines, apparaten en installaties	7 jaar
• Hardware automatisering	5 jaar
• Software	7 jaar
• Overige materiële vaste activa	10 jaar

Bij besluit van 31 januari 2012 is de Nota investerings- en afschrijvingsbeleid van de gemeente Goirle vastgesteld waarin richtlijnen zijn opgenomen in dit kader.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreffen deelnemingen en verstrekte langlopende geldleningen. De aandelen hebben betrekking op het aandelenkapitaal van de N.V. BNG en Brabant Water.

De langlopende geldleningen zijn o.a. verstrekt aan de sportverenigingen GHV, Sars, SCAG en aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten SV.

De waarderingsprijzen van de financiële vaste activa vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijzen.

6.1.3 Vlottende activa

Voorraden

De "niet in exploitatie genomen gronden" en de "gronden in exploitatie (onderhanden werk)" zijn opgenomen tegen historische kostprijs vermeerderd met rente en overige exploitatiekosten en zijn verminderd met de opbrengsten wegens grondverkoop en eventuele bijdrage van de algemene dienst.

6.1.4 Passiva

Reserves

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene (geblokkeerde) reserve, de algemene weerstandsreserve en voorts de bestemmingsreserves. Een nadere uiteenzetting over de reserves is opgenomen in de paragraaf over het weerstandsvermogen. Reserves worden gevormd conform de door de raad ter zake genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan deze reserves geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd om fluctuaties in de exploitatielasten en bestaande risico's op te kunnen vangen. De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde van een toereikende omvang.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn tegen de nominale waarde gewaardeerd. Onder de langlopende schulden zijn alle door de gemeente aangegane langlopende geldleningen opgenomen. Gehandeld wordt overeenkomstig het treasury-statuut.

Risicoparagraaf

In een afzonderlijke paragraaf, de paragraaf over het weerstandsvermogen, is aandacht besteed aan specifieke risico's voor de gemeente.

6.2 Bijlage 2: Gehanteerde uitgangspunten bij de begroting 2014

1. Bij het opstellen van de begroting 2014 is uitgegaan van bestendig beleid. Afwijkingen ten opzichte van vorig jaar worden onder andere veroorzaakt door verwerking van door de raad in de loop van 2013 genomen besluiten inzake nieuw beleid.
2. In de beheerstoelichting van de begroting//productenramingen hebben de eerste cijferkolommen betrekking op respectievelijk de baten en lasten volgens de jaarrekening 2012, de geraamde baten en lasten volgens de begroting 2013 na wijziging (tot en met de besluiten van de raad van juni 2013) en de geraamde baten en lasten voor het dienstjaar 2014. Voor de leesbaarheid van het geheel worden evenwel slechts de drie jaartallen vermeld, zonder nadere aanduiding.
3. Voor de berekening van de personeelslasten is uitgegaan van het "Herinrichtingsrapport ambtelijke organisatie gemeente Goirle" met daarin een voorstel voor de benodigde personeelsformatie.

In de begroting zijn de salarissen geraamd naar het salarispeil per 1 januari 2014, eventueel verhoogd met een periodiek.

Verdeling van de personeelskosten en kosten bestuursapparaat

De kosten van het bestuursapparaat worden toegerekend aan de in de begroting opgenomen activiteiten. Als basis voor deze toerekening dient de organisatie te beschikken over een doelmatig tijdschrijfsysteem. Op basis van ervaringscijfers, zijn de uren zo goed als mogelijk aan de in de begroting opgenomen producten toegerekend.

De toerekening van deze kosten kan op velerlei manieren geschieden: via m2, aantal terminals, aantal personen, aantal formatieplaatsen e.d. Daar bij een overheidsbedrijf steeds sprake zal zijn van een kostprijsbenadering en de alom gehoorde roep "houd het eenvoudig", is gekozen voor het aantal m2 in gebruik en de salariskosten voor de interne producten zijn verdeeld op basis van de productieve uren van de in de algemene dienst opgenomen producten.

4. In bijlage I "Investerings- en financieringsstaat" van het bijlagenboek is een opsomming gegeven van de vaste activa waarop wordt afgeschreven. In deze staat staan niet die activa die volledig zijn afgeschreven en die gedekt zijn door bijdragen ten laste van reserves en voorzieningen.
5. De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mede namens de staatssecretaris van Financiën, van 31 mei 2013, kenmerk 2013-0000231941.
6. In de begroting is een uniform rentepercentage aangehouden van 3,75% kapitaalmarktrente en als rente over de eigen financieringsmiddelen.

6.3 Bijlage 3: Beleidsintensiveringen

Overzicht beleidsintensiveringen

A - Investerings

Kapitaallasten

Product	Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
			2014	2015	2016	2017
BD00407	Informatie en automatisering					
	Vervangen LIAS (5 jr.)	35.000	8.312	8.049	7.786	7.523
OND0903	Huisvesting gemeentelijke apparaat					
	Inrichting raadszaal (15 jr.)	170.000	17.709	17.284	16.859	16.434
REB0701	Groen					
	a. Speelplaatsen (10 jr.)	45.000	6.188	6.019	5.850	5.681
	(inhalen achterstand)					
	b. Speelplaatsen (10 jr.)	30.000	4.125	4.012	3.899	3.786
REB0703	Wegen, straten en pleinen					
	Infraplan (25 jr.)					
	2014	300.000	23.250	22.800	22.350	21.900
		0	0	0	0	0
	2015	1.217.000		94.318	92.492	90.666
		300.000		23.250	22.800	22.350
	2016	1.247.000			96.642	94.772
		300.000			23.250	22.800
	2017	1.278.000				99.045
		300.000				23.250
	Totaal wegen, straten en pleinen		23.250	140.368	257.534	374.783
REB0704	Openbare verlichting					
	Openbare verlichting (25 jr.)	123.068	9.538	9.353	9.168	8.983
REB0705	Riolering					
	<u>Infraplan riolering</u>					
	Vervanging riolering (50 jr.)					
	2014	400.000	17.830	17.830	17.830	17.830
	2015	440.000		19.613	19.613	19.613
		400.000		17.830	17.830	17.830
	2016	1.444.000			64.365	64.365
		400.000			17.830	17.830

2017	1.444.000				64.365
	400.000				17.830
Vervanging gemalen, drukriolering (15 jr.)					
2014	50.812	4.570	4.570	4.570	4.570
2015	50.812		4.570	4.570	4.570
2016	50.812			4.570	4.570
2017	50.812				4.570
Vervanging gemalen, drukriolering (50 jr.)					
2014	95.164	4.430	4.430	4.430	4.430
2015	95.164		4.430	4.430	4.430
2016	95.164			4.430	4.430
2017	95.164				4.430
Verbeteringskosten bergbezinkbassins (50 jr.)					
2014	250.000	11.638	11.638	11.638	11.638
Aanleg koppelvoorzieningen (50 jr.)					
2014	400.000	18.620	18.620	18.620	18.620
Totaal riolering		57.088	103.531	194.726	285.921
REB0708 Gemeentegebouwen					
a. Cyclisch onderhoud (t.l.v. reserve)		196.800			
b. Verplaatsing van het Zorgcentrum naar het CC		p.m.			
REB0709 Sportterreinen en -accommodaties					
Vorbereidingskrediet de Haspel (40 jr.)	200.000	12.500	12.312	12.124	11.936
MDV0802 Burgerzaken					
Modernisering GBA		p.m.			
Totaal lasten investeringen		335.510	300.928	507.946	715.047
Dekking:					
t.l.v. rioolrecht		-57.088	103.531	194.726	285.921
t.l.v. de reserve onderhoud gemeentegebouwen		196.800			
Totaal ten laste van de algemene middelen		81.622	197.397	313.220	429.126

B - Exploitatie

Product	Omschrijving	2014	2015	2016	2017
GRI0101	Bestuursorganen				
	Scholing e.d. nieuwe raad (t.l.v. de AWR)	10.000			
BD00401	Bestuurlijke dienstverlening				
	a. Intergemeentelijke samenwerking (t.l.v. de AWR)	25.000			
	b. Zaakgericht werken (t.l.v. de AWR)	p.m.			
BD00404	Communicatie en voorlichting				
	a. Promotie en representatie (t.l.v. de AWR) werken met een fonds tbv feestelijke aangelegenheden	15.000			
	b. Structureel budget festiviteiten		5.000	5.000	5.000
BD00405	Personeel- en organisatiebelangen				
	Budget vorming en opleiding (t.l.v. de AWR)	25.000	25.000		
BD00407	Informatie en automatisering				
	DigiD	20.000	20.000	20.000	20.000
OND0902	Documentbeheer				
	Semi-statisch archief	5.150	5.150	5.150	5.150
VVH0601	Veiligheid				
	Veiligheidsmonitor	0			
ONT0501	Economisch beleid				
	Economisch beleid (t.l.v. de AWR)	75.000	75.000	75.000	
ONT0503	Landelijk gebied				
	Stika (t.l.v. reserve groen)	25.000	25.000	25.000	25.000
ONT0506	Volkshuisvesting				
	Woonbehoefte onderzoek	25.000			
REB0703	Wegen, straten en pleinen				
	Vervanging schanskorven Hoge Wal (t.l.v. de AWR)	30.000			
REB0706	Geo-informatie				
	Eenmalige kosten de overgang van de GBKN	23.000			

naar BGT (t.l.v. de AWR)

REB0708	Gemeentebouwen				
	a. Onderhoud gemeentebouwen	50.000			
	b. Hogere storting in de reserve onderhoud gemeentebouwen	50.000	50.000	50.000	50.000
VVH0602	Vergunningverlening				
	a. Kwaliteitscriteria vergunningverlening en handhaving	p.m.			
	b. Meer lasten Squit XO	13.500	13.500	13.500	13.500
VVH0603	Handhaving				
	Extra budget BOA	p.m.			
ONT0509	Maatschappelijke ondersteuning				
	Procesregie buurtregie	8.000	8.000	8.000	8.000
ONT0514	Gezondheid				
	Onderhoud AED's	2.500	2.500	2.500	2.500
REB0709	Sportterreinen en -accommodaties				
	Legionella	13.000	13.000	13.000	13.000
MDV0807	WWB-werk				
	b. Ondersteuning arbeidsmarkt (t.l.v. de AWR)	100.000	100.000	100.000	0
MDV0810	Wet inburgering				
	Taalcoaches	8.665	8.665	8.665	8.665
	Totaal extra exploitatielasten	523.815	350.815	325.815	150.815
	Ten laste van de AWR	303.000	200.000	175.000	0
	Ten laste van de reserve groen	25.000	25.000	25.000	25.000
	Totaal lasten exploitatie	195.815	125.815	125.815	125.815

6.4 Bijlage 4: Samenwerkingsverbanden

Binnen de gemeente Goirle kennen we de volgende verbonden partijen:

Regio Hart van Brabant (Tilburg)

Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling.
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester M.G. Rijsdorp.
Zeggenschap:	Onze burgemeester vertegenwoordigt het gemeentebestuur van Goirle in het algemeen bestuur van Hart van Brabant. Ieder van de acht deelnemende gemeenten heeft daarin één stem.
Openbaar belang:	De regeling heeft als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur: <ul style="list-style-type: none"> - een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven; - rechtens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend; - samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, initiëren en uit te voeren.
Relatie met programma:	1
Financieel belang:	Bijdrage naar rato van het aantal inwoners (t-1).
Bijdrage 2014	€ 56.157,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 1.132.835,00	€ 1.161.302,00	€ 789.661,00

Gemeentelijk risico: Gelet op het vermogen en de jaarlijkse bijdrage is het risico niet groot.

Toekomstige verwachting:

Uit het meerjarenperspectief als geschetst in de begroting 2014 van Hart van Brabant blijkt dat ook in 2015 een verdere stijging van de bijdrage per inwoner noodzakelijk wordt geacht. In de begroting 2014 is rekening gehouden met de hogere bijdrage. De bijdrage is geraamd op basis van een bijdrage per inwoner van € 2,45.

Samenwerkingsverband Midden-Brabant (SMB) i.l. (Tilburg)

Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling.
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester M.G. Rijsdorp.
Zeggenschap:	Op basis van vertegenwoordiging.
Openbaar belang:	Was een Samenwerkingsverband van gemeenten binnen Midden-Brabant.
Relatie met programma:	1
Financieel belang:	Bedrag per inwoner.
Bijdrage 2014	Nihil.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

Gemeentelijk risico: Het Samenwerkingsverband Midden-Brabant (SMB) is in liquidatie. De verwachting dat er zich risico's voordoen is te verwaarlozen.

Toekomstige verwachting: Nadat de liquidatie is voltooid zal deze verbonden partij uit deze lijst verdwijnen.

Bestuursacademie Zuid-Nederland in liquidatie (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp.
 Zeggenschap: Geen, na afvloeiing van personeel wordt het resterende vermogen onder de deelnemers verdeeld (naar rato).
 Openbaar belang: Was een instituut voor de opleiding voor medewerkers van gemeenten.
 Relatie met programma: 1
 Financieel belang: Aandeel in vermogen na liquidatie. Uit dit vermogen worden nog wachtgelden betaald.
 Bijdrage 2014: Nihil.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 570.346,00	€ 530.370,00	€ 530.370,00

Gemeentelijk risico: De Bestuursacademie Zuid-Nederland is in liquidatie.
 De verwachting dat er zich risico's voordoen is te verwaarlozen.
 Toekomstige verwachting: Nadat de liquidatie is voltooid zal deze verbonden partij uit deze lijst verdwijnen. Verwachting is dat de liquidatie afgerond wordt in 2014.

Zorgverzekering Ambtenaren Nederland (IZA) in liquidatie (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp.
 Zeggenschap: Geen, na afvloeiing van personeel wordt het resterende vermogen onder de deelnemers verdeeld (naar rato).
 Openbaar belang: Ziektekostenverzekering voor ambtenaren.
 Relatie met programma: 1
 Financieel belang: Aandeel in vermogen na liquidatie. Uit dit vermogen worden nog wachtgelden betaald.
 Bijdrage 2014: Nihil.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

Gemeentelijk risico: De IZA is in liquidatie. De verwachting dat er zich risico's voordoen is te verwaarlozen.
 Toekomstige verwachting: Nadat de liquidatie is voltooid zal deze verbonden partij uit deze lijst verdwijnen. Verwachting is dat de liquidatie is afgerond in 2014.

Samenwerking ICT met Tilburg (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling (lichte).
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp.
 Zeggenschap: Er is geen bestuur waar de gemeente aan deelneemt. Er is sprake van een lichte gemeenschappelijke regeling, met onderliggend contract en bijlagen.
 Openbaar belang: Samenwerking op terrein van ICT.
 Relatie met programma: 1

Financieel belang: Bijdrage in de kosten lichte gemeenschappelijke regeling.
 Bijdrage 2014 € 674.975,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Gemeentelijk risico: Jaarlijks is een bedrag verschuldigd aan de gemeente Tilburg. Het jaarlijks budget wordt aangepast vanwege prijsstijgingen en mogelijk andere autonome factoren.

Toekomstige verwachting: Er wordt in het najaar van 2012 besloten of ook de mobiele telefonie in het contract wordt ondergebracht.

Politie Regio Midden en West-Brabant (Tilburg)

Aard verbonden partij: Wettelijke taak politie.

Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp.

Zeggenschap: Burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Zij kan als hoofd van politie deze dienst inzetten. Verder is er sprake van bestuurlijke zeggenschap.

Openbaar belang: Openbare orde en veiligheid.

Relatie met programma: 2

Financieel belang: Nihil.

Bijdrage 2014: Nihil.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Gemeentelijk risico: Het risico voor de gemeente is beperkt.

Toekomstige verwachting: Gelet op de vorming van de nationale politie zal deze verbonden partij in 2013 worden vervangen door de nationale politie, bestaande uit 10 regio's in plaats van de huidige 25 regio's.

Veiligheidsregio Midden en West-Brabant (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.

Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp.

Zeggenschap: Vertegenwoordiger in het algemeen bestuur.

Openbaar belang: (verplichte) Samenwerking op het terrein van openbare veiligheid.

Relatie met programma: 2

Financieel belang: Jaarlijkse bijdrage o.b.v. inwoneraantal.

Bijdrage 2014: € 933.280,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 6.826.324,00	€ 10.246.520,00	€ 12.535.718,00

Gemeentelijk risico: De risico's worden beperkt ingeschat. Bij de Veiligheidsregio is een reserve ingesteld om de jaarlijkse batige dan wel nadelige saldi te muteren. De reserve exploitatieresultaat bedraagt maximaal 1% van de omzet van de begroting.

Toekomstige verwachting: De bijdrage per inwoner zal jaarlijks stijgen als gevolg van autonome ontwikkelingen zoals loon -en/of prijsstijgingen.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling (per 01 januari 2013).
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Burgemeester M.G Rijsdorp / wethouder J.A.M. Verhoeven.
 Zeggenschap: Vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Gemeente is opdrachtgever.
 Openbaar belang: Samenwerking op het terrein van vergunningverlening en handhaving.
 Relatie met programma: 4
 Financieel belang: Bijdragen in de gemeenschappelijke regeling naar rato van ingebracht werk en aantal inwoners.
 Bijdrage 2014 € 72.018,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Gemeentelijk risico: De risico's worden beperkt ingeschat.
 Toekomstige verwachting: De jaarlijks bijdrage zal stijgen voornamelijk vanwege autonome ontwikkelingen zoals loon- en prijsstijgingen of door het meer of minder inbrengen van uit te voeren taken bij de RUD.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder J.J.W.M. Sperber.
 Zeggenschap: Vertegenwoordiger in het algemeen bestuur.
 Openbaar belang: Samenwerking op het terrein van gezondheidszorg.
 Relatie met programma: 5
 Financieel belang: Bijdragen in de gemeenschappelijke regeling.
 Bijdrage 2014 Nihil.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 11.620.070,00	€ 8.704.722,00	€ 8.998.218,00

Gemeentelijk risico: De risico's worden beperkt ingeschat.
 Toekomstige verwachting: Voor de jaren 2011 tot en met 2013 is geen bijdrage verschuldigd
 De verwachting is dat er vanaf 2014 wel weer een bijdrage betaald moet gaan worden.

Welstandszorg Noord-Brabant in liquidatie ('s-Hertogenbosch)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder J.A.M. Verhoeven.
 Zeggenschap: Vertegenwoordiger in het algemeen bestuur.
 Openbaar belang: Samenwerking op het terrein van welstandstoezicht.
 Relatie met programma: 4
 Financieel belang: Bedrag per inwoner.
 Bijdrage 2014 € 23.960,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

Gemeentelijk risico: Deze verbonden partij is in liquidatie. De verwachting dat er zich risico's voordoen is te verwaarlozen.

Toekomstige verwachting: Nadat de liquidatie is voltooid zal deze verbonden partij uit deze lijst verdwijnen.

GGD Hart van Brabant (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder J.J.W.M. Sperber.
 Zeggenschap: Zitting in bestuur gemeenschappelijke regeling.
 Openbaar belang: Samenwerking op het gebied van de openbare gezondheidszorg.
 Relatie met programma: 5
 Financieel belang: Bedrag per inwoner.
 Bijdrage 2014: € 308.948,00.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 13.668.757,00	€ 12.427.610,00	€ 9.807.668,00

Gemeentelijk risico: Jaarlijks krijgen de gemeenten de financiële stukken zoals de begroting, voorjaarsnota en jaarrekening. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner. Gelet op het vermogen van de GGD is het risico minimaal.

Toekomstige verwachting: De bijdrage zal stijgen binnen de afgesproken kaders.

Diamant-groep (Tilburg)

Aard verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder J.J.W.M. Sperber.
 Zeggenschap: Zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
 Openbaar belang: Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening.
 Relatie met programma: 6
 Financieel belang: Bijdrage in het (mogelijk) nadelig resultaat.
 Bijdrage 2014: Begrote bijdrage € 3.624.856,00. Begrote rijksuitkering is hetzelfde bedrag.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 5.200.000,00	€ 8.800.000,00	€ 10.200.000,00

Gemeentelijk risico:

De rijksuitkering die gemeente Goirle voor de sociale werkvoorziening krijgt wordt doorgesluisd als bijdrage aan de Diamantgroep. Het kan echter zo zijn dat de Diamant-groep in een jaar meer uitgaven heeft dan de ontvangen rijksuitkeringen met een nadelig resultaat als gevolg. De deelnemende gemeenten zullen naar rato van het aantal SW-ers moeten bijdragen in een eventueel nadelig resultaat van de Diamant-groep. Door de verwachte rijksbezuinigingen neemt de kans op een nadelig resultaat toe.

Toekomstige verwachting:

De per 1.1.2015 aangekondigde Participatiewet zal invloed hebben op de bedrijfsvoering. Er zullen ongetwijfeld bezuinigingen gaan plaatsvinden. Zodra de aard en omvang daarvan bekend zijn zullen wij het bestuur van de Diamantgroep vragen om de consequenties daarvan en oplossingsrichtingen in beeld te brengen.

NV Brabant Water (Breda)

Aard verbonden partij: Deelneming.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder Th. van der Heijden.
 Zeggenschap: Aandeelhoudersvergadering.
 Openbaar belang: Veiligstellen van de belangen van de eigen inwoners in het verzorgingsgebied.
 Relatie met programma: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.
 Financieel belang: Totale waarde 40 aandelen € 8.936,71. Geen dividenduitkering.
 Opbrengst 2014: Niet van toepassing. Geen dividenduitkering.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 359.211.000,00	€ 398.295.000,00	€ 437.682.000,00

Gemeentelijk risico: Omdat er geen te ontvangen dividend is geraamd is het risico financieel gering.
 Toekomstige verwachting: De verwachting is dat op termijn Brabant Water een dividend gaat uitkeren.

Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) (Den Haag)

Aard verbonden partij: Deelneming.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder Th. van der Heijden.
 Zeggenschap: Aandeelhoudersvergadering.
 Openbaar belang: De BNG is de bank voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
 Relatie met programma: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.
 Financieel belang: Waarde aandelen € 31.590,00 (12.636 x € 2,50 nominaal).
 De BNG keert jaarlijks dividend uit en levert daarmee een bijdrage aan de algemene middelen.
 Opbrengst 2014: € 17.500,00 (opbrengst door dividenduitkering).

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	€ 2.259.000.000,00	€ 1.897.000.000,00	€ 2.752.000.000,00

Gemeentelijk risico: Het maximale risico dat de gemeente loopt is het wegvallen van de jaarlijkse dividenduitkering ter hoogte van € 15.000,00.
 Toekomstige verwachting: De dividenduitkering is met ingang van 2011 gehalveerd. De verwachting is dat deze halvering structureel is.

NV TWM (Tilburg)

Aard verbonden partij: Deelneming.
 Bestuurlijke vertegenwoordiger: Wethouder Th. van der Heijden.
 Zeggenschap: Aandeelhoudersvergadering.
 Openbaar belang: Veiligstellen van de belangen van de eigen inwoners in het verzorgingsgebied.
 Relatie met programma: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Financieel belang: Waarde aandelen € 204.201,10 (450 x € 453,78 nominaal).
Geen dividenduitkering.

Opbrengst 2014 Niet van toepassing. Geen dividenduitkering.

Ontwikkeling eigen vermogen per 31-12	2010	2011	2012
	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Gemeentelijk risico: Omdat er geen te ontvangen dividend is geraamd is het risico financieel gering.

Toekomstige verwachting: TWM is feitelijk overgenomen door Brabant Water. Er is echter al jaren een geschil over de vergoeding van de overname van de eigendommen van TWM.

Daarnaast hebben we binnen de gemeente Goirle de overige samenwerkingsverbanden:

Naam	Onderwerp / belang	Partners	Bijzonderheden
Regionaal Informatie en Expertisecentrum Zuid-West Nederland	In het leven geroepen om gemeenten en opsporingsdiensten te ondersteunen in het herkennen en aanpakken van de georganiseerde criminaliteit.	De Brabantse gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert, de Zeeuwse gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapele, Middelburg, Noord Beverland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis; openbaar ministerie, politie Nederland, belastingdienst, douane, Fiscale inlichtingen en opsporingsdienst (FIOD), sociale inlichtingen en opsporingsdienst, Koninklijke Marechaussee, provincies.	Zoeken samenwerking met private bedrijven zoals onderwijsinstellingen, woningbouwcorporaties, makelaars, projectontwikkelaars, notarissen, advocaten, accountants en fiscaal juristen (en ook internationaal).
Samen sterk in het buitengebied (SSIB)	Verbetering toezicht buitengebied	Provincie Noord-Brabant, 40 gemeenten uit Zuid-Oost Brabant en het grensgebied met België, waterschappen, politie, de Voedsel- en WarenAutoriteit, Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer.	Samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind 2013.
Servicepunt Handhaving Midden- en West-Brabant (Seph)	Ondersteuning en coördinatie samenwerking verschillende handhavingspartners, kenniscentrum, informatieuitwisseling, faciliteren gezamenlijke handhavingsprojecten.	Gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert; provincie, Rijkswaterstaat, waterschappen, politie, OM, Voedsel en WarenAutoriteit.	Bestuursovereenkomst handhaving omgevingsrecht provincie Noord-Brabant, aangegaan in juni 2007. Het Seph komt in de toekomst onder de Omgevingsdienst te vallen.

Naam	Onderwerp / belang	Partners	Bijzonderheden
Uitvoering sociale zaken	Uitbesteding van uitvoering diverse sociale voorzieningen (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen, Wet inburgering, fraudebestrijding, juridisch verhaal van bijstand)	Gemeente Tilburg	
Samenwerking applicatiebeheer SoZa	Het bieden van contonuiteit bij calamiteiten in applicatiebeheer sociale zaken	Gemeente Oisterwijk	
Beleidsafstemming reïntegratie en werkgeversbenadering	Vorbereiding beleid Wet werk en bijstand, gezamenlijke aanbesteding inkoop reïntegratieproducten	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk.	
Wet maatschappelijke ondersteuning	Gezamenlijke visie en uitvoeringsprogramma op prestatievelden verslavingszorg, geestelijke gezondheidszorg en opvang van Wmo	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk.	
Regionaal Ruimtelijk Overleg	Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk, waterschappen De Dommel en Brabantse Delta, provincie Noord-Brabant	
GGA Midden-Brabant	Gebiedsgerichte aanpak verkeer en vervoer	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk; provincie Noord-Brabant; Rijkswaterstaat; politie Midden- en West-Brabant	Vierjaarlijks convenant.
Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant	Uitvoering en aanpak concrete veiligheidsproblemen en probleemgezinnen	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk; politie Midden- en West-Brabant, Openbaar Ministerie, Amarant, Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, Dienst Justitiële (jeugd) Inrichtingen, GGD Hart van Brabant, GGz Breburg, Halt Zuid-West Nederland, Instituut Maatschappelijk Werk, Juvans, Kompaan en De Bocht, Novadic-Kentron, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, RIBW Midden-Brabant, Slachtofferhulp Nederland, Steunpunt Huiselijk Geweld, Stichting Mee, SMO Traverse.	

Naam	Onderwerp / belang	Partners	Bijzonderheden
Centrum Jeugd en Gezin	Gezamenlijke deelname Centrum Jeugd en Gezin Centraal	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.	
Leerlingenvervoer Midden-Brabant	Gezamenlijke aanbesteding van leerlingenvervoer + periodiek overleg over uitvoering en afstemming beleid	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk	
Gemeenschappelijke regeling leerplicht	Registratie en formatie rondom leerplicht; afstemming inzet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.	Gemeenten Oisterwijk en Tilburg.	Gemeenschappelijke regeling.
Leerplichtcontrole	Gezamenlijke uitvoering leerplichtcontrole	Gemeenten Oisterwijk en Tilburg; Politie Midden- en West-Brabant	
ROEM	Regionaal overleg educatie Midden-Brabant	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk.	
Afvalverwerking Midden-Brabant	Aanbesteding van verwerking GFT- en huishoudelijk restafval	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk.	Bij de lopende contracten in deze treedt de regio Hart van Brabant op als partij richting Attero.
MOED	Midden-Brabants Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid	Gemeenten Tilburg en Waalwijk	In 2013 opereert de stuurgroep MOED onder regio Hart van Brabant; onderzocht wordt of het wenselijk is MOED in te bedden in Midpoint Brabant.
Stika Kempenland (Stimuleringskader Groen Blauwe Diensten)	Het op duurzame wijze verbeteren van het landschap	Gemeenten Bladel, Eersel, Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, waterschap De Dommel, provincie Noord-Brabant, ANV (agrarische natuurvereniging) Kempenland	Subsidieregeling voor de aanleg en onderhoud van landschapselementen
Uitvoering nationaal bestuursakkoord Water	Doelmatig waterbeheer	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk; afhankelijk van onderwerp ook met gemeenten uit West-Brabant; waterschappen Brabantse Delta en De Dommel.	
Stichting Midpoint Brabant	Regionaal economisch actieprogramma, leisure, logistics, care, aerospace & maintenance	Gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk; onderwijs; ondernemers.	
Regionaal archief Tilburg	Gemeenschappelijke archiefbewaarpplaats en gemeentearchivaris, regionaal overleg documentenbeheer/informatiebeheer	Gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Drimmelen, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Tilburg; waterschap Brabantse Delta.	Onderdeel van Stichting Mommerskwartier; voor Goirle o.b.v. dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Tilburg.

Naam	Onderwerp / belang	Partners	Bijzonderheden
Flex West-Brabant	Inhuur derden (uitzendkrachten en zzp-ers)	Gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenberg, Tholen, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem; Regionale Milieudienst.	
Samenwerking P&O	Advies, beleid en salarisadministratie voor team P&O	Gemeenten Hilvarenbeek, Oisterwijk.	
Gezamenlijke inkoop/aanbesteding	Gezamenlijke inkoop, aanbestedingen en kennisdeling daaromtrent	Gemeenten Dongen, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Oosterhout, Waalwijk.	
Benego	Belgisch Nederlands grensoverleg	De Nederlandse gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur, Halderberge, Hilvarenbeek, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Tilburg, Woensdrecht en Zundert; de Belgische gemeenten Arendonk, Baarle-Hertog, Essen, Hoogstraten, Kalmthout, Kapellen, Oud-Turnhout, Ravels, Stabroek, Turnhout, Wuustwezel.	Samenwerkingsverband gebaseerd op de Beneluxovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking

Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden die in liquidatie zijn:

- Samenwerkingsverband Midden-Brabant;
- Bestuursacademie Zuid-Nederland;
- Zorgverzekering Ambtenaren Nederland;
- Welstandszorg Noord-Brabant;
- NV Tilburgse Waterleiding Maatschappij.